

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΒ' | ΤΕΥΧ. Α' | ΑΘΗΝΑΙ, Ι. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140-ΤΗΛ. 718-308 | 1/15 ΙΟΥΛΙΟΥ 1975 | ΑΡΙΘ. 13-14

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΠΑΤΕΡΑΣ ΘΕΟΣ, ΚΟΣΜΟΣ, ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Δ'.

1. Πόσον αντιφατικός εμφανίζεται ο άνθρωπος της εποχής μας. Καυχᾶται διὰ τὰς θαυμαστάς ανακαλύψεις του· υπερηφανεύεται διὰ τὸ εὖρος τῶν γνώσεών του· καὶ ἐν τούτοις, προκειμένου περὶ τῆς Θεογνωσίας, ἀποδεικνύεται μωρός, ἀμαθὴς καὶ ἀνόητος. Μετὰ θρασύτητος διαλαλεῖ τὴν ἀνυπαρξίαν τοῦ Θεοῦ! Καὶ ὁ δοκησίσοφος ἄνθρωπος τῆς εποχής μας ἀποδεικνύεται μωρότερος καὶ ἀμαθέστερος τῶν Ἑθνικῶν καὶ εἰδωλολατρῶν τῆς πρὸ χριστιανικῆς εποχής. Ἐκεῖνοι τοῦλάχιστον, ἐκ τῆς τοῦ Σύμπαντος κινήσεως ὁρμηθέντες καὶ ἐκ τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς συμφύτου τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει ιδέας περὶ Δημιουργοῦ Θεοῦ, διὰ φιλοσοφικῆς ἀνατάσεως, ἐθεμελίωσαν τὴν περὶ Θεογνωσίας ἀλήθειαν, δι' ὑπερόχου πολλάκις λογικῆς ἐπιχειρηματολογίας. Ἐνῷ οἱ σύγχρονοι ἀρνηταὶ τοῦ Θεοῦ, τὰς θεωρίας καὶ τὰς ἀνακαλύψεις τῶν Ἐπιστημῶν τῆς σήμερον διαστρέφουσι καὶ παρερμηνεύουσιν, ἐπιβεβαιοῦντες οὕτω τὸ τῆς Γραφῆς: «Εἶπεν ἄφρων ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, οὐκ ἔστι Θεός»!

2. Πόθεν ἡ διαστροφή αὕτη; Ἐκ τῆς ἀκατασχέτου φορᾶς τούτων πρὸς τὴν κακίαν, τὴν ἀνομίαν, τὴν ἁμαρτίαν. Ὁ μ. Ἀ θ α ν ἄ σ ι ο ς δίδει καὶ τὴν συμφώνως πρὸς τὴν Γραφὴν ἐξήγησιν τοῦ πόθεν ἡ κακία, ἐξ ἧς ὁ ἄνθρωπος ὁδηγεῖται εἰς τε τὴν διαστροφήν τῆς ἐννοίας περὶ Θεοῦ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἀπιστίαν. Λέγει: «Ἐξ ἀρχῆς μὲν οὐκ ἦν κακία...

ἄνθρωποι δὲ ταύτην ὕστερον ἐπινοεῖν ἤρξαντο. καὶ καθ' ἑαυτῶν ἀνατυποῦσθαι· ὅθεν δὴ καὶ τὴν τῶν εἰδώλων ἐπίνοιαν ἑαυτοῖς ἀνεπλάσαντο, τὰ οὐκ ὄντα ὡς ὄντα λογιζόμενοι» (30,32,18). Ταῦτα λέγων ὁ θεὸς Πατὴρ, ἀναφέρεται εἰς τοὺς πρὸ Χριστοῦ ἀνθρώπους, οἵτινες ἀπολέσαντες τὴν διὰ τῆς παραβάσεως χάριν τοῦ θεωρεῖν καὶ ὁμιλεῖν μετὰ τοῦ Θεοῦ, ἐξέπεσαν εἰς τὰ σκοτεινὰ βάραθρα πάσης κακίας, ἀνομίας καὶ ἁμαρτίας.

3. Ἄλλ' ὁ Θεός, πανάγαθος ὢν καὶ φιλόανθρωπος, δὲν ἠθέλησε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ πλάσμα τῶν χειρῶν Του ἔρμαιον εἰς χεῖρας τοῦ πρωταιτίου τῆς κακίας καὶ ἁμαρτίας, τοῦ διαβόλου. Πῶς δέ; Διὰ τοῦ ἰδίου Λόγου, τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἄλλ' ἅς ἀφήσωμεν νὰ ὁμιλήσῃ ὁ μέγας Πατὴρ, τὴν τῆς Γραφῆς ἀποκαλυφθεῖσαν ἀλήθειαν ἐπεξηγῶν: «Ὁ μὲν γὰρ τοῦ παντὸς Δημιουργὸς καὶ Παμβασιλεὺς Θεός, ὁ ὑπερέκεινα πάσης οὐσίας καὶ ἀνθρωπίνης ἐπινοίας ὑπάρχων, ἅτε δὴ ἀγαθὸς καὶ ὑπέρκαλος ὢν, διὰ τοῦ ἰδίου Λόγου, τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸ ἀνθρώπινον γένος κατ' ἰδίαν εἰκόνα πεποίηκε· καὶ τῶν ὄντων αὐτὸν θεωρητὴν καὶ ἐπιστήμονα διὰ τῆς πρὸς αὐτὸν ὁμοιώσεως κατεσκεύασε, δοὺς αὐτῇ καὶ τῆς ἰδίας ἀιδιότητος ἐννοίαν καὶ γινῶσιν, ἵνα, τὴν ταυτότητα σώζων μήτε τῆς περὶ Θεοῦ φαντασίας ποτὲ ἀποστή, μήτε τῆς τῶν ἁγίων συζήσεως ἀποπηδήσῃ, ἀλλ' ἔχων τὴν τοῦ δεδοκότες χάριν,

Η ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ

ΤΟΥ ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ Κ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ

ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ*

(9—16/5/1975)

Περὶ τὸ τέλος τοῦ Γεύματος ὁ Μακ. Πατριάρχης προσφωνήσας τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον εἶπε τὰ ἑξῆς:

*Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν
καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ,*

Διὰ μίαν ἀκόμη φοράν ἀπευθύνομεν πρὸς Ὑμᾶς ἐν ἐπισήμῳ συνάξει τὸ «ὡς εὖ παρέστητε» εἰς τὸ καθ' ἡμᾶς Πατριαρχεῖον.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 192 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 11-12 τεύχους.

ἔχων καὶ τὴν ἰδίαν ἐκ τοῦ πατρικοῦ Λόγου δύναμιν, ἀγάλληται καὶ συνομιλῇ τῷ Θεῷ, ζῶν τὸν ἀπήμονα καὶ μακάριον ὄντως, τὸν ἀθάνατον βίον. Οὐδὲν γὰρ ἔχων ἐμπόδιον εἰς τὴν περὶ Θεοῦ γνῶσιν, θεωρεῖ μὲν αἰεὶ διὰ τῆς αὐτοῦ καθαρότητος τὴν τοῦ Πατρὸς εἰκόνα, τὸν Θεὸν Λόγον, οὗ καὶ κατ' εἰκόνα γέγονεν, ὑπερεκπλήττεται δὲ κατανοῶν τὴν δι' αὐτοῦ εἰς τὸ πᾶν πρόνοϊαν, ὑπεράνω μὲν τῶν αἰσθητῶν καὶ πάσης σωματικῆς φαντασίας γιγνώμενος, πρὸς δὲ τὰ ἐν οὐρανοῖς θεῖα καὶ νοητὰ τῇ δυνάμει τοῦ νοῦ συναπτόμενος» (30,32. 22-38).

4. Ἀλλὰ φεῦ! Οἱ ἄνθρωποι παραπεσόντες διὰ τῆς παραβάσεως τῆς θείας ἐντολῆς εἰς τὴν ἀνομίαν, ἀπώλεσαν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ συγχρόνως τὴν δύναμιν τοῦ νοῦ αὐτῶν τοῦ θεωρεῖν τὰ ἐν οὐρανοῖς θεῖα καὶ νοητά, ὡς ἐπίσης τὴν ἄρρητον ἐκείνην ἰσχὺν τῆς ἀνυψώσεως τῆς ψυχῆς τῶν ὑπεράνω τῶν αἰσθητῶν, ὁπότε καὶ καθίσταντο ἱκανοὶ νὰ συνομιλῶσι μετὰ τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἁμαρτία λοιπὸν ὠδήγησε τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ἀπιστίαν καὶ τὴν ἀθεΐαν. Ἡ πίστις δὲν εἶναι γέννημα τῆς γνώσεως, ἀλλὰ καθαρότητος ψυχικῆς. Μόνον τότε καθίσταται ἱκανὴ ἡ ψυχὴ νὰ κατοπτρί-

Ἡ ἐνταῦθα παρουσία Σας πλημμυρίζει τὰς καρδίας ἡμῶν χαρᾶς, διότι εἶναι ἔμπρακτος ἀπόδειξις τῆς ἀγάπης καὶ τῶν ἀρίστον σχέσεων μεταξὺ τῶν καθ' ἡμᾶς ἀγίων Ἐκκλησιῶν.

Τὴν ἐδῶ παρουσίαν Σας καθιστᾷ ἀκόμη περισσότερον εὐχάριστον καὶ γλυκεῖαν εἰς ἡμᾶς ἡ στάσις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἐναντι τοῦ ζητήματος τῆς Ἱερουσαλὴμ. Ἡ στάσις Σας αὐτῇ ὄχι μόνον εἶναι ἐνταῦθα γνωστὴ ἀλλὰ καὶ ἐκτιμᾶται δεόντως.

Ἡ Ἑλλάς καὶ ἡ Συρία ἐπέρασαν τὸν ἴδιον σκληρὸν ζυγὸν δουλείας.

ζῆται τὸν Θεὸν δι' ἐαυτῆς καὶ ἐν ἐαυτῇ, καθὰ καὶ ὁ Κύριος βεβαιοῖ: «Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται» (Ματθ. 5,8). Πότε δὲ ὑπέστη τὴν διάστροφον ταύτην ἀσθένειαν τῆς ψυχῆς τοῦ ὁ ἄνθρωπος, ὥστε ν' ἀρνηθῇ τὴν ὑπαρξίν τοῦ Δημιουργοῦ τοῦ Παντός καὶ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου; «Ὅτε ἐκ τῶν ὑπεραισθητῶν κατήχηθη εἰς τὰ αἰσθητά, καὶ ἐπεζήτησε νὰ ἐρμηνεύσῃ τὰ περὶ αὐτὸν φυσικὰ φαινόμενα μόνον διὰ τῶν αἰσθήσεων.

5. Ὁραιοτάτα διατυπώνει τοῦτο ὁ μ. Ἀθανάσιος, ἐν οἷς λέγει: «Οὕτω μὲν οὖν ὁ Δημιουργός, ὥσπερ εἴρηται, τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος κατεσκεύασε, καὶ μένειν ἠθέλησεν οἱ δὲ ἄνθρωποι, κατολιγωρήσαντες τῶν κρειττόνων, καὶ ὀκνήσαντες περὶ τὴν τούτων κατάληψιν, τὰ ἐγγυτέρω μᾶλλον ἑαυτῶν ἐζήτησαν. Ἐγγύτερα δὲ τούτοις ἦν τὸ σῶμα, καὶ αἱ τούτου αἰσθήσεις. Ὅθεν τῶν μὲν νοητῶν ἀπέστησαν ἑαυτῶν τὸν νοῦν, ἑαυτοὺς δὲ κατανοεῖν ἤρξαντο» (30,33,9-14).

Ἀλλὰ θὰ συνεχίσωμεν!

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Ὁμότιμος Καθηγητὴς τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

Ἐπολεμήσατε Σεῖς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας Σας. Καὶ ἡμεῖς ἐπολεμήσαμεν διὰ τὴν ἐλευθερίαν καὶ ὑπέστημεν μεγάλας θυσίας δι' αὐτήν.

Καὶ τώρα ὁ ἐχθρὸς μας εἶναι πάλιν κοινὸς ἐχθρὸς ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος· ἐχθρὸς στηριζόμενος εἰς τὰς φυλετικὰς διακρίσεις καὶ θεωρῶν τὸν κόσμον πεδίον πολέμου πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ὁρέξεών του.

Ὡς Ἐκκλησία ἔχομεν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐνδιαφερόμεθα διὰ τὴν περιοχὴν τῶν Ἱεροσολύμων.

Οἱ Ἀραβες ἦσαν πάντοτε προστάται τῶν ἁγίων Τόπων. Οἱ Ἀραβες καὶ οἱ Χριστιανοὶ ἦσαν πάντοτε φίλοι. Καὶ ἡ φιλία των θὰ διατηρηθῇ «γὰ πάντα».

Μὲ αὐτὸ λοιπὸν τὸ πνεῦμα, εἰς τὸ ὁποῖον καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, ἀλλὰ καὶ σεῖς, ὡς Ἔθνος μὲ πνευματικὴν ἀκτινοβολίαν καὶ λαμπρόν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγῶνα, ἀσφαλῶς πιστεύετε, Σᾶς διαβεβαιούμεν ἐν πάσῃ εὐλικρινείᾳ καὶ ἐπισιμότητι, ὅτι πάντοτε προσευχόμεθα διὰ τὴν Κύπρον, ὑπὲρ τῆς ὁποίας Σεῖς τόσον ἀγωνίζεσθε.

Πᾶν ὅ,τι πλήττει τὰς Ἀραβικὰς χώρας, πλήττει τὴν ἀνατολικὴν Μεσόγειον, ἂν μὴ καὶ ὁλόκληρον τὸν

κόσμον. Καὶ ἡ Μεσόγειος εἶναι δι' ἡμᾶς κοινή. Καὶ τὸ μέλλον μας ὡς μεσογειακῶν λαῶν κοινόν.

Δεόμεθα τοῦ Κυρίου θερμῶς, νὰ χαρίζῃ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ἐπιτυχίαν εἰς ὅλα ἐπ' ἀγαθῶ ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος.

Καὶ εὐχόμεθα εἰς τὸν λαόν Σας, ὅπως καὶ εἰς τὸν Ἀραβικὸν λαόν, νὰ εἶναι πάντοτε ἐλεύθεροι καὶ δυνατοί, ὥστε νὰ μποροῦν νὰ ἀγωνίζονται διὰ τὴν ἐπικράτησιν τοῦ δικαίου εἰς ὁλόκληρον τὸν κόσμον καὶ τὴν καλλιτέραν λύσιν τῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦν αὐτούς.

Ἀπαντῶν ὁ Μακαριώτατος εἶπε:

Μακαριώτατε, Σεβασμιώτατοι, Εὐλαβέστατοι Κληρικοί, Ἐντιμότατοι Κύριοι,

Αἰσθήματα βαθυνάτης συγκινήσεως καὶ χαρᾶς πλημυρίζουν, κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, τὴν καρδίαν πάντων ἡμῶν, ἐδρισκομένων ἐν τῷ μέσῳ Ὑμῶν, τῶν ἐν Κυρίῳ Ἀδελφῶν, καὶ δὴ ἐν τῇ φίλῃ ταύτῃ καὶ φιλοξένῳ Ἀραβικῇ Χώρᾳ, καὶ τὸ στόμα ἡμῶν πληροῦται

Ὁ Μακ. Πατριάρχης Ἀντιοχείας κ. Ἡ λ ί α ς καὶ ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σ ε ρ α φ ε ῖ μ μετὰ τοῦ Ἐξοχωτάτου Ἀντιπροέδρου τῆς Συριακῆς Κυβερνήσεως κ. Μωάμεθ Χ έ ν τ α ρ καὶ λοιπῶν ἐπισήμων.

εὐφροσύνης, προσφωνοῦν Ὑμῶν τὸν πανευφρόσυτον πασχάλιον ἀσπασμὸν ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Εἰς τὰ ὅσα ἡμῶν ἔναντα ἤχοῦν τὰ κεχαριτωμένα λόγια τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, κατὰ τὴν πρὸ ἐτῶν ἐπίσημον Αὐτῆς ἐπίσκεψιν εἰς τὰς Ἀθήνας: «Ἐλπίζω», εἶχατε εἶπει, «ὅτι θὰ θεωρῆτε τὴν Ἀντιόχειαν ὡς Πατρίδα σας, ὡς καὶ ἡμεῖς θεωροῦμεν τὰς Ἀθήνας ὅτι εἶναι ἡ Πατρίς μας. Σεῖς εἰσθε ἐξ ἡμῶν καὶ ἡμεῖς εἴμεθα ἐξ ὑμῶν καὶ ὅλοι μαζί εἴμεθα τοῦ Χριστοῦ καὶ ζῶμεν διὰ τὸν Χριστόν».

Καὶ ἰδοὺ ὅσα ἠκούσαμεν ἐνταῦθα, ἀπὸ τὰ χεῖλη τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, ἔπεισαν ἡμᾶς, ὅτι τὰ λόγια εἶναι πτωχὰ ἐναντι τῆς τόσον πλουσίας πραγματικότητος, τῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης καὶ ἐνότητος ἡμῶν.

Διότι πολλὰ τὰ ἐνοῦντα ἡμᾶς καὶ ὑπὲρ πάντα, ὁ Ἀναστάς διὰ τὴν δικαιοσύνην ἡμῶν Χριστός, ὁ ἀξίων παρὰ πάντων ἡμῶν, ἵνα ἐν ὧμεν ἐν Αὐτῷ διὰ τῶν δεσμῶν τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως.

Ὁ σκοπὸς ἡμῶν ἐξεπληρώθη!

Θὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς Ἀθήνας ἔχοντες τὴν καρδίαν ἡμῶν πεπληρωμένην χαρᾶς ἀνεκλαλήτου, μεταφέροντες τὰς τιμίας πατριαρχικὰς Ὑμῶν εὐλογίας εἰς τὸν μεγάλως τιμῶντα καὶ ἀγαπῶντα Ὑμᾶς Ὁρθόδοξον Ἑλληνικὸν Λαόν καὶ προσδοκῶντες νέαν, ἐν τῷ προσεχεῖ μέλλοντι, ἐν Πνεύματι ἐπικοινωνίαν τῶν Ἀγίων ἡμῶν Ἐκκλησιῶν, εἴτε ἐνταῦθα, εἴτε ἐν Ἀθήναις.

Εὐχαριστοῦμεν, Μακαριώτατε, διὰ τὰς ποικιλοτρόπους πρὸς ἡμᾶς ἐκδηλώσεις ἀγάπης καὶ τιμῆς.

Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν παρασχεθεῖσαν ἡμῖν φιλοξενίαν, τὴν χαρίεσαν καὶ ἡδεῖαν, τὴν παιδρύνασαν τὴν τερπνὴν ταύτην ἀναστάσιμον περίοδον.

Εὐχαριστοῦμεν τοὺς ἀξίους καὶ ἐκλεκτοὺς Ὑμῶν Συνεργούς, διὰ τὴν «ὑπομονὴν τῆς ἀγάπης» των πρὸς ἡμᾶς.

Εὐχαριστοῦμεν τὸν Ἐξοχώτατον Ἀντιπρόεδρον κ. Μωάμεθ Χένταρ, ὡς καὶ τοὺς Ἐξοχωτάτους κ.κ. Ὑπουργοὺς διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς τιμὴν, τῆς ἐνταῦθα παρουσίας αὐτῶν. Παρακαλοῦμεν αὐτόν, νὰ διαβιβάσῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὸν εὐγενῆ Ἀραβικὸν Λαόν τῆς Χώρας ταύτης τὰς θερμοτάτας ἡμῶν εὐχαριστίας, διὰ πάντα ὅσα ἔπραξαν δι' ἡμᾶς. Τὰς Χώρας ἡμῶν συνδέουν σχέσεις σταθερᾶς φιλίας καὶ συνεργασίας εἰλικρινοῦς ἀπὸ μακροῦ. Αἱ φίλαι Ἀραβικαὶ Χῶραι, διὰ τῆς συμμετοχῆς τῶν ἐν Ἀθήναις Προέσβων καὶ Ἐπιτετραμμένων αὐτῶν, εἰς τὰς πρὸς τιμὴν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἐκδηλώσεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅτε κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον τοῦ 1972 ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ἐπεσκέφθη ἐπισήμως τὴν Ἑλλάδα, ἀπέδειξαν ὅτι ὁ Λαὸς των γνωρίζει νὰ τιμᾷ καὶ νὰ ἐκτιμᾷ τοὺς ἀληθινούς Ὁρησκευτικούς Ἡγέτας.

Εὐχαριστοῦμεν τὸν ἐνταῦθα Ἐπιτετραμμένον τῆς Χώρας ἡμῶν, Ἀξιότιμον κ. Γεώργιον Μοσχονᾶν,

ἐλθόντα ἵνα, ἐν τῷ προσώπῳ ἡμῶν, ἐκδηλώσῃ τὴν πρὸς τὴν διακονίαν ἡμῶν τιμὴν αὐτοῦ.

Εὐχαριστοῦμεν πάντας ὑπὲρ πάντων καὶ ὑφ' ὧν τες τὸ ποτήριον τοῦτο ἐν εὐφροσύνῃ καὶ ἐν δέήσει πρὸς Κύριον προσπίνομεν:

— Ὑπὲρ ὀγκείας καὶ μακροημερεύσεως τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, τοῦ Δεξιοῦ Οἰακοστροφῶν καὶ Καλοῦ Ποιμένου τῆς Ἀγίας ταύτης Ὀκλάδος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

— Ὑπὲρ τῆς πλουσίας καρποφορίας τοῦ ἔργου ὁλων τῶν ἐν Κυρίῳ ἀξίων Συνεργῶν Ὑμῶν.

— Καὶ ὑπὲρ τῆς προόδου τῶν φίλων Ἀραβικῶν Χωρῶν ἐν πᾶσι, ἰδιαίτερος δὲ ὑπὲρ τῆς φιλοξενον ταύτης Χώρας, καὶ τῆς ἔτι καὶ ἔτι μείζονος συνεργασίας μετὰ τῆς Ἑλλάδος!

Εἰς πολλὰ ἔτη, Μακαριώτατε Δέσποτα!

Τὸ ἑσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐγένετο εἰς τὸ Πατριαρχεῖον ἡ δεξίωσις τῆς Κοινότητος τῶν Ὁρθόδοξων Δαμασκού με ἐνρυτάτην συμμετοχῇ. Κατ' αὐτὴν ὁ Μακαριώτατος ἀπηύθυνε πατριαρχικὰς ὑποθήκας εἰς τοὺς συγκεντρωθέντας πιστοὺς, οὗς ὁ Πατριάρχης ἐχαρκτήρισεν ὡς «τὴν μοναδικὴν του καύχησιν» λόγῳ τῶν ἀρετῶν των καὶ τῆς πρὸς τὴν Ὁρθοδοξίαν ἀγάπης των καὶ διένειμεν εἰς αὐτοὺς ὡς εὐλογίαν ἱερὰν εἰκόνα τῆς Θεομήτορος.

17. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ περὶ ὥραν 10ην νυκτερινήν, ὁ Πρόεδρος Ἀσάντ ἐδέχθη εἰς μακρὰν ἐγκάρδιον ἀκρόασιν τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν κ. Σεραφεῖμ, συνοδευόμενον ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων τῆς Συνοδείας του, τοῦ Μακ. Πατριάρχου κ. Ἡλίας καὶ ἄλλων Ὁρθόδοξων Ἱεραρχῶν τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου Ἀντιοχείας. Ἡ ἐπίσκεψις αὐτὴ κατέστησεν αἰσθητοτέραν τὴν μεγάλην ἐκτίμησιν, μετὰ τὴν ὁποίαν οἱ Ἀραβικοὶ λαοὶ καὶ αἱ Κυβερνήσεις των περιβάλλουν τὸν Μακ. Πατριάρχην κ. Ἡλίαν.

Τὴν ἐπομένην τὸ πρωῒ, ἀποχαιρετίσαντες τὸν Μακ. Πατριάρχην εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, ἀνεχωρήσαμεν ὁδικῶς διὰ Εἰρητόν, συνοδευόμενοι ὑπὸ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Ραγδάτης, Ἐπιφανείας, Ἐμέσης, Βερροίας κ.ἄ.

Καὶ πάλιν εἰς Λίβανον.

18. Μετὰ βραχεῖαν ἐν Εἰρητῷ διαμονὴν τὴν 15ην Μαΐου ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἐπεσκέφθη τὴν Θεολ. Σχολὴν ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ ἐν τῇ Ἱ. Μ. Μπελεμζντίου, ὅπου μετὰ τὴν Δοξολογίαν, καθ' ἣν ὁ χορὸς τῶν φοιτητῶν ἔψαλεν ἑλληνιστὶ καὶ ἀραβιστὶ, ὁ Πρύτανης Σεβ. Μητροπολίτης Τυάων κ. Παντελεήμων Ροδόπουλος προσφωνῶν τὸν Μακαριώτατον εἶπε:

Μακαριώτατε Δέσποτα,

Με πολλήν αγαλλίασιν καὶ εὐφροσύνην ὑποδεχόμεθα ἐξ ὀνόματος καὶ τῶν καθηγητῶν καὶ φοιτητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, τοῦ πανοσιολογιωτάτου Καθηγουμένου τῆς Ἱεράς Μονῆς ταύτης, τῶν καθηγητῶν καὶ τῶν μαθητῶν τοῦ Γυμνασίου τῆν Ὑμετέραν Μακαριότητα, τοὺς Σεβ. Ἱεράρχας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τοὺς λοιποὺς κληρικοὺς τῆς συνοδείας Ὑμῶν εἰς τὸν ἱερὸν τοῦτον χώρον.

Ἀποτελεῖ δι' ἡμᾶς μεγάλην τιμὴν, τὸ ὅτι δεχόμεθα σήμερον ἐνταῦθα τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα.

Ὁ χώρος οὗτος εἶναι ἱερός. Πολλὰ γενεὰ Χριστιανῶν ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας ἐλάτρευσαν ἐνταῦθα τὸν Χριστόν. Αἰῶνας πολλοὺς πρὶν κτισθῇ ὁ ναὸς οὗτος ὑπὸ τῶν σταυροφόρων, ὑπῆρχε ἐνταῦθα μονή.

Οἱ Χριστιανοὶ ἐνταῦθα δὲν ζοῦν μόνον μὲ τὰς ἀναμνήσεις τοῦ παρελθόντος. Ἡ ζωὴ συνεχίζεται. Εἰς τὴν μονὴν καὶ τὸ γυμνάσιον οἱ νέοι ἐκπαιδεύονται κατὰ τὴν θύραθεν καὶ τὴν κατὰ Χριστὸν μόρφωσιν, ὁδηγούμενοι εἰς τὴν κατὰ Χριστὸν ζωὴν.

Ἐσχάτως ἀνεβίωσεν ἡ περιβόητος Σχολὴ τῆς Ἀντιοχείας. Ἡ ἀναβίωσις τῆς ἀποτελεῖ εὐλογία τοῦ Θεοῦ, καὶ θαῦμα. Διὸ καὶ ἡ παρουσία Ὑμῶν ἐνταῦθα ἀποτελεῖ ἰδιαιτέραν εὐλογία καὶ τιμὴν, διότι ἐνταῦθα πραγματοποιεῖται ἡ συνάντησις τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀρετῆς, τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ τῆς σκέψεως τῆς Ἀντιοχείας.

Εἶναι γνωστὸν πόσον ἡ ἀρχαία φιλοσοφία ἐχρησιμοποιήθη ὑπὸ τῶν Πατέρων εἰς τὴν θεολογίαν πρὸς ἔκφρασιν τοῦ Εὐαγγελίου εἰς τὸν κόσμον καὶ μεταφορὰν τοῦ μηνύματος τῆς κατὰ Χριστὸν σωτηρίας.

Ἡμεῖς προσπαθοῦμεν νὰ ἀκολουθήσωμεν τὴν γραμμὴν αὐτήν. Ἀκολουθοῦμεν καὶ θεραπεύομεν τὴν θεολογίαν τῶν Πατέρων ὅχι κατὰ τρόπον ἱστορικόν, ἀλλὰ ὥστε νὰ φέρῃ τὸ μήνυμα τῆς σωτηρίας. Ἡ παράδοσις αὐτὴ ἀποτελεῖ παράδοσιν ὁλοκλήρου τῆς Ὁρθοδοξίας. Ὅλοι οἱ ἅγιοι Πατέρες εἶναι ἐν ταυτῷ Πατέρες τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς Ἀντιοχείας καὶ τῶν Ἀθηνῶν. Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἐξεκίνησεν ἀπὸ τὴν Ἀντιόχειαν, ἐδράσε κυρίως εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ εἶναι Πατὴρ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας.

Ἐμμένοντες εἰς τὴν πατερικὴν θεολογίαν βοηθοῦ-

Στιγμιότυπον ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφείμ καὶ τῶν μελῶν τῆς Συνοδείας αὐτοῦ παρὰ τῷ Ἐξοχωτάτῳ Προέδρῳ τῆς Συρίας κ. Ἀσσάντ.

μεν ὄχι μόνον τοὺς ἑαυτοὺς μας ἀλλὰ ὁλόκληρον τὴν Ὁρθοδοξίαν, καὶ δημιουργοῦμεν τὰς καλλιτέρας προϋποθέσεις ἀδελφικῶν δεσμῶν μεταξὺ τῶν ἁγίων ὀρθόδοξων Ἐκκλησιῶν.

Τὸ θεολογεῖν δὲν τὸ βλέπομεν ἀνεξάρτητον ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ νοηθῇ ἀνεξαρτήτως τῆς Ἐκκλησίας, ἄλλως ἢ θεολογία γίνεται ξηρά, καὶ δὴ καθ' ἣν στιγμὴν πρέπει νὰ εἶναι βίωμα, πνεῦμα καὶ ζωὴ, ἢ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐνταῦθα οἱ νέοι μας ζοῦν μαζί, προσεύχονται μαζί καὶ σπουδάζουν μαζί. Ἡ πραγματικότητα αὐτὴ δὲν εἶναι μία συμβατικότητα, ἀλλὰ μία ζωὴ.

Αὐτὰ γίνονται εἰς τὸν χώρον αὐτὸν τῆς Μονῆς, τῆς Σχολῆς καὶ τοῦ Γυμνασίου!

Ἀποτελεῖ δι' ἡμᾶς ἰδιαίτερον τιμὴν, ὅτι ἦλθατε νὰ εὐλογήσετε τὸ ἔργον μας.

Ἐκ μέρους ὁλων εὐχόμεθα εἰς Ὑμᾶς τὸ «ὡς εὖ παρέστητε».

Ἀπαντῶν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος εἶπε:

Μακαριώτατε, Σεβασμιώτατε Κοσμητορ, ἀγαπητοὶ ἱεροσπουδασταί,

Εὐτοχῆσαντες νὰ ἔλθωμεν ἐνταῦθα κατὰ τὴν πανιερον ταύτην ἀναστάσιμον περίοδον, γηθοσύνως τὸν πασχάλιον καὶ μεθ' ὧν ἀνταλλάσσομεν ἀσπασμόν: **Χ ρ ι σ τ ὁ ς Ἀ ν έ σ τ η !**

Βλέπομεν δὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δύναμιν τῆς Ἀναστάσεως Του πανταχοῦ ζῶσαν καὶ βαίνομεν ἀπὸ χαρᾶς εἰς χαρὰν καὶ ἀπὸ ἱκανοποιήσεως εἰς ἱκανοποίησιν. Τὰ πάντα ἐνταῦθα λαλοῦν τὴν μεγαλωσύνην Κυρίου.

Ἡ ἐπίσκεψις ἡμῶν εἰς τὴν Ἱερὰν ταύτην Θεολογικὴν Σχολὴν ἀποτελεῖ δι' ὅλους ἡμᾶς ἀφορμὴν ἰδιαίτερας χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης. Διότι ἡ ἱερὰ αὕτη πνευματικὴ Κυψέλη, τὸ κάλλιστον τῶν ἔργων τοῦ Ἀγιωτάτου Πατριάρχου, τάξασα ἑαυτὴν ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ μεγάλου τῆς Ἐκκλησίας Διδασκάλου, Ὁσίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ἀποτελεῖ ζῶσαν μαρτυρίαν τῆς ἐπιθυμίας τῶν ἰδρυτῶν της, ὅπως ἢ ἐν αὐτῇ διδασκαλία ἀντλή ἀπὸ τὸ ἀκένωτον πέλαγος τῆς σοφίας τῶν θεοσόφων Πατέρων καὶ Διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Θεολογία ὡς καρπὸς τῆς Ἀναστάσεως φυσικόν της περιβάλλον ἔχει τὸν περίβολον τῆς Μονῆς, ὡς τόπον προσευχῆς καὶ ἀγωνισμάτων ἀσκήσεως, ὅπου καλλιιεργεῖται ὁ θεῖος καὶ μυστικὸς ἔρως τοῦ Χριστοῦ. «Εἰ θεολόγος εἶ, προσεύξει ἀληθῶς· καὶ εἰ ἀληθῶς προσεύχει θεολόγος εἶ». Ὅποια εὐλογία τὸ γαλήριον περιβάλλον τῆς μονῆς διὰ μίαν θεολογικὴν Σχολὴν!

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Καί, ὡς λέγουν, ἡ Θεολογία εἶναι ψυχὴ τῆς Ἐκκλησίας.

Καὶ πράγματι εἶναι, ὅταν εἶναι Πνεῦμα καὶ ζωὴ· ὅταν οἱ φορεῖς τῆς εἶναι πνευματέμφοροι καὶ πνευματοκίνητοι, ὡς ἦσαν οἱ κατ' ἐξοχὴν θεολόγοι Ἀγιοὶ Ἀποστολοὶ καὶ Πατέρες. Καί, ὅπως λέγει ἐν τροπάριον τῆς ἱερᾶς μνήμης του, ὁ Ὁσῖος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός «εἰσέδεν εἰς τὸν γρόφον τὸν τοῦ Πνεύματος» διὰ τῆς προσευχῆς καὶ τῆς ἀσκήσεώς του. Καὶ ἀφοῦ οὕτως ἔλαβε φῶς ἐκ τοῦ ἀνεσπέρου φωτός μὲ τὰ θεόσοφα λόγια του «γλυκαίνει ἀκοὴν καὶ διάνοιαν» εὐφραίνει Ἐκκλησίας συστήματα· καὶ μελιρρύνει αὐτοῦ φθέγμασι καταγλαῖζει τὰ πέρατα».

Κάτι τὸ ἀνάλογον προσδοκᾷ καὶ ἀπὸ ὑμᾶς ἡ Ἐκκλησία. Εἴθε τὸ ἐλπιδοφόρον μέλλον. Εἰς τὰ πρόσωπά σας ἀτενίζει μὲ ἐμπιστοσύνην ὅτι θὰ εὕρουν πλήρη ἐφαρμογὴν τὰ Κυριακὰ λόγια: «Ὅχι ὑμεῖς ἐξελέξασθέ με· ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν πολὺν φέρητε· καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μείνη» (Ἰω. 15,16). Μὲ αὐτὰ τὰ ὀλίγα λόγια, Σεβασμιώτατε, ἐκφράζομεν τὰς θερμὰς ὁλων ἡμῶν εὐχαριστίας διὰ τὴν θερμὴν ὑποδοχὴν καὶ τὰ πλούσια εἰς ἀγάπην λόγια, μὲ τὰ ὅποια ἡ Ὑμετέρα Σεβασμιότης ἀνεφέρθη εἰς ἡμᾶς.

Μὴ λησμονῆτε τίνος καλεῖσθε νὰ γίνετε συνεχισταὶ καὶ μιμηταί: Πέτρου καὶ Παύλου τῶν Ἀποστόλων, Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου, Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου καὶ ὁλων τῶν ἱερῶν προμάχων τῆς Ὁρθόδοξης Πίστεως, ἵνα δικαιώσητε τὰς προσδοκίας τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου καὶ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς Δομήτορος καὶ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἐκκλησίας Σωτήρος Χριστοῦ.

Εἴθε ὁ Ἀναστάς Κύριος νὰ δωρῆται τῷ Σεβασμιωτάτῳ Κοσμητορὶ ἐκλεκτοῦς Διδασκάλους καὶ πᾶσι τοῖς ἐνταῦθα σπουδάζουσιν τὴν ἱερὰν ἐπιστήμην πᾶσαν πρόοδον!

Εἰς Τρίπολιν.

19. Ἠκολούθησεν ἐπίσκεψις εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν ἁγίου Ἰακώβου (ἀδελφαί 12). Κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου αἱ μοναχαὶ ἔψαλαν τὸ «Ἀξιὸν ἔστιν» ἑλληνιστὶ λίαν ἐμμελῶς.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Τριπόλεως καὶ Χώρας κ. Ἠλίας προσφωνῶν ἐν αὐτῇ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον παρέκάλεσεν αὐτὸν νὰ εὐχῆται ὑπὲρ τῆς προόδου τῆς Μονῆς καὶ τῶν Μοναχῶν. Ἀπαντῶν οὗτος ἐξέφρασε τὴν χαρὰν του, διότι ἡ Μονὴ ἀποτελεῖ φάρον πνευματικόν, συνεχάρη τὰς μοναχὰς διὰ τὸ ἐπιτελούμενον ὑπ' αὐτῶν ἔργον καὶ διεβίβασεν εἰς αὐτάς τὴν εὐλογίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Τὴν μεσημβρίαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Τριπόλεως κ. Ἠλίας παρέθεσεν εἰς τὸν Μητροπολιτικόν του οἶκον Γεῦμα πρὸς τιμὴν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου, εἰς τὸ ὅποιον παρεκάθησαν ὁ Δροῦζος σεῖχης Κασέμ Ἐλ-Ἰμάντ, Διοικητὴς τῆς πόλεως, ὁ Ὁρθόδοξος Βουλευτὴς αὐτῆς κ. Μαυρίκιος Φάντελ, ὁ Σεβ. Ἐπίσκοπος

τῶν Μαρωνιτῶν 'Αντώνιος καὶ ὁ Σεβ. 'Επίσκοπος τῶν 'Ελληνορρθύμων κ. Αὐγουστῖνος καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι.

Τὸ θέμα τῶν ἐπὶ τῷ γεύματι προσφωνήσεων ἐστράφη περὶ τὴν Κύπρον καὶ τὴν περιπέτειαν τῶν Παλαιστινίων, διὸ καὶ ὁ ἐξοχώτατος πρέσβυς κ. Εὐστάθιος Καλαμίδας παρεμβάς τρόπον τινά εἶπε τὰ ἐξῆς σπουδαιότατα:

'Ὡς πρέσβυς ἐκπροσωπῶν ἐνταῦθα τὴν 'Ελλάδα δύνamai νὰ διαβεβαιώσω ἐπισήμως τὸν φίλτατόν μοι Σεβ. Μητροπολίτην κ. 'Ηλίαν Κουρμπάν, τὸν ἀξιότιμον Νομάρχην σείχην Κασέμ 'Ελ-'Ιμάντ, τὸν φίλον βουλευτὴν κ. Μανρίκιον Φάντελ καὶ ἅπαντας τοὺς λοιποὺς ἀδελφούς, ὅτι ἡ 'Ελλὰς ἔχει ταχθῇ ἐπισήμως ὑπὲρ τῶν Παλαιστινίων, ὡς ἐτόνισεν ὁ 'Υπουργὸς τῶν 'Εξωτερικῶν εἰς τὴν 'Ελληνικὴν Βουλὴν.

Παραλλήλως ὁμῶς ὀφείλω νὰ ὑπενθυμίσω καὶ τὸν ἀγῶνα τῆς Κύπρου.

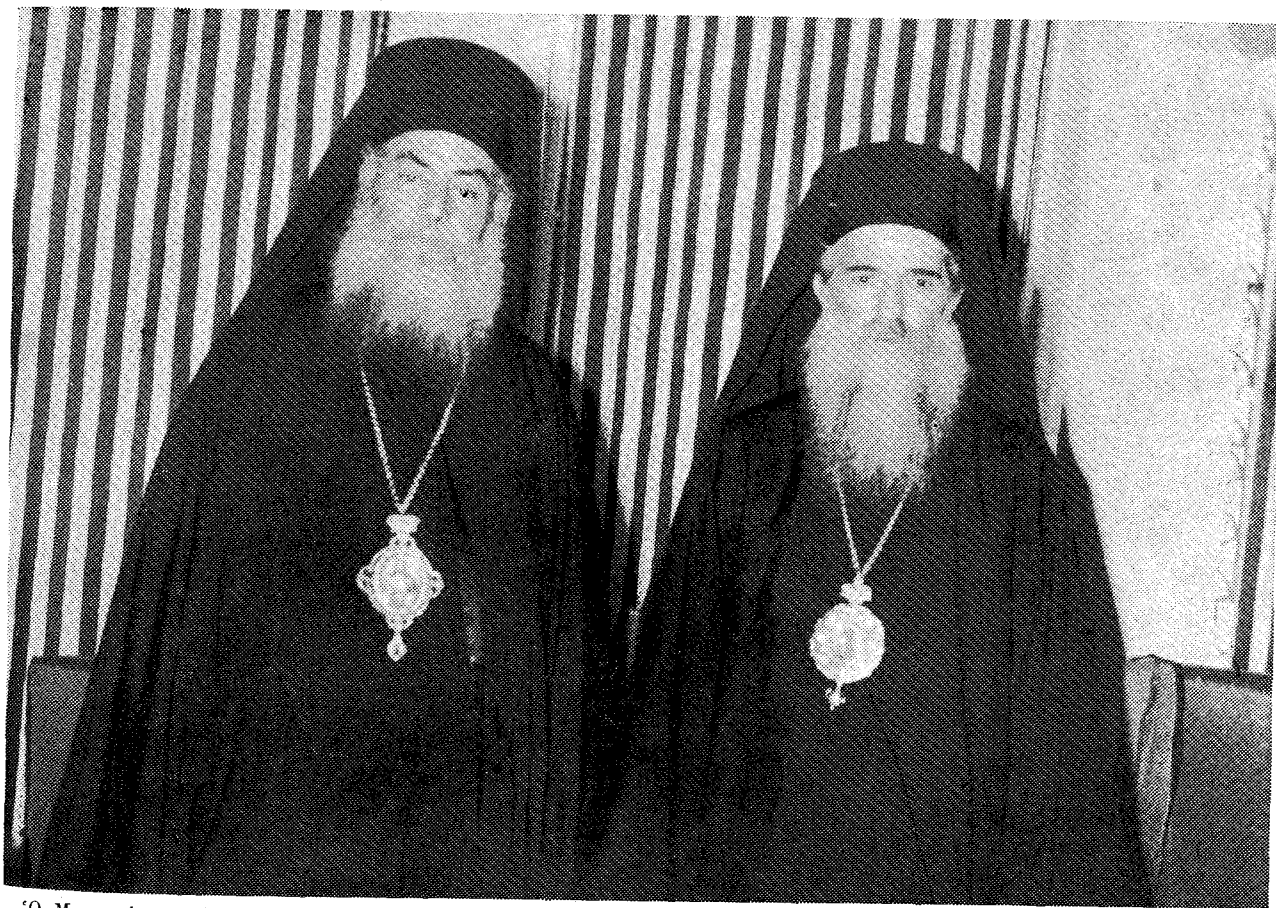
Δὲν κάνω τὴν στιγμὴν αὐτὴν προπαγάνδα ὑπὲρ τῆς Κύπρου. 'Απλῶς θέλω νὰ ὑπενθυμίσω ὅτι ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κ. 'Ηλίας Κουρμπάν κατεδίκασε τὴν εἰσβολὴν τῶν Τούρκων μὲ τὰ ἀδυστηρότερα λόγια καὶ

ἔτι πλέον ἐνήργησεν ἔρανον ὑπὲρ τῶν Κυπρίων προσφύγων, ἐπεσκέφθη τὸν Μακαριώτατον 'Αρχιεπίσκοπον καὶ Πρόεδρον τῆς Κύπρου κ. Μακάριον Γ' καὶ ἔγραψε κατὰ τῆς Τουρκικῆς βαρβαρότητος. Δι' ὅλα ταῦτα τὸν παρακαλῶ νὰ δεχθῇ τὴν εὐγνωμοσύνην τόσο τῆς 'Ελλάδος καὶ τῆς 'Ελληνικῆς Κυβερνήσεως, ὅσον καὶ ὅλων τῶν φίλων τῆς Κύπρου· ὅχι τῆς 'Ελλάδος.

Διὰ τοὺς 'Ελληνας τὰ χόματα τοῦ Λιβάνου εἶναι ἅγια καὶ ἱερὰ καὶ οἱ Λιβανέζοι ἀποτελοῦν παράδειγμα ἀληθινῆς φιλίας καὶ ἀγάπης. Δὲν δυσκολεύομαι νὰ εἶπω ὅτι οἱ 'Ελληνες καὶ οἱ Λιβανέζοι εἶναι ἀδελφοί.

20. Τὴν ἐπομένην ἡ 'Αντιπροσωπεῖα ἐπεσκέφθη τὰ ἱδρύματα τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Βηρυτοῦ, ἐπιμεινασα κυρίως εἰς τὸ Νοσοκομεῖον τοῦ 'Αγίου Γεωργίου καὶ τὴν παρὰ τῇ 'Ιερᾷ Μονῇ ἁγίας Αἰκατερίνης Σχολὴν, ἡ ὁποία ἔχει ὑπὲρ τὰς 1000 μαθητρίας καὶ διευθύνεται ὑπὸ τῆς ἡγουμένης τῆς Μονῆς ὁσιωτάτης Μοναχῆς Θεοδώρας.

Περὶ τὴν 11.00' ἡ 'Αντιπροσωπεῖα ἀνῆλθεν εἰς τὴν 'Ιερὰν Μητρόπολιν Βηρυτοῦ πρὸς ἀποχαιρετισμὸν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. 'Ηλία, ποικιλοτρόπως ἐκφρά-

Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης 'Αντιοχείας κ. 'Η λ ί α ς δ Δ' καὶ ὁ Μακαριώτατος 'Αρχιεπίσκοπος 'Αθηνῶν καὶ πάσης 'Ελλάδος κ. Σ ε ρ α φ ε ι μ.

ζοντος τὴν ἀγάπην του πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ τοὺς Ἑλληνας.

21. Περί ὥραν 13.30' ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος καὶ ἡ Ἀκολουθία του ἀφῆκε τὸ φιλόξενον ἀδελφικὸν ἔδαφος τοῦ Λιβάνου εὐγενῶς προπεμφθεὶς εἰς τὸ Ἀεροδρόμιον ὑπὸ τοῦ Ἐξοχωτάτου κ. Μιχαὴλ Σασίν, Ἀντιπροέδρου τῆς Κυβερνήσεως, τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν Ἐξοχωτάτου κ. Ἀμπὰς Χάλαφ, τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Ἐπιφανείας κ. Ἀθανασίου, Ἡλιουπόλεως κ. Σπυρίδωνος, Τριπόλεως κ. Ἡλία, Τυάων κ. Παντελεήμονος, τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Παλμύρας κ. Γαβριὴλ καὶ ἄλλων.

Ἀφικθέντα ἐν Ἑλλάδι τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον ὑπεδέχθησαν 1) οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Ἀττικῆς κ. Δωρόθεος, Νέας Σμύρνης κ. Χρυσόστομος καὶ Καισαριανῆς κ. Γεώργιος, οἱ Θεοφ. Βοηθοὶ Ἐπίσκοποι Βρεσθένης κ. Δημήτριος, Εὐρίπου κ. Βασίλειος καὶ Ἀχελώου κ. Εὐθύμιος, ὁ Πρωτοσύγκελλος ἀρχιμ. κ. Μάξιμος Εὐδάς, πολλοὶ ἄλλοι κληρικοί, 2) οἱ ἀξιότιμοι κ.κ. Σπυρ. Ἀδαμόπουλος καὶ Βλάσιος Φειδάς ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως, καὶ 3) ὁ Ἐξοχώτατος κ. Αἰμίλιος Μετάρ, πρέσβυς τοῦ Λιβάνου.

Εἰς τὸ Ἀεροδρόμιον ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος προέβη εἰς τὰς κάτωθι δηλώσεις:

Ἡ ἐπίσκεψις ἡμῶν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Ἀντιοχείας ὑπῆρξε λίαν καρποφόρος. Ἡ ὑποδοχή, ἥς ἐτύχομεν παρὰ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου κ. Ἡλία καὶ τῆς περὶ αὐτὸν Ἱεραρχίας τοῦ θρόνου, ἐτόνισεν ἐτι ἀπαξ τοὺς στενοὺς δεσμούς, οἱ ὅποιοι συνδέουν τὰς δύο Ἐκκλησίας μας. Καρπὸς τῆς διαπιστώσεως ταύτης ἦτο ἡ διατύπωσις ἐκ μέρους τοῦ Πατριάρχου τῆς θερμῆς αὐτοῦ εὐχῆς, ὅπως πνευματοῦν αἱ ἐκατέρωθεν ἐπαφαί, εὐχῆς ἡ ὁποία μᾶς εὐρίσκει ἀπολύτως συμφώνους.

Ἰδιαιτέραν σημασίαν ἀποδίδομεν εἰς τὸ γεγονός ὅτι τῶν πρὸς τιμὴν ἡμῶν ἐκδηλώσεων συμμετέσχον ὕψηλοι κυβερνητικοὶ ἐκπρόσωποι Λιβάνου καὶ Συρίας, καθὼς καὶ εἰς τὰς παραχωρηθείσας εἰς ἡμᾶς ἀκροάσεις ὑπὸ τῶν Προέδρων τῶν Δημοκρατιῶν Λιβάνου κ. Φραντζίε καὶ Συρίας κ. Ἀσσάντ. Κατὰ τὰς συναντήσεις ταύτας εὐρομεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀναφερθῶμεν εἰς τοὺς ἱστορικοὺς καὶ πολιτιστικοὺς δεσμούς, οἱ ὅποιοι συνδέουν τὴν Ἑλλάδα μὲ τὰς δύο ταύτας ἀραβικὰς χώρας καὶ νὰ ἀκούσωμεν θερμοὺς λόγους πηγαίας ἀγάπης καὶ θαυμασμοῦ πρὸς τὸν ἑλληνικὸν λαὸν καὶ τὴν πατρίδα μας, ἡ ὁποία εἰς τὰς συνειδήσεις τῶν λαῶν τῆς ἀνατολῆς ἐξακολουθεῖ νὰ θεωρεῖται κοιλίς τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ. Ἀμφότεροι οἱ Πρόεδροι ἐζήτησαν, ὅπως Ἑλληνες ἐπισκεπτόνται συχνότερον τὰς χώρας των.

Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον ἐνεποίησεν εἰς ἡμᾶς ὄλως ἐξαιρετικὴν ἐντύπωσιν ἦτο ἡ τιμὴ, ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ ἀγάπη, μεθ' ὧν αἱ Κυβερνήσεις τῶν δύο χωρῶν, Λι-

βάνου καὶ Συρίας, περιβάλλουν τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας, ὑποστηρίζουσαι ἐνθέρμως τοῦτο εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἱερᾶς του ἀποστολῆς. Χαρακτηριστικὴ ἐν προκειμένῳ ὑπῆρξεν ἡ δήλωσις τοῦ Προέδρου Ἀσσάντ, ὅτι θεωρεῖ τὴν Ἐκκλησίαν ὡς τεραστίαν πνευματικὴν δύναμιν, ἡ ὁποία δύναται νὰ συνενώσῃ τοὺς λαοὺς καὶ νὰ τοὺς ὁδηγήσῃ εἰς τὴν πρόοδον. Σημειωτέον, ὅτι αἱ ὡς ἄνω Κυβερνήσεις, ἂν καὶ ἀλλόδοξοι, περὶ πολλοῦ ἔχουν τὴν συνεργασίαν των μετὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ διαφόρων θεμάτων κοινῶν ἢ ἐθνικοῦ ἐνδιαφέροντος. Ταῦτα πάντα γεννοῦν ἀσφαλῶς, ὅχι μόνον εἰς ἐμέ, ἀλλὰ καὶ εἰς πάντα γνωρίζοντα τὰς κατὰ καιροὺς ἐπεμβάσεις τῶν ἐκαστοτε Κυβερνήσεων ἐν Ἑλλάδι, εἰς βάρος τῆς Ἐκκλησίας, πολλὰς καὶ σοβαρὰς σκέψεις, περὶ τῆς ὁρθότητος, τῆς ὀφελιμότητος καὶ τῆς σκοπιμότητος τῶν τοιούτων ἐπεμβάσεων, ἐντὸς κράτους ἀμυγῶς χριστιανικοῦ, ἔχοντος ὑπὲρ πᾶν ἕτερον δοκιμάσει τὴν εὐεργετικὴν διὰ μέσον τῶν αἰώνων ἐπίδρασιν τῆς Ἐκκλησίας του. Καὶ εἶναι νὰ λυπηταὶ κανεὶς, διαπιστών ὅτι ὑπὸ ἀλλοπίστον ἐκτιμᾶται θεόντως καὶ ἀξιοποιεῖται ὡς ἄριστα ἡ πνευματικὴ δύναμις τῆς Ἐκκλησίας, καθ' ἣν στιγμὴν εἰς τὴν χριστιανικὴν πατρίδα μας δὲν ἔχει εἰσέτι κατανοηθῇ ὑπὸ πολλῶν ἢ σημασία μιᾶς ἐλευθέρως, ἐν παντί, Ἐκκλησίας, ἱκανῆς νὰ διαδραματίσῃ τὸν πνευματικὸν τῆς ὁλόν εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον. Καὶ εἶναι, νομίζω, καιρὸς τὸ δίδαγμα, ὅπερ παρέχουν ἐπὶ τοῦ προκειμένου αἱ χώραι τῆς ἀνατολῆς, νὰ συνειδητοποιηθῇ καὶ ἐδῶ εἰς τρόπον, ὥστε ἡ Ἐκκλησία νὰ ἀφεθῇ μακρὰν πάσης κοσμικῆς ἐπεμβάσεως, νὰ ἐκπληρώσῃ ὅχι μόνον ἀπερίσπαστος καὶ ἀδέσμευτος. ἀλλὰ καὶ θεόντως ὑποβοηθουμένη τὴν ἀποστολὴν της.

22. Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Ἀντιοχείας ὑπῆρξεν ἱστορικῆς σημασίας.

α) Διότι εἶναι ἡ πρώτη ἐπίσκεψις Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν εἰς τὸ Πρεσβυγενὲς καὶ παλαιότατον αὐτὸ Πατριαρχεῖον.

β) Διότι οἱ δεσμοὶ μας μὲ τὸ Πατριαρχεῖον αὐτὸ καὶ τὸν λαὸν του εἶναι πολλοί, βαθεῖς, δεσμοὶ πίστεως, αἵματος, παθημάτων.

γ) Διότι αἱ ἐκ μέρους τοῦ Μακ. Πατριάρχου, τῶν Ἱεραρχῶν, τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ ἐκδηλώσεις ἦσαν τοιαῦται, ὥστε νὰ εἶναι αἰσθητὴ ἡ ἀδελφικὴ σχέσις τῶν δύο Ἐκκλησιῶν.

ε) Διότι καὶ αἱ Κυβερνήσεις τῶν λαῶν αὐτῶν ἐξεδήλωσαν ζωηρότατον ἐνδιαφέρον ἐπικοινωνίας μὲ τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον.

στ) Διότι διεπιστώθη ἡ ἀμοιβαία ἐπιθυμία συνεχίσεως καὶ ἀναπτύξεως τῆς ἐπικοινωνίας.

Ἀρχιμ. ΜΕΛΕΤΙΟΣ ΚΑΛΑΜΑΡΑΣ

Η ΠΕΡΙ ΧΡΙΣΤΟΛΟΓΙΑΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ*

Κατὰ ταῦτα ὁ «φύσει Θεὸς ὑπάρχων καὶ φύσει γενόμενος ἄνθρωπος δι' ἡμᾶς, οὐκ εἰς δυάδα προσωπῶν τεμνόμενος, ἀλλ' ἐν δυάδι φύσεων ἀσυγχύτως γνωριζόμενος»²⁵ Κύριος Ἰησοῦς, ἀτρέπτως καὶ δημιουργικῶς ἀνέλαβε τὴν ἀνθρωπίνην σάρκα, μηδεμίαν ὑποστάς «τροπὴν ἢ φυρμὸν ἢ διαίρεσιν»²⁶, ἀντιθέτως δὲ διατηρήσας τὴν θεότητα πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα²⁷, συλληφθεὶς τῇ ἐπενεργείᾳ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐν τῇ νηδύϊ τῆς Θεοτόκου. Κατὰ τὸν Δαμασκηνόν, «μεσότης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων χρηματίζει ὁ μόνος φιλόανθρωπος οὐκ ἐκ θελήματος ἢ ἐπιθυμίας ἢ συναφείας ἀνδρὸς ἢ γεννήσεως ἐνεδόνου ἐν τῇ ἀκράντῳ μήτρᾳ τῆς Παρθένου συλληφθεὶς, ἀλλ' ἐκ Πνεύματος ἁγίου»²⁸. Τὸ σημεῖον τοῦτο ἐνέχει ἰδιαιτέραν σπουδαιότητα, διότι εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ ἐμφιλοχωρήσῃ παρεξήγησις τις καὶ πλάνη ἐν σχέσει πρὸς τὴν θεότητα τοῦ Κυρίου ἐν συναφείᾳ πρὸς τὴν σάρκωσιν. Καὶ βεβαίως γίνεται δεκτόν, ὅτι ὁ Κύριος ἀνέλαβε σάρκα ἀνθρωπίνην. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι ὡς ἡ ἀνθρωπότης τοῦ Κυρίου ἔλαβεν ἀρχὴν ἐν δεδομένῃ τινὶ χρονικῇ περιόδῳ, οὕτω καὶ ἡ θεότης αὐτοῦ περιεκλείσθη ἐντὸς τῶν αὐτῶν χρονικῶν πλαισίων. Ἄς μὴ νομοσθῇ, δηλαδὴ ὅτι ὁ Θεὸς Λόγος τώρα λαμβάνει ἀρχὴν τρόπον τινά. Εἶναι σαφὴς ἐν προκειμένῳ ὁ ἱερὸς Δαμασκηνός: «Θεὸν γὰρ φαμέν ἐξ αὐτῆς γενενηθῆσθαι οὐκ ὡς θεότητα τοῦ Λόγου ἀρχὴν τοῦ εἶναι λαβούσης ἐξ αὐτῆς, ἀλλ' ὡς αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ Λόγου τοῦ πρὸ αἰώνων ἀκρόνως ἐκ Πατρὸς γεννηθέντος καὶ ἀνάρχως καὶ αἰδίως ὑπάρχοντος σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Πνεύματι, ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν, ἐν τῇ γαστρὶ αὐτῆς ἐνοικήσαντος καὶ ἐξ αὐτῆς ἀμεταβλήτως σαρκωθέντος καὶ γεννηθέντος»²⁹. Ἐπομένως ὁ σαρκωθείς Κύριος «ἀπαρχὴν προσλαβόμενος τοῦ ἀνθρωπεῖου φυράματος»³⁰, κατὰ τὸν ἱερὸν

Δαμασκηνόν, εἶναι ὁ αὐτὸς Θεὸς Λόγος ὁ πρὸ πάντων τῶν αἰώνων σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι ὢν καὶ δοξαζόμενος. Ἡ θεότης αὐτοῦ ἀπαθὴς διαμείνασα κατὰ τὴν πρόσληψιν τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ διὰ τῆς «ἀρρήτου καὶ ἀφράστου ἐνώσεως»³¹ τῶν δύο φύσεων μηδεμίαν ὑποστάσας ἀλλοίωσιν, παρέμεινεν ἐν τῷ θεανδρικῷ προσώπῳ τοῦ Κυρίου ὡς αὕτη αἰδίως παρ' αὐτῷ ὑπῆρχεν. Ἡ διδασκαλία αὕτη περὶ τῆς θεότητος τοῦ Κυρίου εὗρηται ἐν τε τῇ Ἀγ. Γραφῇ καὶ τῇ ἀποστολικῇ Παραδόσει τῆς Ἐκκλησίας, τεθεμελιωμένη καὶ ἐστηριγμένη, ἀντιπαραβληθεῖσα ὑπ' αὐτῆς κατὰ τῶν αἰρέσεων τῶν ἀρνησαμένων αὐτὴν εἴτε ἐν ὧλῳ εἴτε ἐν μέρει³².

Τὸ πρόβλημα, ἐν τούτοις, τῆς σχέσεως τῆς θεότητος πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην σάρκα παραμένει, τοσοῦτω μᾶλλον καθόσον ἡ ὑπὸ τοῦ Κυρίου προσληφθεῖσα σὰρξ δὲν προϋπῆρξεν αὐτοῦ, ὑπάρξασα τότε τὸ πρῶτον «ἐν τῇ ἐαυτοῦ ὑποστάσει»³³. Κατὰ τὸν Δαμασκηνόν ὁ Κύριος «ἐνοικήσας ἐν τῇ γαστρὶ τῆς ἁγίας Παρθένου ἀπεριγράπτως ἐν τῇ ἑαυτοῦ ὑποστάσει ἐκ τῶν ἀγνῶν τῆς ἀειπαρθένου αἱμάτων σάρκα ἐμψυχωμένην, ψυχὴν λογικὴν τε καὶ νοερὰν ὑπεστήσατο, ἀπαρχὴν λαβόμενος τοῦ ἀνθρωπεῖου φυράματος, αὐτὸς ὁ Λόγος γενόμενος τῇ σαρκὶ ὑπόστασις»³⁴. Τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς μὴ προϋπαρξάσης σαρκὸς τοῦ Θεοῦ Λόγου ἀποτελεῖ τὸ ἀντικείμενον ἐνδελεχοῦς ἐξετάσεως ἐκ μέρους τοῦ ἱεροῦ Δαμασκηνοῦ, ἐὰν κρίνῃ τις ἐκ τῶν πολλῶν σχετικῶν χωρίων τῶν ἐγκατεσπαρμένων εἰς πλεῖστα σημεῖα τῆς «Ἐκδόσεως...» αὐτοῦ. Ἐξ αὐτῶν συνάγονται αἱ κατωτέρω ἐν σχέσει πρὸς τὸ πρόβλημα τοῦτο ἀπόψεις τοῦ ἱεροῦ συγγραφέως.

1. Ὁ Θεὸς Λόγος ἐνανθρωπήσας δὲν προσέλαβε τὴν καθόλου ἀνθρωπίνην φύσιν, ἀλλὰ τὴν ἐν ἀτόμῳ «ἐν τῇ αὐτοῦ ὑποστάσει ὑπάρξασαν». Κατὰ τὸν ἱερὸν Δαμασκηνόν ὁ Κύριος προσέλαβε σάρκα «οὐ τὴν ἐν τῷ εἶδει θεωρουμένην — οὐ γὰρ πάσας ἀνέλαβε τὰς ὑποστάσεις — ἀλλὰ τὴν ἐν τῷ ἀτόμῳ»³⁵.

31. P.G. 59, 79.

32. Πρβλ. Ἱ. Καρμίρη, Σύνοψις τῆς δογματικῆς διδασκαλίας τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, Ἀθῆναι 1957, σ. 45.

33. Γ' 16'.

34. Γ' 6'.

35. P.G. 94, 1024.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 196 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 11-12 τεύχους.

25. Καὶ νῦν τοῦ Ἑσπερινοῦ τοῦ Σαββάτου ἤχου πλ. Β.

26. Καὶ νῦν τοῦ Ἑσπερινοῦ τοῦ Σαββάτου ἤχου Βαρέος.

27. Κατὰ τὴν πατερικὴν διδασκαλίαν ὁ Κύριος εἶναι Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ Θεός, αἰδίως ἐκ τοῦ Πατρὸς γεννηθεὶς καὶ ἐκ τῆς οὐσίας Αὐτοῦ προελθὼν ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἐλευθεριάζουσαν ἑτερόδοξον Θεολογίαν, ἥτις «ὑπὸ ἐμπνεύσεως ἀκρῶς ὀρθολογιστικῶς διατελέσασα... ἡρνήθη τὴν ὑπερφυσικὴν θείαν Ἀποκάλυψιν, κατ' ἀκολουθίαν δὲ καὶ τὴν θεότητα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ». (Πρβλ. Π. Τρεμπέλα, Δογματικὴ τόμος 2ος, Ἀθῆναι 1959, σ. 41).

28. Γ' α'.

29. Γ' 6'.

30. Γ' 6'.

ΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ ΣΗΜΕΡΟΝ*

Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ εἶπω ὀλίγα περὶ τῆς ἐκτάσεως τῆς θεώσεως, λαμβάνων τὰς σχετικὰς ἀπόψεις ἀπὸ τὸ διδλὸν «Ἀγιολογία» τοῦ ἀρχιμ. Μελετίου Καλαμαρά²⁰.

α) Ἡ θέωσις τοῦ φρονήματος.

Ὅταν ὁ Θεὸς ἔλεγεν: «Ἅγιοι γίνεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι» (Α' Πέτρ. 1, 16) ἢ «γίνεσθε οἰκτίρμονες, ὅτι ὁ Πατὴρ ὁμῶν οἰκτίρμων ἐστὶ» (Λουκ. 6, 36),

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 198 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 11-12 τεύχους.

20. Μελετίου Καλαμαρά, Ἀγιολογία, Ἀθήναι 1973, σσ. 18-22.

2. Ἡ προσληφθεῖσα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ Λόγου σὰρξ δὲν προϋπῆρξεν. Ὁ Κύριος «γεννηθεὶς σωματικῶς καθὼς γέγονεν ἄνθρωπος, οὐ προδιαπλασθέντι ἀνθρώπῳ ἐνοικήσας, ὡς ἐν προφῆτῃ, ἀλλ' αὐτὸς οὐσιωδῶς καὶ ἀληθῶς γενόμενος ἄνθρωπος...»³⁶, προσέλαβεν ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ σαρκὶ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν.

3. Ἡ ἀτομικὴ ἀνθρωπίνη φύσις τοῦ Κυρίου ὑπῆρξεν ἀληθὴς καὶ τελεία. Ὁ Κύριος γενόμενος ἀληθῶς ἄνθρωπος, προσέλαβεν «ἐν τῇ ὑποστάσει αὐτοῦ ἐψυχωμένην σάρκα ψυχῇ λογικῇ τε καὶ νοερᾷ ὑποστήσας, καὶ αὐτὸς γεγονὼς αὐτῇ ὑπόστασις»³⁷.

4. Τὴν σάρκα προσέλαβεν ὁ Κύριος ἐκ τῆς ἀγνῆς Θεοτόκου. «Ὁμολογοῦμεν τὸν Χριστόν», λέγει ὁ ἱερὸς Δαμασκηνός, «οὐκ οὐρανόθεν τὸ σῶμα καταγαγόντα καὶ ὡς διὰ σωλῆνος διὰ τῆς Παρθένου παρελθόντα, ἀλλ' ἐξ αὐτῆς ὁμοούσιον ἡμῖν σάρκα ἀναλαβόντα καὶ ἐν ἑαυτῷ ὑποστήσαντα»³⁸. Καὶ πάλιν «ἀπεριγράπτως ἐνφωκέναι τῇ γαστρὶ τῆς ἁγίας Παρθένου ὁσπόρως καὶ ἀπεριλήπτως ὡς οἶδεν αὐτὸς καὶ ἐν αὐτῇ τῇ προαιωνίῳ ὑποστάσει ὑποστήσασθαι ἑαυτῷ σάρκα ἐκ τῆς ἁγίας Παρθένου»³⁹. Καὶ ἀλλαχοῦ: «Καὶ τότε ἐπεσκίασεν ἐπ' αὐτὴν (τὴν Θεοτόκον) ἡ τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου ἐνυπόστατος Σοφία καὶ δύναμις ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ τῷ Πατρὶ ὁμοούσιος, οἶονεὶ θεῖος σπόρος, καὶ συνέπηξεν ἑαυτῷ ἐκ τῶν ἀγνῶν καὶ καθαρωτάτων αὐτῆς

ἤθελε νὰ εἶπῃ: Φρονεῖτε ὡς ἐγώ. Οἱ ἄνθρωποι ἀρχίζουν νὰ φρονοῦν ὡς ὁ Θεὸς διὰ τῆς θεώσεως. Οἱ τεθεωμένοι εἶναι οἱ ἄνθρωποι τῶν ἐπιθυμιῶν τοῦ Πνεύματος. Ἡ ζωὴ τῶν εἶναι ἔνθεος. Ἀφ' ἧς ὁ ἄνθρωπος, θεωθεὶς, ἀρχίσῃ νὰ φρονῇ ὡς ὁ Θεός, δύναται νὰ λεχθῇ περὶ αὐτοῦ τὸ «Ἐν σοί, πάτερ, ἀκριβῶς διεσωθή τὸ κατ' ἐξέκονα, λαβὼν γὰρ τὸν σταυρὸν ἠκολούθησας τῷ Χριστῷ καὶ πράττων ἐδιδασκας ὑπερορᾶν μὲν σαρκὸς, παρέρχεται γάρ, ἐπιμελεῖσθαι δὲ ψυχῆς, πράγματος ἀθανάτου».

Ἀποτέλεσμα τῆς θεώσεως εἶναι ὅτι ὁ ἄνθρωπος γίνεται πλέον εἰκὼν τοῦ Θεοῦ. Κατὰ τὸν ἅγιον μάλιστα Μάξιμον τὸν Ὁμολογητὴν, γίνεται «ὄχι ἀπλῶς ζῶσα εἰκὼν τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ ταυτὸν μάλλον αὐτῷ

αἱμάτων, σάρκα ἐψυχωμένην ψυχῇ λογικῇ τε καὶ νοερᾷ ἀπαρχὴν τοῦ ἡμετέρου φυράματος»⁴⁰.

5. Ἐπομένως, δὲν εἶναι ὁ Κύριος ἄνθρωπος ἀποθεωθεὶς, ἀλλὰ Θεὸς ἐνανθρωπήσας. «Ἄμα σὰρξ ἅμα Θεοῦ Λόγου σὰρξ, ἅμα σὰρξ ἔμψυχος, λογικὴ τε καὶ νοερά. Διὸ οὐκ ἄνθρωπον ἀποθεωθέντα λέγομεν, ἀλλὰ Θεὸν ἐνανθρωπήσαντα»⁴¹.

6. Ὁ Κύριος εἶναι Θεὸς ἅμα καὶ ἄνθρωπος. «Ὁ ὅλος μὲν οὖν ἐστὶ Θεὸς τέλειος οὐκ ὅλον δὲ Θεός· οὐ γὰρ μόνον Θεὸς ἀλλὰ καὶ ἄνθρωπος· καὶ ὅλος ἄνθρωπος τέλειος, οὐκ ὅλον δὲ ἄνθρωπος, οὐ γὰρ μόνον ἄνθρωπος ἀλλὰ καὶ Θεός»⁴².

Ἐκ πάντων τούτων συνάγεται, ὅτι ἡ σάρκωσις τοῦ Θεοῦ Λόγου κατέλιπεν ἀνέπαφον τὴν θεότητα αὐτοῦ, ἥτις προϋπῆρχε τῆς ἀνθρωπότητος. Τὰς ιδιότητας τῆς θείας ταύτης φύσεως τοῦ Κυρίου ἀπαριθμῶν ὁ ἱερὸς πατὴρ ἐπάγεται τὰ ἀκόλουθα: «Προεῖναι μὲν οὖν ἀχρόνως καὶ αἰδίως φαρὲν τὴν θεῖαν τοῦ Θεοῦ Λόγου ὑπόστασιν, ἀπλήν καὶ ἀσύνθετον, ἄκτιστον καὶ ἀσώματον, ἀόρατον, ἀναφῆ, ἀπερίγραφτον, πάντα ἔχουσαν ὅσα ἔχει ὁ Πατὴρ ὡς αὐτῷ ὁμοούσιον τῷ τῆς γεννήσεως τρόπῳ καὶ σχέσει τῆς πατρικῆς ὑποστάσεως διαφέρουσαν, τελείως ἔχουσαν, οὐδέποτε τῆς πατρικῆς ἐκφοιτῶσαν ὑποστάσεως»⁴³.

(Συνεχίζεται) † Ὁ Δημητριάδος ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

36. Γ' 16'.

37. Γ' 16'.

38. Γ' 16'.

39. Γ' 17'.

40. Γ' 6'.

41. Γ' 8'.

42. Γ' 7'.

43. Γ' 7'.

κατὰ χάριν, ἢ ἀφομοίωμα». Φθάνει εἰς τὸ σημεῖον τὸ φρόνημά του νὰ ταυτίζεται πρὸς τὸ φρόνημα τοῦ Θεοῦ.

6) Ἡ θέωσις τῶν ἐνεργειῶν.

Φυσικὴ συνέπεια τῆς θεώσεως τοῦ φρονήματος εἶναι ἡ θέωσις τῶν ἐνεργειῶν. Διὰ τῆς θεώσεως ἡ διάνοια, ἡ θέλησις, τὸ σῶμα, πληροῦνται τῆς χάριτος καὶ τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ. Διὰ τῆς θεώσεως «οὐχ ἀπλῶς δελτιοῦνται τὴν φύσιν οἱ θεωθέντες, ἀλλὰ αὐτὴν προσλαμβάνονται τὴν θείαν ἐνέργειαν», κατὰ τὸν ἅγιον Γρηγόριον τὸν Παλαμᾶν. Τοιοῦτοτρόπως οἱ λόγοι τοῦ ἀνθρώπου, αἱ ἐνέργειαι του, τὰ ἔργα του εἶναι ἐκδηλώσεις τῆς χάριτος καὶ τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ. Καὶ τονίζει μεθ' ὧς ἰδιαίτερας ἐμφάσεως ὁ αὐτὸς ἅγιος: «Οὐ τῶν ἀποτελεσμάτων μόνων (τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Θεοῦ) ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν τοῦ Θεοῦ ἐνεργειῶν ἀγγελολομῆτως τε καὶ ἀγγελοπρεπῶς οἱ ἅγιοι μετέχουσι»²¹, δηλ. ἐνεργοῦν ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ καὶ ἀντὶ τοῦ Θεοῦ, ὅπως καὶ οἱ ἅγιοι ἄγγελοι.

Ὁ μέγας Βασίλειος μάλιστα διδάσκει σαφῶς, ὅτι «αἱ πνευματοφόροι ψυχαὶ ἐλλαμφθεῖσαι παρὰ τοῦ Πνεύματος», (ὅχι μόνον) «αὐταὶ τε ἀποτελοῦνται πνευματικαὶ (ἀλλὰ) καὶ εἰς ἐτέρους τὴν χάριν ἐξαποστέλλουσι»²².

γ) Ἡ θέωσις τοῦ σώματος.

Ἐν ἀπὸ τὰ οὐσιαστικώτερα ἀποτελέσματα τῆς θεώσεως εἶναι ὁ ἁγιασμός καὶ ἡ θέωσις τοῦ σώματος. Τὸ σῶμα δὲν εἶναι φυλακὴ τῆς ψυχῆς, ὡς διδάσκει ὁ Πλάτων. Οὐτε ἔχει μόνον ἐπίγειόν προορισμόν. «Τὸ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ, ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ καὶ ὁ Κύριος τῷ σώματι»²³. Τὸ σῶμα πρέπει νὰ εἶναι ναὸς τοῦ Θεοῦ. Ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ εἶναι ἅγιος. Ἄρα τὸ σῶμα πρέπει νὰ ἁγιασθῇ τελείως διὰ τῆς θεώσεως. Τὸ σῶμα εὐρίσκει τὴν πλήρη καταξίωσίν του εἰς τὴν θέωσιν, ὅχι εἰς τὴν σαρκολατρείαν τοῦ Οὐμανισμοῦ.

Ἄς ἴδωμεν ὅμως τί λέγει περὶ τῆς θεώσεως τοῦ σώματος ὁ ἅγιος Συμεὼν ὁ νέος Θεολόγος: «Ἡ ψυχὴ ὅπου κατηξιώθη νὰ γένη μέτοχος τῆς θείας χάριτος, ἐπειδὴ ἡγιασθῇ, ἐξ ἀνάγκης ἀκολουθεῖ νὰ ἁγιαζῇ καὶ ὅλον τῆς τὸ κορμὶ, διὰ τὴν αὐτὴ εἶναι ὅπου συγκρατεῖ ὅλον τὸ κορμὶ μὲ τὸ νὰ εὐρίσκεται εἰς ὅλα του τὰ μέλη. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ χάρις τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καθὼς οἰκαιοποιεῖται τὴν ψυχὴν, ἔτσι οἰκαιοποιεῖται καὶ τὸ κορμὶ τῆς. Ὅμως ἐφ' ὅσον ἡ ψυχὴ εὐρίσκεται μαζὶ μὲ τὸ κορμὶ, τὸ Πανάγιον Πνεῦμα δὲν μεταφέρει εἰς τὴν ἰδικήν του δόξαν καθολικὰ ὅλον τὸ κορμὶ τῆς, διὰ τὴν χρεια εἶναι νὰ δείξῃ τὸ θέλημά της ἡ ψυχὴ ἕως τοῦ τέλους τῆς ζωῆς ταύτης, ἂν δηλαδὴ ἀκολουθῇ

καθὼς πρέπει ταύτην τὴν χάριν τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ἀλλὰ ὅταν ἔλθῃ τὸ τέλος καὶ χωρίσῃ ἡ ψυχὴ ἀπὸ τὸ κορμὶ, τότε πλέον μὲ τὸ νὰ ἔπαυσεν ὁ ἀγώνας καὶ νὰ ἐνίκησεν ἡ ψυχὴ, καὶ νὰ ἀναχωρῇ ἀπὸ τὸ κορμὶ μὲ τὸν στέφανον τῆς ἀφθαρσίας, ὡς ἂν ὅπου τελείωσε πλέον ὁ ἀγώνας τῆς, τότε, λέγω, ἡ χάρις τοῦ ἁγίου Πνεύματος οἰκαιοποιεῖται καὶ ἁγιάζει καθολικὰ ὅλον τὸ κορμὶ τῆς τοιαύτης ψυχῆς καὶ διὰ τοῦτο τότε ὁστέα γυμνὰ καὶ λείψανα τῶν ἁγίων ἐκδελύσσουσιν ἰάματα καὶ θεραπεύουσιν κάθε ἀσθένειαν. Διὰ τὴν ὁπότεν ἡ ψυχὴ χωρίσῃ ἀπὸ τὸ κορμὶ μὲ τὸν θάνατον, τότε ἡ μὲν ψυχὴ μοναχὴ χωρὶς κορμὶ εὐρίσκεται μαζὶ μὲ ὅλην τὴν θεότητα μοναχά, καὶ φανερώνει εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν θείαν ἐνέργειαν μὲ τὰ θαύματα. Διὰ τὴν τότε πλέον οὔτε ἡ ψυχὴ εἶναι δυνατόν νὰ ἔχῃ εἰς τὰς ἐνεργείας της κανένα ἐμπόδιον ἀπὸ τὸν δεσμόν τοῦ κορμίου, μὲ τὸ νὰ εἶναι χωρισμένη ἀπὸ αὐτό, οὔτε τὸ κορμὶ πάλιν ἐξ αἰτίας τῆς ψυχῆς βαρύνεται πλέον μὲ καμμίαν ἀνάγκην σωματικὴν, ἡγοῦν πείναν, διψᾶν καὶ ἄλλο παρόμοιον. Ἀλλὰ ἐπειδὴ καὶ τὰ δύο αὐτά, καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ κορμὶ, ἐλύθησαν ἀπὸ κάθε ἀνάγκην καὶ πείραν, ὅπου εἶχον ἀπὸ τὸν δεσμόν ἐκεῖνον, διὰ τοῦτο ἐνεργεῖται καὶ εἰς τὸ ἓνα καὶ εἰς τὸ ἄλλο ἡ θεία χάρις χωρὶς κανένα ἐμπόδιον, ὡς ἂν ὑποῦ ἔγιναν πλέον ὅλως διόλου τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ κορμὶ, τὰ ὅποια τὰ οἰκαιοποιήθη ἡ θεότης διὰ μέσου τῆς θεοπροποῦς πολιτείας, ὅπου ἔκαμαν εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, ὅταν ἦσαν μαζὶ καὶ τὰ δύο. Εἰς δὲ τὸν καιρὸν τῆς κοινῆς ἀναστάσεως παίρνει καὶ τὸ κορμὶ τὴν ἀφθαρσίαν, ὅπου ἐχάρισεν ὁ Θεὸς εἰς τὴν ψυχὴν, ὅπου ἡγιασθῇ»²⁴.

Ὁσαύτως καὶ ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος λέγει ὅτι «ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ εὐρίσκεται εἰς τὰς ψυχὰς καὶ τὰ μέλη τῶν ἁγίων»²⁵.

Ἄρα, μόνον ἂν κανεὶς λάθῃ ὑπ' ὄψιν τὴν περὶ θεώσεως διδασκαλίαν, ἥτις ἀποτελεῖ τὸ κέντρον τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας, ἀνθρωπολογίας καὶ πνευματικότητος δύναται νὰ ἐννοήσῃ, ὁποῖαν διαστροφὴν τοῦ κηρύγματος τῆς Ὁρθοδοξίας ἀποτελεῖ α) τὸ horizontalism, β) ὁ ἐκσυγχρονισμός, γ) ἡ οὐμανιστικὴ «καταξίωσις» τοῦ sex ποὺ παρατηρεῖται εἰς τὴν Δυτικὴν Θεολογίαν, δ) ἡ ἐν τῇ Θεολογίᾳ προτεραιότης τοῦ ὀρθολογισμοῦ καὶ τῆς φιλοσοφίας, καὶ ε) οἱ «πειθοὶ ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοι», δηλ. τὸ πειστικὸν κήρυγμα.

Ἡ Ὁρθόδοξος Θεολογία καθορίζεται ἀπὸ τὰ ἐξῆς βασικὰ ὁρόσημα:

α) Τὴν καταδίκην τοῦ ἀρειανισμοῦ, δηλ. τοῦ θρησκευόντος ὀρθολογισμοῦ.

β) Τὴν καταδίκην τοῦ Ὁριγενισμοῦ, δηλ. τοῦ θρησκευόντος φιλοσοφικοῦ στοχασμοῦ.

21. Περὶ τῆς Θεοποιου μεθεξέως, Κεφ. 19.

22. Περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, Κεφ. 9.

23. Α' Κορ. 6, 13.

24. Ὁμιλία 4, δ.

25. Ἐρμηνεία Ψαλμ. 117.

γ) Τὴν καταδίκην τῆς εἰκονομαχίας, δηλ. τῆς εἰσρμήσεως εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Θεολογίαν στοιχείων καὶ κριτηρίων ἑτεροθρησκειακῶν.

δ) Τὴν καταδίκην τῶν Βαρλααμιτῶν, ἥτις ἀποτελεῖ τὸν θρίαμβον τῆς πατερικῆς παραδόσεως τοῦ ἀποφατισμοῦ, τῆς θεώσεως καὶ τοῦ ἡσυχασμοῦ, καὶ ἀκολούθως τὴν πλήρη ἄρνησιν τῆς ὀριζοντίας διαστάσεως (horizontalism).

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, δηλαδή, κατεδίκασεν ὅλας τὰς ἀποκλίσεις καὶ ἔμεινεν ἀποστολικὴ καὶ πατερικὴ. Ἀτυχῶς ὁ Δυτικὸς κόσμος δὲν ἔχει οὔτε τὰς προϋποθέσεις κατανοήσεως τῆς Ὁρθόδοξου διδασκαλίας. Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Π.Σ.Ε. Δρ. Philip Potter, εἰς τὸν ἑορτασμὸν τῆς 25ετίας ἀπὸ τῆς ιδρύσεως τοῦ Π.Σ.Ε., ὡμίλησε περὶ τῆς ἀδυναμίας τοῦ δυτικοῦ μας κόσμου (Ρωμαϊκοῦ καὶ Προτεσταντικοῦ) νὰ λάβῃ σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν τοὺς τὴν Ὁρθόδοξον παράδοσιν ὡς μαρτυρίαν²⁶.

Χωρὶς τὴν διδασκαλίαν τῆς θεώσεως, ἥτις εἶναι ἡ πληρεστέρη ἐν τῷ ἀνθρώπῳ παρουσία τοῦ ἁγίου Πνεύματος, δηλ. χωρὶς Πνεῦμα, ἡ ἔστω μὲ ἐλάχιστα ψυχία Πνεύματος, ὁ μὲν Ὁρθόδοξος, ὅσον καλὸς θεολόγος καὶ ἂν εἶναι, μένει «ψυχικός». Καὶ «ψυχικός» ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος καὶ οὐ δύναται γινῶναι ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται²⁷.

Μέσα εἰς τὴν βασικὴν ἀρχὴν τῆς διὰ τῆς θείας οἰκονομίας θεώσεως ἀποκτοῦν ἀπέραντον ἀξίαν τὰ ἔργα καθάρσεως ἀπὸ τὰ πάθη καὶ αἱ πνευματικαὶ ἀρεταί, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀποδείξεις τῆς θεώσεως τοῦ φρονήματος καὶ τῶν ἐνεργειῶν, χωρὶς ὅμως νὰ καταντᾷ ποτὲ ἡ Ὁρθόδοξος ζωὴ αὐτοδικαίαισι, θρησκείᾳ τοῦ νεκροῦ γράμματος, ἀφοῦ ὅλα τὰ ἔργα καὶ ὅλαι αἱ ἀρεταὶ δὲν εἶναι εἰ μὴ προϋποθέσεις ἢ καρποὶ τῆς δωρεᾶς τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

4. Ἡ διδασκαλία περὶ Ἐκκλησίας.

Κατὰ τοὺς Ὁρθόδοξους ἡ Ἐκκλησία εἶναι τὸ κέντρον καὶ τὸ ὄργανον τῆς μεταδόσεως τῆς σωτηρίας εἰς τοὺς ἀνθρώπους διὰ τοῦ κηρύγματος τοῦ θείου λόγου καὶ τῆς τελείσεως τῶν μυστηρίων. Οἱ Ὁρθόδοξοι πιστεύουν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὅπως πιστεύουν εἰς τὴν

ἁγίαν Τριάδα. Εἶναι πλέον τι τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, πλέον τι τῆς κοινωνίας τῶν ἁγίων. Εἶναι ἀκατανόητος καὶ ἀκατάληπτος, ἡ πρεσβυτέρα πάντων, δι' ἣν ὁ κόσμος ἐκτίσθη. Κατὰ τὸν Καθηγητὴν Καρμίρη, μυστήριον συναπτόμενον μετὰ τοῦ μυστηρίου τῆς θείας ἐνσαρκώσεως, ἐνωσις μυστηριώδης καὶ ἄφραστος τοῦ Θεοῦ μετὰ τοῦ ἀνθρώπου²⁸. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησιολογία οὐσιωδῶς διαφέρουσα τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς καὶ Προτεσταντικῆς, δυσχερέστατα συμβιβάζεται μὲ τὰς ἀπόψεις, γνήσια γεννήματα τῆς Προτεσταντικῆς καὶ Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησιολογίας, περὶ horizontalism, ἐκσυγχρονισμοῦ κ.λπ.

Διὰ τοὺς Ὁρθόδοξους κήρυξ εἶναι οὐχὶ τὸ ἄτομον, ἀλλὰ ἡ Ἐκκλησία. Τὰ ἄτομα πιστεύουν εἰς τὴν μίαν, ἁγίαν, καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν καὶ πιστεύοντα κηρύττουν, καθὼς πιστεύουν. «Καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν διὸ καὶ λαλοῦμεν»²⁹.

4. Οἱ Ὁρθόδοξοι Ἱερεῖς δὲν ἐνεργοῦν τὴν διακονίαν τοῦ κηρύγματος κατὰ ὑποκειμενικὰς πεποιθήσεις καὶ ἀπόψεις, ἀλλὰ κατὰ τὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας. Ὁσον περισσότερον εἶναι προσηλωμένοι εἰς τοῦτο, τόσον βαθυτέραν ἀπήχησιν ἔχει ὁ λόγος των εἰς τὰς καρδίας τῶν Ὁρθόδοξων. Ὡς παράδειγμα ἀναφέρω ἀπὸ τοὺς ἐν Ἀθήναις δράσαντας κληρικοὺς τοῦ αἰῶνός μας τοὺς Νικόλαον Πλαγᾶν καὶ τὸν Πρωτοπρεσβύτερον Ἀγγελοῦ Νησιώτην, ἄνδρα μὲ τεραστίαν πνευματικὴν ἀκτινοβολίαν καὶ γνησιωτάτην Ὁρθόδοξον κατεύθυνσιν.

Ἀντὶ οἰουδήποτε συμπεράσματος περιορίζομαι νὰ ἀναφέρω τὸν διάλογον μεταξὺ ἐνὸς προτεστάντου θεολόγου «προπαγανδιστοῦ» καὶ ἐνὸς ἀπλοῦχοῦ Ἑλληνοῦ Ὁρθόδοξου:

— Τί πιστεύεις;

— Ὅ,τι πιστεύει ἐκεῖνη, ἀπήντησεν ὁ Ὁρθόδοξος καὶ ἔδειξε τὴν Ἐκκλησίαν.

— Καὶ ἐκεῖνη τί πιστεύει; ἐρώτησε πάλιν.

— Ὅ,τι πιστεύω καὶ ἐγώ.

Πίστις τοῦ λαοῦ καὶ πίστις τῆς Ἐκκλησίας ταυτίζονται καὶ τὸ ἐν φρουρεῖ τὸ ἄλλο. Κήρυγμα τοῦ λαοῦ καὶ κήρυγμα τῆς Ἐκκλησίας ταυτίζονται καὶ τὸ ἐν φωτίζει τὸ ἄλλο.

Πρωτοπρ. ΣΤΕΦ. ΑΒΡΑΜΙΔΗΣ

26. Ἐν Munduvel V. George, «Incarnational Mission and Liturgical Proclamation, International Review of Mission, ἐνθ' ἄνωτ., σ. 38.

27. Α' Κορ. 2, 14.

28. Ἰωάννου Καρμίρη, Ἐκκλησιολογία, Ἀθήναι 1973, σ. 9.

29. Β' Κορ. 4, 13.

ΣΥΝΟΔΙΚΑΙ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

'Αριθ. { Πρωτ. 1928
Διεκπ. 823

'Αθήνησι τῇ 10-5-1975

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2072

Π ρ ό ς

Τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἐνώπιον τῆς Ἱ. Συνόδου ἤχθη, ἐξ ἀφορμῆς σχε-
τικῶν ἀναφορῶν, τὸ κατ' ἐπανάληψιν ἀπασχολῆσαν
Αὐτὴν θέμα τῶν ἀντιδράσεων τῶν οἰκείων τῶν
ἐφιεμένων ὅπως μονάσωσι νεανίδων, ὅπερ ἔνεκα
τοῦ ἄνευ διακρίσεως χειρισμοῦ τοῦ παρὰ τῶν ἐκα-
σταχοῦ Ἱ. Μονῶν προξενεῖ μεγίστην ζημίαν εἰς τὴν
προαγωγὴν τοῦ καθ' ἡμᾶς Μοναχικοῦ βίου, ἰδίᾳ δὲ
λόγω τῶν διὰ τοῦ τύπου δημιουργουμένων ἐκάστοτε
δυσμενῶν ἐπιπτώσεων, ὁσάκις, νέον τι πρόσωπον
θεῖω ζήλῳ κινούμενον καταφύγῃ εἰς τινὰ Ἱερὰν Μο-
νὴν καὶ ἀσπάζεται τὴν μοναχικὴν πολιτείαν ἄνευ συμ-
φώνου γνώμης τῶν γονέων του, ἀποκρύπτεται δὲ
τοῦτο ὑπὸ τῆς Μοναστικῆς Ἀδελφότητος.

Ὅθεν, πρὸς περιστολὴν τῶν ἀλλεπαλλήλως πλη-
θυνομένων συναφῶν κρουσμάτων, Συνοδικῇ ἀποφά-
σει, παρακαλοῦμεν, ὅπως παραγγείλητε ταῖς ὑφ' ὑμᾶς
Ἱ. Μοναῖς, ἵνα τοῦ λοιποῦ: α) Ἐν οὐδεμιᾷ περι-
πτώσει ἀποκρύπτωσι τὰς ἐφιεμένας νὰ μονάσωσι
νεανίδας ἀπὸ τῶν οἰκείων αὐτῶν, τοὺνναντίον μάλι-
στα, ἀφοῦ εἰσδέχωνται αὐτὰς ἀγκάλαις μητρικαῖς,
ἀνακοινῶσιν ἐν συνεχείᾳ καὶ ἐντὸς ἐβδομάδος τὸ
βραδύτερον τὸ γεγονός ταῖς οἰκείαις Ἐκκλησιαστι-
καῖς καὶ πολιτικαῖς ἀρχαῖς, ἔστω καὶ ἂν τυγχάνωσιν
αὗται ἐνῆλικοι. Νὰ μὴ προδιδόντες εἰς τὴν, καὶ κανο-
νικῶς ἄτοπον, καταστρατήγησιν τῶν διατάξεων τοῦ
Κανονισμοῦ τῶν Ἱ. Μονῶν καὶ εἰς τὴν ἄνευ τῆς
προδλεπομένης δοκιμασίας κουρὰν ἢ ρασοφορίαν τῶν
ὑποψηφίων ἐσπευσμένως.

Ἐπὶ τῶν δύο τούτων καιρίων σημείων ἐφιστῶσα
τὴν προσοχὴν ὑμῶν καὶ δι' ὑμῶν τὴν προσοχὴν τῶν
δοιωτάτων μοναζόντων καὶ μοναζουσῶν ἡ Ἱερὰ
Σύνοδος εὐελπιστεῖ ὅτι θὰ μειωθῶσιν εἰς τὸ ἐλάχι-
στον τὰ σχετικὰ περιστατικά, δι' ἃ πάντως σεμνύνεται
ἡ Ἐκκλησία, ὥς μαρτυροῦντα ζῆλον ἔνθεον εἰς ἐπο-
χὴν πνευματικῆς κάμψεως τῆς συγχρόνου κοινωνίας,
καὶ ὅτι θὰ ἐπιλυθῇ κατὰ τὸ δυνατόν τὸ ἀκανθῶδες
τοῦτο πρόβλημα τῆς ἀντιδικίας καὶ τῶν διενέξεων
τῶν ἀντιτιθεμένων εἰς τὴν τοιαύτην θείαν ἔφεσιν
τέκνων τῶν γονέων μετὰ τῶν ἐκασταχοῦ ἐκκλησια-
στικῶν Ἀρχῶν, αἵτινες ἀντιδικαίαι καὶ διενέξεις, ὥς
γνωστόν, ἄγονται μέχρι τῶν στηλῶν τοῦ ἡμερησίου
καὶ τοῦ περιοδικοῦ Τύπου καὶ διεκτραγωδοῦνται ὥς
μυθιστορηματικαὶ διηγήσεις ἐπὶ μεγάλη ζημίᾳ καὶ
βλάβῃ τοῦ Μοναχισμοῦ.

Πρόδηλον πρὸς τούτοις τυγχάνει, ὅτι διὰ τοῦ
μέτρου τούτου θὰ ἐπέλθῃ καὶ ἐκτόνωσις τῆς κατὰ τῶν
Ἱερῶν Μονῶν καταφορᾶς τῶν οἰκείων τῶν ἐφιεμέ-
νων, ὅπως μονάσωσι νέων ἢ νεανίδων καὶ γλυκα-
σμός τις ἢ μετρίαισις τοῦ παραπικρασμοῦ των καθ' ὃ
διάστημα θὰ διαρκῇ ἢ κατὰ τὰς κανονικὰς ἐπιταγὰς
δοκιμασία τῶν ὑποψηφίων μοναχῶν.

† Ὁ Ἀθηνῶν Σ ε ρ α φ ε ί μ, Πρόεδρος

† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Γ ε ώ ρ γ ι ο ς

† Ὁ Πειραιῶς Χ ρ υ σ ό σ τ ο μ ο ς

† Ὁ Μυτιλήνης Ἰ ά κ ω β ο ς

† Ὁ Ν. Ἰωνίας καὶ Ν. Φιλαδελφείας Τ ι μό θ ε ο ς

† Ὁ Σεργίων καὶ Κοζάνης Δ ι ο ν ύ σ ι ο ς

† Ὁ Σεργῶν καὶ Νιγρίτης Κ ω ν σ τ α ν τ ῖ ν ο ς

† Ὁ Θήρας Γ α β ρ ι ῆ λ

† Ὁ Μεσσηνίας Χ ρ υ σ ό σ τ ο μ ο ς

† Ὁ Φωκίδος Χ ρ υ σ ό σ τ ο μ ο ς

† Ὁ Ἱερισσοῦ, Ἀγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου

Π α ῦ λ ο ς

† Ὁ Ἀρχιεραμματεὺς

† Ὁ Δέρεθς Κ ο σ μ ᾱ ς

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

‘Η εἰς Ἑλλάδα ἐπίσκεψις

τοῦ Μακ. Πατριάρχου Βουλγαρίας.

‘Η εἰς Ἑλλάδα ἐπίσκεψις τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Βουλγαρίας κ. Μαξίμου καὶ τῆς ἐκλεκτῆς συνοδείας αὐτοῦ ἀπετέλεσε σπουδαίαν εὐκαιρίαν συσφίξεως καὶ ἀναζωπυρώσεως τῶν δεσμῶν ἀγάπης καὶ φιλίας, οἵτινες συνδέουν τὸν ἑλληνικὸν μετὰ τοῦ βουλγαρικοῦ λαοῦ καὶ ιδιαίτερα τὰς ὁμοδόξους Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας καὶ Ἑλλάδος.

Κατὰ τὰς ἐπαφὰς τῶν διακεκριμένων ξένων ἐκκλησιαστικῶν προσωπικοτήτων μετὰ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μετὰ τῶν ἐν Ἀθήναις Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπηρεσιῶν καὶ Ἰδρυμάτων, μετὰ τοῦ Πρωτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ τῶν Καθηγητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς αὐτοῦ, μετὰ τοῦ Χριστοπυνύμιον πληρώματος τῆς περιοχῆς Ἀθηνῶν καὶ τῆς Βορείου Ἑλλάδος, ὡς καὶ μετὰ τῶν ἐκπροσώπων τῶν Ἱ. Μονῶν τοῦ ἁγίου Ὄρους διεπιστώθησαν καὶ διεκηρύχθησαν ἔνθεν μὲν τὰ συνδέοντα τὰς δύο Ἐκκλησίας ἀδελφικά αἰσθήματα, ἅτινα ἐκπηγάζουν ἐκ τῆς κοινῆς ὁρθοδόξου πίστεως καὶ πνευματικῆς παραδόσεως, ἐτέρωθεν δὲ ἡ ἐν τῷ σημερινῷ κόσμῳ κοινὴ ἀποστολὴ τῶν ἐπὶ μέρους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Αὗται συνενούνται καὶ ἐνισχύονται διὰ τῆς μετ’ ἀλλήλων παντός εἶδους ἀδελφικῆς ἐπικοινωνίας καὶ ὑπὸ τὴν κοινὴν αἰγίδα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου δέον νὰ διακηρύξουν καὶ νὰ πείσουν τὸν κόσμον, ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία ἀποτελεῖ σήμερον τὴν μόνην ἐλπίδα ικανοποιητικῆς λύσεως τῶν κατατροχόντων τὴν σημερινὴν ἀνθρωπότητα προβλημάτων.

‘Η θεμελίωσις

τοῦ «Ὁμηρείου Πνευματικοῦ Κέντρου».

‘Η ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν ἐκκλησιαστικῶν, πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀρχῶν τῆς Χίου θεμελίωσις ἐν τῇ ὥραίᾳ νήσῳ τοῦ «Ὁμηρείου Πνευματικοῦ Κέντρου» ἀποτελεῖ γεγονός, ὅπερ δέον νὰ τύχῃ τῆς δεούσης προβολῆς καὶ ἐξάσεως.

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Κέντρον, ὅπερ ἀνεγείρεται τῇ ἡγεμονικῇ χορηγίᾳ τῶν εὐπατριδῶν Μιχαὴλ καὶ Σταματίας Ξυλά, οἵτινες συνεχίζουν τὴν εὐγενῆ χιακὴν παράδοσιν τῶν μεγάλων εὐεργετῶν τῆς νήσου καὶ τῆς Ἑλλάδος, θὰ ἀποτελέσῃ ἐν τοῖς Βαλκανίοις πρότυπον εὐρυχωροτάτου, πολυτελοῦς καὶ ἀοτίως ἐξωπλισμένου πνευματικοῦ φυτωρίου. Ὡς ἐτόνισεν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χίου κ. Χρυσόστομος ἐν τῇ ὑπ’ αὐτοῦ ποιηθείσῃ εἰδικῇ ἐπὶ τῇ θεμελίωσει τοῦ Κέντρου ἐσχῇ, τοῦτο θὰ εἶναι δυνατόν νὰ «καταστῇ πνευματικῆς

ἀκτινοβολίας κέντρον, σκοπιὰ τοῦ Πνεύματος καὶ κυψέλη ἐντατικῆς πνευματικῆς δημιουργίας, εἰς καλλιέργειαν τῆς ψυχῆς, δεδομένου ὅτι, κατὰ τὸ θεόπνευστον καὶ αἰώνιον κῆρος ἔχον λόγιον, «οὐκ ἐπ’ ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος» (Ματθ. δ', 4), ὡς δ' ἡ μακρὰ πείρα ἐδίδαξε τὴν ἀνθρωπότητα, ἡ καλλιέργεια καὶ «ὁ πολιτισμὸς τῆς ψυχῆς εἶναι ἡ ψυχὴ τοῦ πολιτισμοῦ».

‘Οθεν συνευχόμεθα μετὰ τοῦ Σεβασμιωτάτου, ἵνα τὸ Κέντρον τεθῇ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, «ἐπὶ τῷ τέλει, ὅπως, διὰ τῆς παιδευτικῆς προσπαθείας αὐτοῦ, ὑψῶνται εἰς ἀνθρώπους οἱ ἄνθρωποι, μυσταγωγούμενοι εἰς τοὺς θησαυροὺς τοῦ Πνεύματος ἐν ἐποχῇ καταλυτικῇ τῶν ἀξίων, ἀντιπνευματικῇ καὶ ὀλοχαρεῖ».

‘Η διαθήκη τοῦ Ἀριστοτέλους Ὠνάση.

‘Εν συνεχείᾳ δέον νὰ σημειωθῇ, ὅτι ὁρθῶς ἐξήρθη ὑπὸ τοῦ Τύπου καὶ τῆς «Ἐνώσεως Ἑλλήνων Ἐφοπλιστῶν» ἡ διὰ τῆς διαθήκης τοῦ αἰμνήστου Ἀριστοτέλους Ὠνάση διάθεσις τοῦ ἡμίσεος τῆς περιουσίας του διὰ τὴν σύστασιν κοινωφελοῦς ἰδρύματος «μὲ σκοπὸν μεταξὺ ἄλλων τὴν ἰδρύσιν, συντήρησιν καὶ ἐν γένει λειτουργίαν, καθὼς καὶ ἐπικουρίαν νοσηλευτικῶν, ἐκπαιδευτικῶν, φιλολογικῶν, θρησκευτικῶν, ἐν γένει, ἐπιστημονικῶν, ἐρευνητικῶν, δημοσιογραφικῶν, καλλιτεχνικῶν, ἰδρυμάτων ἢ ἐκδηλώσεων». Οὕτω καὶ ὁ Ὠνάσης συνεχίζει (τὴν παράδοσιν τῶν μεγάλων εὐεργετῶν ποὺ προήλθον ἀπὸ τοὺς κόλπους τῆς ναυτιλίας).

Εἶναι περιττὸν νὰ σημειωθῇ, ὅτι διὰ νὰ ἀξιοποιηθῇ καὶ ἀποδώσῃ ἑκατονταπλασίονα καρπὸς ἡ ἐν τῇ διαθήκῃ ταύτῃ ἐκφραζομένη βούλησις, δέον οἱ ἐκτελεσταὶ αὐτῆς καὶ οἱ μέλλοντες νὰ συγκροτήσουν τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ «Ἰδρύματος Ἀλέξανδρος Ὠνάσης» νὰ μελετήσουν τὸ ζήτημα τῆς ἀντιμετωπίσεως πραγματικῶν ὀλικῶν καὶ πνευματικῶν ἀναγκῶν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ μὲ ὑγιᾶ ἀξιολογικὰ κριτήρια καὶ μὲ ὁρθὴν ἱεράρχησιν τῶν ἐπὶ μέρους σκοπῶν εἰς τρόπον, ὥστε πάντοτε νὰ ὑποτάσσονται τὸ ἔλασσον εἰς τὸ μείζον καὶ τὸ ἥττον εἰς τὸ κρείττον.

«Ὁδηγεῖ εἰς ὀλοκληρωτικὴν ἀποσύνθεσιν».

Εἶναι γνωστὰ αἱ πρὸς ἐξυγίανσιν τῶν παντὸς εἶδους θεαμάτων προσπάθειαι τῆς ἀξιεπαίνως δρώσης Ἐνώσεως «Θεάμα καὶ Νεότης». Ἡ Ἐνωσις αὕτη ἀπέστειλε προσφάτως ἐν ἄξιον ἰδιαιτέρας προσοχῆς ἔγγραφον πρὸς τοὺς Προέδρους τῆς Ἐνώσεως Εἰσαγωγέων Κινηματογραφικῶν Ταινιῶν καὶ τοῦ Συνδέσμου Ἑλλήνων Παραγωγῶν Κινηματογραφικῶν Ταινιῶν.

‘Εν τῷ ἐγγράφῳ τούτῳ ὁρθῶς τονίζεται, ὅτι

ΒΙΒΛΙΑ ΠΕΡΙ ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΥ

Τὸ 1972 εἴχομεν τὴν εὐκαιρίαν διὰ τῆς «Μονίμου Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς προαγωγῆς τοῦ Μοναχικοῦ βίου» νὰ παρουσιάσωμεν εἰς ἓνα τευχίδιον τὴν «Νεοελληνικὴν βιβλιογραφίαν περὶ Μοναχισμοῦ». Κατὰ τὰ τρία ἔτη, ποὺ διήρρευσαν ἀπὸ τότε, βλέπει κανεὶς ἓνα ἠύξημένον ἐνδιαφέρον διὰ τὸ θέμα τοῦ Μοναχισμοῦ εἰς τὴν Χώραν μας. Ἀρκεταὶ μελέται καὶ ἄρθρα, βιογραφίαι μοναχῶν καὶ ἐκδόσεις μοναστικῶν κειμένων εἶδον τὸ φῶς κατὰ τὴν τριετίαν αὐτήν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον παρεκίνησεν ἡμᾶς νὰ ἐπιχειρήσωμεν ἓνα μικρὸν συμπλήρωμα τῆς ἐργασίας ἐκείνης. Ἡ συγκέντρωσις, ἡ ἀποδελτίωσις τοῦ ὕλικου αὐτοῦ θὰ ᾔτο δυνατόν νὰ συντελέσῃ εἰς περισσότερον συστηματικὴν μελέτην τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ θέματος καὶ εἰς παρακίνησιν καὶ ἄλλων, ὅπως ἐνδιαφεροῦν διὰ «τὸν μεγάλον ἄγνωστον». Εἰς τοὺς τόσον κρίσιμους καὶ τόσον μεταβατικούς καιρούς μας ἡ γνησία φωνὴ τῆς ἐρήμου καὶ τῆς ὄντως κατὰ Θεὸν ἀσκήσεως δύναται νὰ γίνῃ μία ἰσχυρὰ μαρτυρία καὶ

ἐν ὁδηγητικὸν φῶς εἰς τὴν παραπαίουσαν κοινωνίαν μας. Αἱ μορφαὶ τῶν ἀθλητῶν τοῦ ἀσκητικοῦ στίβου ἀποτελοῦν ἴσως τὰ δραστικώτερα παραδείγματα πρὸς ὑπερνίκησιν τῆς ποικίλης ὑλοκρατίας, ποὺ μαστίζει τὴν ἐποχὴν μας. Διὰ τοῦτο ἡ γνῶσις τοῦ μοναχικοῦ πολιτεύματος εἶναι πάντοτε ἐν χρέος, ἰδίως δὲ σήμερον.

Εἰς τὸ βιβλιογραφικὸν αὐτὸ ἀπάνθισμα δὲν περιλαμβάνεται τὸ θέμα «Μοναί», καὶ διότι εἶναι εὐρύτατον καὶ διότι ἐπ' αὐτοῦ ἐδημοσιεύθη προσφάτως ἡ ὡραία ἐργασία τοῦ Κ. Ντελοπούλου, Συμβολὴ εἰς τὴν Μοναστηριακὴν Βιβλιογραφίαν, Ἀθῆναι 1974, σελίδες 158, περιλαμβάνουσα 506 λήμματα.

Ἐπίσης παρακαλοῦμεν τὸν ἀναγνώστην τῆς «Νεοελληνικῆς Βιβλιογραφίας περὶ Μοναχισμοῦ» (1972) νὰ προσθέσῃ μερικὰ λήμματα τοῦ 1971, τὰ ὁποῖα δὲν ἐπρόλαβamen τότε νὰ καταχωρίσωμεν.

Καρούσου Καλλινίκου, Αἱ ἀντιδρά-

αὶ κινήματα γοργὰ ἔχει ἀτυχῶς ἐξελιχθῇ κατὰ κανόνα εἰς σχολεῖον ἐγκλήματος καὶ διαφθορᾶς, κατὰ τοὺς τελευταίους δὲ μῆνας ἀπεχαλινώθη ἐμφανίζων ἔργα ποταπότητος, ἀναισχυντίας καὶ φανλότητος, ἐξωθούντα εἰς τὴν διαφθορὰν καὶ τὸ ἐγκλημα». Ἰδιαιτέρως ἐπισημαίνεται, ὅτι «ἡ σπουδὴ νὰ διδασκώμεν ἀπὸ σκηνῆς ἔργα λίαν χαμηλῆς στάθμης καὶ ἐξ ὀλοκλήρου ἄσημα, ὑποβιβάζοντα γενικῶς τὸ ἄτομον, φοβούμεθα ὅτι ὁδηγεῖ εἰς ὀλοκληρωτικὴν ἀποσύνθεσιν».

Ἀρὰ γε θὰ ἔλθῃ ὥρα, καθ' ἣν οἱ τόσον μέχρι τοῦδε κωφεύοντες ἀρμόδιοι θὰ συγκινήθωσιν ἐκ τῶν κατὰ κόσμον ἐπαυλασματομένων ἀληθειῶν τούτων ἢ θὰ μείνουν μέχρι τέλους συνεργοὶ εἰς τὴν ἀποσύνθεσιν ταύτην;

Διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν ἐπισημαίνεται.

Καὶ ἄλλη «καλλιτέχνις» εὐρέθη νεκρὰ ἐκ χρήσεως ναρκωτικῶν, ἐνῶ διαρκῶς ἀνακαλύπτονται νέαι εἰσαχθεῖσαι λαθραίως εἰς Ἑλλάδα ποσότητες «ἐμπορεύματος τοῦ θανάτου», αἵτινες ἀπεργάζονται τὸν σωματικὸν καὶ πνευματικὸν ὄλεθρον, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ λαμπροῦ σχετικοῦ φυλλαδίου, ὅπερ, ἐκδοθὲν ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁ λευκὸς θάνατος», ἐμνημονεύθῃ ἐν σχετικῇ βιβλιοκρισίᾳ τοῦ προηγουμένου φύλλον τῆς «Ἐκκλησίας».

Ὡς ἐσημείωσε σχετικῶς διακεκριμένος συνεργάτης πρωτῆς ἀθηναϊκῆς ἐφημερίδος, «εἶναι βέβαιο πὺς τὸ κακὸ ἔχει προχωρήσει περισσότερον ἀπὸ ὅσο ἡ ἀθεράπευτη αἰσιοδοξία μας ὑπολογίζει. Καὶ τὰ μέτρα πρέπει νὰ εἶναι περισσότερον αὐστηρὰ καὶ περισσότερον συστηματικά. Ὑπάρχουν δύο ἐστίες, ποὺ πρέπει νὰ τεθοῦν ὑπὸ ἄμεσο ἔλεγχον. Τὰ μικρὰ κακόφημα κέντρα

καὶ παντοειδῆ ἡμίφωτα μπάο καὶ ἡ εἰσερχομένη στὴν Ἑλλάδα γιὰ τουριστικὸς λόγους διεθνῆς ἀλητείας. Ὑπάρχει ἀκόμη ἀνάγκη νὰ μεταβληθῇ ἡ ὅλη νομοθεσία γιὰ τὴν προληπτικὴ καὶ κατασταλτικὴ δράση ἐναντίον τῆς ἀπειλητικῆς αὐτῆς μαστίγος».

Τούτων οὕτως ἐχόντων, διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν ἐπισημαίνεται ἀπὸ τῆς στήλης ταύτης, ὅτι ἀπαιτεῖται ἀληθὴς συναγεμὸς καὶ συνεργασία πάντων τῶν ἀρμόδιων παραγόντων ὑπὸ τὴν ἐνοποιὴν ἐδλογίαν τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τελεσφόρον ἀπόκρουσιν τοῦ ἀπειλοῦντος τὴν νεολαίαν μας κινδύνου.

Χαροποιοὶ εἰδήσεις.

Αἱ ἐκ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως καταφθάνουσαι πληροφορίαι ὁμιλοῦν συνεχῶς περὶ τῆς ἐν πολλαῖς περιοχαῖς αὐτῆς ἀναζωπυρώσεως τῆς θρησκευτικῆς πίστεως καὶ ζωῆς. Οὕτω, καθ' ἃ προσφάτως ἔγραψεν ἡ ἐφημερὶς «Ζάρια Ρόστοκα» τῆς Τυφλίδος, συμφώνως πρὸς ἀνακοίνωσιν τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος τῆς περιοχῆς Ἀτζάρονσκ, «ὁ ἀριθμὸς τῶν πιστῶν ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι λίαν ὑψηλὸς εἰς πολλὰ χωρία. Αἱ θρησκευτικαὶ ἐορταὶ τηροῦνται. Γίνονται βαπτίσεις μετὰ πλήρη τήρησιν τῶν κανόνων τῶν θρησκευτικῶν τελετῶν». Εἰς τὴν αὐτὴν ἀνακοίνωσιν προστίθενται, ὅτι καὶ πρόεδροι τῶν συμβουλίων «συλλογικῶν ἀγροκτημάτων ἐβάπτισαν τὰ τέκνα των».

Αἱ χαροποιοὶ εἰδήσεις αὗται εἶναι νέα ἐνδείξεις ὅτι ἡ χριστιανικὴ πίστις ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένῃ ζῶσα ἐν τῇ ψυχῇ τῶν λαῶν τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως καὶ ἀναμένει τὴν κατάλληλον ἐξωτερικὴν εὐκαιρίαν διὰ νὰ λάμψῃ καὶ ἀκτινοβολήσῃ καὶ πάλιν εἰς ὅλοκληρον τὸν κόσμον.

σεις τῶν οἰκείων τῶν ἐφιεμένων ὅπως μονάσωσι νεανίδων. 'Αθῆναι 1971, σ. 16.

Καρούσου Καλλινίκου, Τὸ Α' συνέδριον τῶν μοναστικῶν παραγόντων τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος. 'Αθῆναι 1971, σ. 30. ('Ανάτυπον ἐκ τῆς «'Εκκλησίας»).

Κορναράκη 'Ιωάννου, Πατερικὰ βιώματα τῆς ἐνδεκάτης ὥρας· ἀπὸ τὴν ψυχολογίαν τῆς κατανύξεως. Θεσ/νίκη 1971, σ. 99.

Παπουλίδη Κωνσταντίνου, Τὸ κίνημα τῶν Κολλυβάδων. 'Αθῆναι 1971, σ. 111.

Παρασκευαΐδη Χριστοδούλου, 'Η συμβολὴ τῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν μονῶν καὶ μοναχῶν εἰς τὴν ἐθνικὴν παλιγγενεσίαν. 'Αθῆναι 1971, σ. 28. ('Ανάτυπον ἐκ τῆς «Θεολογίας»).

Βιβλιογραφία 1972-1974.

'Αντωνίου ἐπισκόπου Πλοῖεστίου, 'Η μοναστικὴ ἀνανέωσις εἰς τὴν Ρουμανίαν. 'Αθῆναι 1973, σελ. 31. ('Ανάτυπον ἐκ τῆς «'Εκκλησίας»).

Βιτάλη Φιλαρέτου, 'Ο ἑλληνορθόδοξος Μοναχισμὸς καὶ ἡ παλιγγενεσία τοῦ 'Εθνους. 'Αθῆναι 1972, σελ. 54.

Βίττη Εὐσεβίου, 'Ο «λόγος» τῶν Πατέρων τῆς ἐρήμου. 'Αθῆναι 1972, σ. 30. ('Ανάτυπον ἐκ τῆς «Θεολογίας»).

Βίττη Εὐσεβίου, 'Η μοναστικὴ ζωὴ ἐν Σουηδίᾳ. 'Αθῆναι 1973. ('Ανάτυπον ἐκ τοῦ «Γρηγορίου Παλαμᾶ»).

Βράνου 'Ιωάννου, Εἰκονογραφημένα ἀποφθέγματα ἁγίων Πατέρων Α'. Χαλκίς 1973, σ. 59.

Εἰσηγήσεις Α' καὶ Β' Συνεδρίων Μοναστικῶν Παραγόντων (1970-1971). 'Αθῆναι 1972, σ. 96. (Πολυγραφημένον).

Ζήση Θεοδώρου, Τέχνη Παρθενίας· ἡ ἐπιχειρηματολογία τῶν Πατέρων περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ἀγαμίας καὶ αἱ πηγαὶ αὐτῆς. Θεσ/νίκη 1973, σ. 219.

Θεοδωρήτου μοναχοῦ, 'Η εὐχαριστιακὴ συμμετοχὴ ἐν 'Αγίῳ 'Ὁρει. 'Αγιον 'Ὅρος· 'Αθῆναι 1972, σ. 278.

Ι. Δ., 'Ο Χριστὸς στὴν ἄσκησι καὶ στὴν ἱεραποστολή. 'Ωρωπὸς 'Αττικῆς 1974, σ. 79.

'Ιερᾶς Συνόδου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος, Καταστατικὸς Κανονισμὸς ὑπ' ἀριθμ. 39. 'Αθῆναι 1972, σ. 20.

Καρούσου Καλλινίκου, 'Ο μοναχισμὸς εἰς τὴν 'Ορθόδοξον Ρουμανίαν. 'Αθῆναι 1972 σ. 30. ('Ανάτυπον ἐκ τῆς «'Εκκλησίας»).

Καψάνη Γεωργίου, 'Η ἄσκησις εἰς τὴν 'Ορθοδοξίαν. 'Αθῆναι 1972, σ. 44.

Κορναράκη 'Ιωάννου, 'Αναύγειες τῆς

Πατερικῆς ἐρήμου μέσα στὸ σύγχρονο κόσμος. Θεσ/νίκη 1972, σ. 79.

Μαστρογιαννοπούλου 'Ηλία, Μερικαὶ βασικαὶ σκέψεις ἐπὶ τῆς ἐννοίας τοῦ Μοναχισμοῦ. 'Αθῆναι 1972, σ. 31. ('Ανάτυπον ἐκ τῆς «'Εκκλησίας»).

Μαστρογιαννοπούλου 'Ηλία, 'Αγιον 'Ὅρος· δέκα χρόνια μετὰ τὴν χιλιετηρίδα. 'Αθῆναι 1973, σ. 8. ('Ανάτυπον ἐκ τῆς «'Εκκλησίας»).

Παρασκευαΐδη Χριστοδούλου, Τὸ ἀγγελικὸν πολίτευμα· γνωριμία μετὰ τὸν 'Ορθόδοξον Μοναχισμὸν. 'Αθῆναι 1972, σ. 185.

Στανίλοε Δημητρίου, 'Ο Σταυρὸς καὶ ἡ χαρὰ στὴ ζωὴ τῶν μοναχῶν. 'Αθῆναι 1973, σ. 31.

Τζαβάρα Τιμοθέου, Τὸ ὄγδοον Μυστήριον. 'Αθῆναι 1974, σ. 141.

Βιογραφίαι.

'Αγιοὶ τῆς Ρωσίας (Διαφόρων). 'Αθῆναι 1973, σ. 155.

Βίος τοῦ 'Αγίου Εὐθυμίου (Κυρίλλου Σκυθοπολίτου). Χαλκίς 1972, σ. 154. (Μετάφρασις Νικοδ. Γιαννακοπούλου).

Βίος τοῦ 'Οσίου Δανιὴλ τοῦ Στυλίου, 'Αθῆναι 1972, σ. 148. (Μετάφρασις 'Αθ. Κοτταδάκη).

Βίος τῆς 'Οσίας Μακρίνας (Γρηγορίου Νύσσης). 'Αθῆναι 1973, σ. 129. (Μετάφρασις Λεωνίδα Χαριτίδης).

Βίος 'Αγίου Ὑπατίου (Καλλινίκου). 'Αθῆναι 1973, σ. 148. (Μετάφρασις 'Αννας 'Αρβανίτη).

Φιλόθεος 'Ιστορία Α' (Θεοδωρήτου Κύρου). 'Αθῆναι 1974, σ. 128. (Μετάφρασις 'Αθηνᾶς Καραμπέτσου).

Φιλόθεος 'Ιστορία Β' (Θεοδωρήτου Κύρου). 'Αθῆναι 1974, σ. 165. (Μετάφρασις 'Αθηνᾶς Καραμπέτσου).

Πέτρου 'Ιερομονάχου, 'Ενας ἄσκητῆς ἐπίσκοπος· ἅγιος Νήφων ὁ Κωνσταντιανῆς. 'Αθῆναι 1972, σ. 217.

Σωφρονίου ἀρχιμανδρίτου, 'Ο Γέρων Σιλουανὸς τοῦ 'Αθω (1866-1938) Θεσ/νίκη 1973.

Χερουβεῖμ ἀρχιμανδρίτου, Σάββας ὁ Πνευματικός. 'Ωρωπὸς 'Αττικῆς 1972, σ. 111.

Χερουβεῖμ ἀρχιμανδρίτου, 'Ιγνάτιος ὁ Πνευματικός. 'Ωρωπὸς 'Αττικῆς 1973, σ. 103.

'Ασκητικὰ κείμενα.

Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, Πρὸς τὴν

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

'Ανδρέου Ν. Στράτου, Τὸ Βυζάντιον στὸν Ζ' αἰῶνα. Τόμος Α' (602-626). Πρόλογος Δ. Α. Ζακυνθινοῦ, Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου 'Αθηνῶν. 'Αθήναι 1965 (βιβλιοπωλεῖον τῆς «'Εστίας») σσ. XIV+481. Τόμ. Β' (626-634). 'Αθ. 1966, σσ. 491-960. Τόμ. Γ' (634-641). 'Αθ. 1969, σσ. 1-271. Τόμ. Δ' (642-668). 'Αθ. 1972 σσ. 1-334. Τόμ. Ε' (668-687). 'Αθ. 1974 σσ. 1-195.

1. Ἐχω ἐνώπιόν μου καὶ τοὺς πέντε τόμους τοῦ μνημειώδους πράγματι ἔργου τοῦ ὀτρηροῦ συγγραφέως 'Ανδρέου Ν. Στράτου. Εἶναι τῶ ὄντι ἀξιοθαύμαστος ὁ σ. διὰ τὸ μέγα ἐγχείρημα, ὅπερ ἀνέλαβε καὶ ὅπερ μετὰ τόσου ζήλου καὶ τοῦτ' αὐτὸ αὐτοθυσίας ἡδυνήθη νὰ φέρῃ εἰς πέρας. Εἰς γλῶσσαν ἀπλῆν νεοελληνικὴν, ἀνευ ἀκροτήτων καὶ πάντοτε ἐντὸς τῆς αὐστηρᾶς ἐπιστημονικῆς γλωσσικῆς διατυπώσεως, ἐκτίθεται κατ' αὐστηρὸν ἐπιστημονικὸν τρόπον, μετὰ διαυγείας, σαφηνείας καὶ βαθείας κρίσεως ὅλη ἡ ἀκολουθία τῶν ἱστορικῶν γεγονότων ἐν Βυζαντίῳ κατὰ τὸν Ζ' αἰῶνα, τὸν τόσον ἄλλοτε ἀγνοηθέντα καὶ ἀδοκίμως ὡς «σκοτεινὸν αἰῶνα» χαρακτηρισθέντα. Σήμερον οἱ σπουδαιότεροι Βυζαντινολόγοι ἐπιστήμονες θεωροῦν τὸν Ζ' αἰ. ὡς ἀποτελοῦντα τὸ μεταίχμιον, ἐνῶ παύει σχεδὸν ἡ πολύχρωμος ἐμφάνισις τοῦ Βυζαντίου, κυριαρχουμένου ὑπὸ τοῦ ἀρχαιοελληνικοῦ καὶ γερμανορωμαϊκοῦ πνεύματος, ἀρχεται δὲ ἡ νέα ἐποχὴ τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου καὶ τὸ Ἑλληνικὸν ἰδεῶδες ἀναπτύσσεται καὶ ἐξαπλοῦται ἐπὶ ὅλων τῶν πεδίων τῆς κρατικῆς ζωῆς καὶ δράσεως καὶ κατ' ἐξοχὴν ἐπὶ τοῦ πνευ-

ματικοῦ, πολιτιστικοῦ, κοινωνικοῦ καὶ ἐκκλησιαστικο-θρησκευτικοῦ πεδίου.

2. Εἰς τὸν ἐρευνητὴν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος χρονικῆς περιόδου τοῦ Ζ' αἰ. τεράστια προβλήματα ἀναπεδῶσιν ἀνὰ πᾶν βῆμα ἀνιχνεύσεως τῶν ἱστορικῶν γεγονότων. Ἡ ἔλλειψις πηγῶν ἱστοριογραφικῶν καὶ χρονογραφικῶν, ἡ πλαδαρὰ καὶ λαϊκὴ μορφή ἐκθέσεως τῶν γεγονότων θέτουν τὸν ἐπιστήμονα ἐρευνητὴν ἐνὶ πᾶσι ἐρωτημάτων καὶ προβλημάτων, ἀν' ἃ μὴ ἀναπαντήτων, πάντως πολλάκις λίαν δυσεπιλύτων. Ἐκ τῶν λεχθέντων συνάγεται ὅποια καὶ ὁπόση καρτερία, ὑπομονὴ καὶ ἐπιμονή, ἀλλ' ἅμα καὶ ἀμετάπτωτος διάθεσις εἰς ἀνίχνευσιν τῆς ἱστορικῆς πραγματικότητος ἐν μέσῳ συγκεχυμένης καὶ δυσερμηνεύτου πηγῆς ὅλης, πρέπει νὰ ἔχῃ ὁ ἐπιστήμων, διὰ ν' ἀναλάβῃ ἐν τόσῳ μέγᾳ ἐπιστημονικῷ ἔργῳ. Καὶ ἐν τούτοις, ὁ κ. 'Ανδρέας Ν. Στράτος οὐ μόνον δὲν ὠρῶδησε πρὸ τοῦ μόχθου καὶ τῆς ἐκτάσεως, οὔτε πρὸ τῶν πολυποικίλων δυσχερειῶν, τὰς ὅποιας θὰ συνήντα ἐν ταῖς ἐρευνητικαῖς προσπάθειαις του, ἀλλ' ἡδυνήθη νὰ φέρῃ σχεδὸν εἰς πέρας τὸ μέγα καὶ ἀξιοθαύμαστον ἐπιτεῦγμα μετὰ βαθείας ἐπιστημονικῆς αὐτοσυνηθισίας καὶ κρίσεως.

3. Κάτοχος ὅλων τῶν εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν, κτήτωρ σπουδαίας προσωπικῆς βιβλιοθήκης, γνώστης ἀπάσης σχεδὸν τῆς συγχρόνου βιβλιογραφίας, τῆς σχετικῆς πρὸς τὸ θέμα του καὶ ὑπὲρ πάντα ἀναδιφῆτωρ ἀπασῶν τῶν βυζαντινῶν πηγῶν, ἀπέδειξε καὶ ἀνέδειξεν ἑαυτὸν ἄξιον κατὰ πάντα βυζαντινολόγον ἐπιστήμονα. Οὗτος ἐχρησιμοποίησε τὸ ἀφθονον ὕλικόν τῆς ξένης καὶ ἡμετέρας βυζαντινῆς βιβλιογραφίας, ἀντλῶν ὅ,τι χρήσιμον, ἀλλὰ καὶ ἐλέγχων ὅ,τι κατὰ τὴν ἰδίαν κρίσιν δὲν εὐσταθεῖ. Πολυμέρεια καὶ κρίσις μετὰ ἐνθέρμου ζήλου ὥπλιζον τὸν συντάκτην τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος πολυτόμου ἔργου, ὥστε νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ἐργώδους ἐπιστημονικῆς του προσπαθείας.

4. Γενικὴν θεώρησιν τοῦ ὅλου ἔργου παρέχομεν εὐθὺς ἀμέσως. Χωρὶς λεπτομερικὴν περιγραφὴν, παραθέτομεν ἀπλῶς χάριν τῶν φιλομαθῶν τὰ περὶ αὐτοῦ σ. διαίρεσιν. Τόμος Α. 602-626: Κεφ. I. Εἰσαγωγὴ ἡ στὸν Ζ' αἰ. (σ. 25-92). Βιβλίον Α' (602-622): Κεφ. II: Ἐπανάστασις καὶ φόνος τοῦ Μαυρικίου (σ. 93-133). Κεφ. III. Φωκάς. Ἐξωτερικὴ κατάσταση (σ. 134-165). Κεφ. IV Φωκάς. Ἐσωτερικὴ κατάσταση (σ. 166-193). Κεφ. V. Ἐπανάστασις καὶ φόνος Φωκά (194-225). Κεφ. VI. Ὁ Ἡράκλειος καὶ ἡ ἐσωτερικὴ κατάσταση τοῦ βυζαντίου (σ. 226-247). Κεφ. VII. Πόλεμος κατὰ τῶν Περσῶν (σ. 248-93). Κεφ. VIII. Κατάστασις εἰς τὴν Εὐρώπην (σ. 294-305). Κεφ. IX. Οἰκονομικὴ καὶ στρατιωτικὴ προπαρασκευὴ (σ. 306/24). Βιβλίον Β' (622-628). Κεφ. X. Πρώτη φάσις τῆς ἐκστρατείας κατὰ τῶν Περσῶν (σ. 326-60). Κεφ. XI. Εἰσβολὴ τῶν Ἀβάρων (σ. 361-75). Κεφ. XII. Συνέχεια τῆς πρώτης

σεμνοτάτην ἐν μοναζούσις Ξένην. Θεσ/νίκη 1974, σ. 76. (Μετάφρασις Θεοκλήτου Διονυσιάτου).

Εὐαγγερίου τοῦ Ποντικοῦ, Τὰ ρηγ' κεφάλαια περὶ προσευχῆς. Θεσ/νίκη 1974, σ. 43. (Μετάφρασις Θεοκλήτου Διονυσιάτου).

Κασσιανοῦ Ἀββᾶ, Ἡ ζωὴ στὰ κοινόβια τῆς Αἰγύπτου· περὶ τῶν κανονικῶν τῶν κοινοβίων διατυπώσεων. Ὠρωπὸς Ἀττικῆς 1972, σ. 76. (Κείμενο-Μετάφρασις-Σχολιασμός).

Μάρκου τοῦ Ἀσκητοῦ, Τὰ 200 κεφάλαια περὶ πνευματικοῦ νόμου. Θεσ/νίκη 1974. (Μετάφρασις Θεοκλήτου Διονυσιάτου).

Μάρκου τοῦ Ἀσκητοῦ, Τὰ 226 κεφάλαια περὶ τῶν οἰομένων ἐξ ἔργων δικαιοῦσθαι. Θεσ/νίκη 1974. (Μετάφρασις Θεοκλήτου Διονυσιάτου).

'Αρχιμ. ΗΛ. ΜΑΣΤΡΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

φάσεως τῆς ἐκστρατείας κατὰ τῆς Περσίας (376-430). Κεφ. XIII. Ἐπιστροφή τοῦ Ἡρακλείου στὴν Μικρὰν Ἀσίαν (σ. 431-56). — Παραπομπαὶ Α' τόμου (σ. 457). Χάρται 11. Τόμος Β': 626-634: Κεφ. XIV. Πολιορκία τῆς Κων/πόλεως (σ. 491-542). Κεφ. XV. Καύκασος (σ. 543-563). Κεφ. XVI. Δευτέρα ἐκστρατεία κατὰ τῆς Περσίας (σ. 564-615). Κεφ. XVII. Ἐπανάστασις κατὰ τοῦ Χοσρόη (σ. 616-643). — Βιβλίον Γ': 628-634: Κεφ. XVIII. Ἐπιστροφή τοῦ Ἡρακλείου καὶ ἀναστήλωσις τοῦ τιμίου Σταυροῦ (σ. 647-87). Κεφ. XIX. Οἰκονομικὴ καὶ ἐσωτερικὴ κατάστασις. Διοικητικὴ ἀναδιοργάνωσις (σ. 688-726). Κεφ. XX. Ἐκκλησιαστικὴ κατάσταση. Προσπάθεια ἐξερέσεως συμβιβαστικῆς λύσεως τοῦ θρησκευτικοῦ ζητήματος (σ. 727-76). Κεφ. XXI. Ἀντίκτυπος ἀπὸ τὴν νίκη κατὰ τῶν Περσῶν καὶ καταστάσεις εἰς τὴν Ἀσίαν (σ. 777-92). Κεφ. XXII. Κατάστασις εἰς τὴν Βαλκανικὴν Χερσόνησον, στὴν Ἰταλίαν, Ἰσπανίαν καὶ Ἀφρική (σ. 793-828). Κεφ. XXIII. Ὁ ἐξελληνισμὸς τῆς Ἀνατολικῆς Ῥωμαϊκῆς Αυτοκρατορίας (σ. 829-38). — Παρατηρήσεις καὶ σκέψεις (839-42). — Παραπομπαὶ Β' τόμου (σ. 843-863). Ἱστορικαὶ σημειώσεις (σ. 864-930). — Τόμος Γ': 634-641: Κεφ. I. Προλεγόμενα. Πηγὰς (σ. 8-19). Κεφ. II. Ἀραβία καὶ Μωάμεθ (σ. 20-46). Κεφ. III. Πρώται εἰσβολαὶ τῶν Ἀράβων (σ. 47-70). Κεφ. IV. Κατάληψις ὑπὸ τῶν Ἀράβων τῆς Συρίας, τῆς Παλαιστίνης καὶ τῆς Μεσοποταμίας (σ. 71-96). Κεφ. V. Κατάληψις τῆς Αἰγύπτου (σ. 97-126). Κεφ. VI. Λόγοι ἐπιτυχίας τῶν Ἀράβων (σ. 127-143). Κεφ. VII. Τελευταῖα χρόνια τοῦ Ἡρακλείου (σ. 144-163). Κεφ. VIII. Κατάστασις στὴν Αυτοκρατορία μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἡρακλείου καὶ ἐπισκόπησις τῆς βασιλείας του (σ. 164-186). Κεφ. IX. Κωνσταντῖνος Β' (σ. 187-198). Κεφ. X. Ἡράκλειος Β'. Ἐπανάστασις καὶ πτώσις του (σ. 199-220). — Ἱστορικαὶ σημειώσεις (σ. 221-238). Βιβλιογραφία (239). Α' Πηγὰς (240). Β' συγγραφεῖς (246-260). Πίναξ κυρίων καὶ γεωγραφικῶν ὀνομάτων (σ. 261-68). Τόμος Δ': Κωνσταντῖνος Γ' (Κώνστας): 642-668: Κεφ. I. Κωνσταντῖνος ὁ Γ' (σ. 7-21). Κεφ. II. Πόλεμος Βυζαντινῶν καὶ Ἀράβων (σ. 22-62). Κεφ. III. Ἀφρική (σ. 63-81). Κεφ. IV. Ἰταλία (σ. 82-99). Κεφ. V. Ἐκκλησιαστικαὶ διενέξεις (σ. 100-138). Κεφ. VI. Κατάστασις τοῦ Χαλιφάτου (σ. 139-151). Κεφ. VII. Ἐπιχειρήσεις κατὰ τῶν Σλάβων (σ. 152-194). Κεφ. VIII. Ἐσωτερικὴ κατάσταση καὶ εἰρήνη μετὰ τοὺς Ἀράβους (σ. 195-204). Κεφ. IX. Μετάβασις τοῦ Κωνσταντίνου στὴν Ἑλλάδα καὶ στὴν Ἰταλία (σ. 205-226). Κεφ. X. Ἀντιμετώπισις τῶν Ἀράβων (σ. 227-257). Κεφ. XI. Δολοφονία Κωνσταντίνου Γ' (σ. 258-273). — Ἱστορικαὶ σημειώσεις (σ. 274-294). — Βιβλιογραφία (295): Α' Πηγὰς (296). Β' Συγγραφεῖς (303-320). — Πίναξ κυρίων ὀνομάτων (321). Χάρται 4. — Τόμος Ε': Κωνσταντῖνος Δ': 668-687. Ἀθῆναι 1974: Κεφ. I. Κωνσταντῖνος ὁ Δ' (σ. 7-19). Κεφ. II. Πόλεμος κατὰ τῶν Ἀράβων (σ. 20-58). Κεφ. III. Ἰταλία (σ. 59-66). Κεφ. IV. Βαλκανικὴ Χερσόνησος (σ. 67-93). Κεφ. V. Βούλγαροι (σ.

94-115). Κεφ. VI. Ἐκκλησιαστικὴ πολιτικὴ (σ. 116-134). Κεφ. VII. Ἐσωτερικὰ ζητήματα (σ. 135-150). Κεφ. VIII. Κατάστασις στὴν Ἀραβικὴ Αυτοκρατορία (σ. 151-160). Κεφ. IX. Θάνατος τοῦ Κωνσταντίνου Δ' (σ. 161-166). — Βιβλιογραφία (167). Α' Πηγὰς (σ. 168). Β' Συγγραφεῖς (173-186). Πίναξ κυρίων ὀνομάτων (σ. 187ε.). — Χάρται 5.

5. Τὸ ἔργον εὐρίσκεται ἐν τῷ περατοῦσθαι. Ἀναμένεται ἀσφαλῶς ὁ τελευταῖος τόμος, ὁ μέλλων νὰ στῇ τὴν ὅλην ἱστορικὴν ἐκθεσιν ἐνὸς αἰῶνος, πρᾶγματι σπουδαιότατον οὐ μόνον διὰ τὸ Βυζάντιον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ὅλην ἀνθρωπότητα, τὴν ἱστορικὴν ἐξέλιξιν τῆς ὁποίας διεχάραξαν οἱ ἀδιάλειπτοι ἀγῶνες ζωῆς καὶ θανάτου τῆς Ἑλληνικῆς πλέον Βυζαντιανῆς Αυτοκρατορίας. Τὸ ἐξαιρετικὸν ἔργον τοῦ ἱστοριοδίφου Ἀνδρέου Στρατοῦ δὲν καλύπτει μόνον ἐν μέγα κενὸν παρ' ἡμῖν, ἀλλὰ καὶ διαφωτίζει δυσσερευνήτους πτυχὰς τῆς κατὰ τὸν Ζ' αἰ. πράγματι ἀπὸ πολλῶν ἀπόψεων σκοτεινῆς περιόδου. Δὲν εἶναι ὑπερβολὴ νὰ λεχθῇ, ὅτι ὁ Ζ' αἰ. εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν κυοφορήσας τὸν ἑλληνικὸν χαρακτῆρα τοῦ Βυζαντίου. Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα, ἡ ἑλληνικὴ ὁρθοδοξία, ἡ ἑλληνικὴ τέχνη, ἡ λαογραφία, ἡ μυθολογία, ἡ ζωὴ καὶ ἡ πολιτεία καθόλου τοῦ Βυζαντίου φέρουν πλέον τὸν καθαρὸν ἑλληνικὸν χαρακτῆρα. Εἶναι ἡ ἐποχὴ, καθ' ἣν νέοι λαοὶ ἐμφανίζονται ἐπὶ σκηνῆς, ἥτοι οἱ Σλάβοι καὶ οἱ Ἀράβες, οἵτινες θ' ἀποβοῦν ἡ συνεχὴς ἀπειλὴ διὰ τὸ Βυζάντιον. Ὁ σ. διὰ τοῦ μετὰ χεῖρας πεντατόμου συγγραμματος τοῦ διαφωτίζει τὰς σκοτεινὰς πτυχὰς τοῦ Ζ' αἰ. καὶ παρέχει ἐξαιρετικὴν εἰκόνα τῶν διαδραματισθέντων γεγονότων ἐν Βυζαντίῳ, ἅτινα διέγραφον τὴν νέαν ἐποχὴν τῆς ζωῆς καὶ τῆς δράσεως αὐτοῦ καὶ ἅμα τῆς μεγαλειώδους ἐπιδράσεως αὐτοῦ εἰς τοὺς λαοὺς τῆς Ἀνατολῆς, ἀλλὰ καὶ τοῦ Βορρᾶ, μεθ' ὧν ἤλθεν εἰς ἐπαφὴν τὸ Βυζάντιον.

6. Ὁ μετὰ τόσοῦ μόχθου καὶ ἀνεξαντλήτου ὑπομονῆς ἐργασθεὶς συγγραφεὺς, δίκαιον εἶναι ν' ἀναγνωρισθῇ ὡς ὁ διαφωτιστὴς παρ' ἡμῖν τῆς σκοτεινοτέρας περιόδου τοῦ Βυζαντίου, ἥτοι τοῦ Ζ' αἰ. Ὁ μελετητὴς τοῦ ἔργου τοῦ αἰσθάνεται εὐγνώμωνα τὴν διάθεσιν διὰ τὸν συγγραφέα καὶ τὸ πρᾶγματι μέγα ἐπίτευγμά του. Ἴσως εἰς τὸν μελλοντικὸν ἐν κατακλείδι τόμον νὰ λάβω τὴν εὐκαιρίαν, ὅπως ἐκθέσω μερικὰς ἀπόψεις, ἰδίᾳ ἐπὶ τῶν κεφαλαίων τοῦ ἔργου, ἅτινα ἀναφέρονται εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν καθόλου κατάστασιν ἐν Βυζαντίῳ, κατὰ τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος Ζ' αἰῶνα. Πάντως καὶ ἐνταῦθα ὁ σ. διατυπώνει τὰς ἰδίας κρίσεις μετὰ σαφῆρειαν καὶ ὀρθὴν κριτικὴν ἀνάλυσιν. Εὐχὴ τοῦ γράφοντος εἶναι, ὅπως τὸ ἔργον καταλάβῃ τὴν ἐμπρέπουσαν θέσιν εἰς τὰς δημοσίας καὶ εἰς τὰς ἰδιωτικὰς Βιβλιοθήκας.

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Νικολάου Θ. Μπουγάτσου, Βιβλιογραφία Ἑλληνικοῦ Θρησκευτικοῦ Τύπου (1826-1966). Ἀνάπτυξιν ἐκ τῆς «Θεολογίας». Ἀθῆναι 1974, σχῆμα 8ον μέγα, σελίδες 190.

Ὁ μελετητὴς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας τῆς Ἑλλήνο-Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῶν δύο τελευταίων ἑκατονταετιῶν

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἱερά Μητρόπολις Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου κ. Σπυρίδων ἱδρυσε δύο Ταμεία: α) Τὸ Εἰδικὸν Ἱερατικὸν Ταμεῖον πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν πτωχῶν ἱερέων καὶ γηρῶν πρεσβυτέρων, τὸ ὁποῖον καὶ διέθεσεν ἐντὸς ἔτους 47.000 δρχ. πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν καὶ β) τὸ Ταμεῖον Διαδόσεως τῆς Καινῆς Διαθήκης, σκοπὸς τοῦ ὁποῖου εἶναι ἡ δωρεὰν διανομὴ τῆς Κ.Δ. εἰς ὅλας τὰς οἰκογενεῖας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως. Τὸ Ταμεῖον τοῦτο ἐνίσχυσεν ὁ Μητροπολίτης διὰ τοῦ ποσοῦ τῶν 50.000 δρχ., ὡς πρώτης προσφοράς, καὶ ἥδη ἔχει ἀρχίσει τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον ὑπολογίζεται νὰ ὁλοκληρωθῇ ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν.

Ἱερά Μητρόπολις Ἡλείας καὶ Ὠλένης

Τὴν Τετάρτην 9ην Ἀπριλίου διωργανώθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἡλείας Ἐκθesis Ἀγίας Γραφῆς καὶ Χριστιανικοῦ Βιβλίου, εἰς τὴν ΠΑΠΑ-ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΕΙΟΝ Βιβλιοθήκην Ἀμαλιδος, ἡ ὁποία διήρκεσεν ἐπὶ δέκα ἡμέρας.

Ἡ Ἐκthesis περιελάμβανε ἐκτὸς ἀπὸ ὅλας τὰς ἐκδόσεις τῆς Ἀγίας Γραφῆς-Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης-εἰς τὴν ἑλληνικὴν καὶ μερικὰς ἄλλας ξένας γλώσσας (Γαλλικὴν, Ἀγγλικὴν, Ἰταλικὴν, Ρωσικὴν κ.λ.π.) καὶ ὅλας τὰς ἐκδόσεις Χριστιανικῶν ἐποικοδομητικῶν καὶ πατριωτικῶν βιβλίων, ὁλων σχεδὸν τῶν ἐκδοτικῶν Οἰκῶν τῆς Χώρας.

Κατὰ τὸ δεκαήμερον διάστημα, κατὰ τὸ ὁποῖον ἡ Ἐκthesis ἦτο ἀνοικτὴ, διάφοροι ὁμιληταὶ ἀνέπτυξαν, συμφώνως μὲ εἰδικὸν πρὸς τοῦτο καταρτισθὲν πρόγραμμα, τὴν ἀξίαν τῆς Ἀγίας Γραφῆς καὶ τοῦ καλοῦ Βιβλίου, διὰ τὴν πνευματικὴν καλλιέργειαν τοῦ λαοῦ καὶ ἰδιαίτερος τῶν νέων.

θὰ χαιρετίσῃ μὲ ἰδιαίτεραν ἱκανοποίησιν τὴν ἐμφάνισιν εἰς τὸμον τῆς ἐπὶ μακρὰν οἰρὰν ἐτῶν (1968-1973) καταχωρίζομένης εἰς τὸ ἐπιστημονικὸν θεολογικὸν περιοδικὸν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Θεολογία» μελέτης τοῦ ἀκαμάτου συναδέλφου καὶ φίλου κ. Ν. Θ. Μπουγάτσου. Ἐν πολλοῖς ἡ ζωὴ καὶ ἡ δράσις τῆς Ἐκκλησίας, τῆς τε διοικούσης καὶ τῆς διδασκαλούς, ἐμφανίζεται ἀνάγλυφος εἰς τὰς στήλας καὶ τὰς σελίδας τοῦ θρησκευτικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καὶ θεολογικοῦ μας τύπου, περιοδικοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Εἶναι ὅμως τόσα τὰ εἰς τὸν τομέα τοῦτον τοῦ πνεύματος ἀναφερόμενα περιοδικά, ὥστε ἀπὸ καιροῦ ἐχρειάζετο ἕνας ὁδηγός, ὁ ὁποῖος θὰ διευκόλυνε τὰς μελέτας καὶ τὰς ἀναδιφῆσεις μας. Καὶ τὸν ὁδηγὸν αὐτὸν μᾶς τὸν παρουσιάζει ὁ κ. Ν. Θ. Μπουγάτσος μὲ τὴν μεθοδικότητα ποὺ τὸν χαρακτηρίζει καὶ ἡ ὁποία εἶναι ἐμφανὴς καὶ εἰς προηγούμενας ἐργασίας του.

Τὰ στοιχεῖα ποὺ δίδονται εἰς τὰ καταχωριζόμενα εἰς τὸν τὸμον τοῦτον δημοσιεύματα εἶναι: 1) Ὁ τίτλος τοῦ ἐντύπου, 2) Ὁ τόπος καὶ τὸ ἔτος τῆς ἐκδόσεως, 3) Ἡ ιδιότης τοῦ ἐντύπου, 4) Ὁ ἐκδότης ἢ διευθυντὴς ἢ συντάκτης αὐτοῦ, ὡς φαίνονται εἰς τὴν πρόμετωπίδα τούτου, 5) Τὸ σχῆμα, 6) Τὰ ἔτη ἐκδόσεως, 7) Προσωπικαὶ σημειώσεις τοῦ συγγραφέως, 8) Ἡ βιβλιοθήκη εἰς τὴν ὁποίαν ἀνευρίσκεται, σημειουμένων καὶ τῶν τόμων ποὺ ὑπάρχουν εἰς αὐτήν.

Ὁ τόμος μετὰ τὴν παράθεσιν τῶν λημμάτων κατ' ἀλφαβητικὴν οἰρὰν καὶ τὰ τέσσαρα συμπληρώματα (I Νέα λήμματα, II Πιθανά, III Θρησκευτικοφανῆ, IV Προσθήκαι, V Διορθώσεις καὶ Συμπληρώσεις), τὰ ὁποία δεικνύουν τὴν διαρκὴ ἐνημέρωσιν καὶ βελτίωσιν τῆς ἐργασίας, κατακλείεται καὶ ἀπὸ τοὺς ἐξῆς κατατοπιστικοὺς πίνακας: Εὐρετήριο χρονοῦ

Ἱερά Μητρόπολις Θηβῶν καὶ Λεβαδείας

Τὴν 2αν Μαρτίου ἐ.ε. ἐγένοντο τὰ ἐγκαίνια τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Στέγης Θηβῶν», ἔνθα στεγάζονται τὸ Ὀρφανοτροφεῖον «Ὁ Ἅγιος Νικόλαος» καὶ τὸ Οἰκοτροφεῖον «Ἡ Θεομήτωρ».

Διὰ τὸ ὅλον ἔργον ἐδαπανήθη τὸ ποσὸν τῶν 2.100.000 δρχ., ἐκ τῶν ὁποίων αἱ 986.000 δρχ. διετέθησαν ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Νικοδήμου.

Ἱερά Μητρόπολις Λαρίσης καὶ Πλαταμῶνος

Τὴν 14ην Μαρτίου, εἰς τὸν Ἱερόν Ναὸν τοῦ Ἀγίου Ἀχιλίου Λαρίσης, εἰς σεμνὴν τελετὴν καὶ κατανυκτικὴν ἀτμόσφαιραν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Λαρίσης κ. Σεραφεῖμ, ἐν ὄψει τῆς πνευματικῆς προπαρασκευῆς τῶν πιστῶν κατὰ τὴν μεγάλην Τεσσαρακοστήν, κατέστησε Πνευματικούς — Ἐξομολόγους 35 Ἱερεῖς καὶ ἀνέθεσεν εἰς αὐτοὺς τὴν ὑψίστην καὶ σωτήριον ταύτην ἀποστολήν.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης ἀνεφέρθη δι' ἐμπεριστατωμένης ὁμιλίας του εἰς τὴν ἀμαρτίαν καὶ τὰς ἐν γένει ἀνθρωπίνας ἀδυναμίας. Περιέγραψε τὸν ἄξιον Πνευματικὸν ὡς στοργικὸν πατέρα εἰς τύπον τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις ἐξ ἀγάπης πρὸς τὸν ἀμαρτωλὸν ἄνθρωπον καὶ τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ ἔδωκεν ἑαυτὸν εἰς θυσίαν.

Συνέστησε δὲ πλήρη ἀγάπην, συγκατάβασιν καὶ κατανόησιν πρὸς πάντα εἰλικρινῶς μετανοοῦντα, πάντοτε βέβαια ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ παραδόσεων τῆς Ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας.

ἐκδόσεως (πρώτου τεύχους) (σ. 167-168), Πίναξ ἐνδείξεως ἐκκλησιαστικῶν εἰδήσεων (σ. 168), Ἀλφαριθμητικὸν Εὐρετήριο (σ. 168-190).

Τῆς ἐργασίας τοῦ κ. Μπουγάτσου προηγήθησαν ἑτεραι σχετικαί, αἱ ὁποῖαι προητοίμασαν τὸν δρόμον διὰ τὴν συγγραφὴν αὐτῆς. Π.χ. τὸ λήμμα Ἀθήναι — Ἐκκλησιαστικὸς καὶ θρησκευτικὸς Τύπος εἰς τὴν «Θρησκευτικὴν καὶ Ἠθικὴν Ἑγκυκλοπαιδείαν», τ. Α' 1962, σ. 786-792, συνταχθὲν ὑπὸ τοῦ νῦν μητροπολίτου Περιστερίου Ἀλεξάνδρου Γ. Καντῶνη. Στηρίζεται ὅμως αὕτη ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς προσωπικὴν ἀρχεακὴν ἐρευναν εἰς τὰς βιβλιοθήκας τῆς πρωτεύουσας, δημοσίας τε καὶ ιδιωτικὰς, ὡς ἄλλως τε φανερῶνουν καὶ αἱ ὡς ἄνω σημειωθεῖσαι ἐνδείξεις περὶ τοῦ ἀριθμοῦ ταξινόμησης τῶν ἐντύπων εἰς τὰς μεγάλας μας βιβλιοθήκας.

Δι' ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους ἡ ἐργασία τοῦ συναδέλφου, πολῦτιμος καὶ χρησιμωτάτη ἀπὸ πάσης ἀπόψεως, τυγχάνει ἀπαραίτητον βοήθημα ὄχι μόνον τῶν βιβλιοθηκῶν μας, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπὶ μέρους ἐρευνητῶν, καθοδηγοῦσα καὶ βοηθοῦσα εἰς τὴν ταχείαν καὶ αποτελεσματικὴν χρησιμοποίησιν τοῦ ἀνεκμεταλλεύτου ὕλικου, ποὺ εὐρίσκεται κατακεχωρισμένον εἰς τὰς σελίδας τῶν θρησκευτικῶν μας ἐντύπων.

Εἰς μίαν τόσο μεγάλην ἐργασίαν θὰ εἶχε κανεὶς νὰ ἐπισημάνῃ καὶ σφάλματα καὶ παραλείψεις καὶ ὑπαρξὲν ἀφθόνων τυπογραφικῶν ἀδελφῶν. Εἶναι ὅμως τόση ἡ ὠφέλεια καὶ ἡ χρησιμότης τοῦ τόμου, ὥστε ἡ ἀπαριθμησις τῶν μειονεκτημάτων τούτων θὰ ἀπέτελε πραγματικῶς διῶλιν τοῦ κώνομος. Δὲν ἔχει λοιπὸν κανεὶς παρὰ νὰ συγχαρῇ τὸν συγγραφεὰ καὶ νὰ εὐχηθῇ, ὅπως ὁ Θεὸς τῶν φῶτων χαρίξῃ εἰς αὐτὸν ὕψιστην καὶ δόξαν διὰ τὴν ἐπιτέλεσιν καὶ ἄλλων τοιούτων ἐγχειρημάτων.

ΙΩ. ΧΡ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Νικαίας

Εἰς τὴν αἰθουσαν τελετῶν τοῦ Πνευματικοῦ καὶ Κοινωνικοῦ Κέντρου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νικαίας Γεώργιος, ὡς Πρόεδρος τοῦ Ἰδρύματος Συμπαραστάσεως καὶ Ἀποκαταστάσεως Ἀπόρων Κορασίδων (Ι.Σ.Α.Α.Κ.), διένειμεν εἰς 135 ἄπορα κορίτσια τῆς μητροπολιτικῆς περιφερείας διβλιάρια προικοδοτήσεως διὰ καταθέσεως 1.000 δραχμῶν εἰς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν. Τὸ Ἰδρυμα πέρυσιν ἔδωκεν 85 διβλιάρια, ἐφέτος 135 καὶ διὰ τὸ ἐρχόμενον ἔτος φιλοδοξεῖ νὰ δώσῃ περισσότερα μὲ διπλασίαν τὴν πρώτην κατάθεσιν.

Ἱερὰ Μητρόπολις Χίου

Κατόπιν γενναϊοφρονος δωρεᾶς τῶν ἐκ Χίου Μεγάλων Εὐεργετῶν Μιχαὴλ καὶ Σταματίας Ξυλᾶ ἐγένετο εἰς τὴν πόλιν τῆς Χίου τὴν 15ην Ἰουνίου τρ.ἔ., εὐλογήσαντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Χίου κ. Χρυσοστόμου, ἡ κατάθεσις τοῦ θεμελίου λίθου τοῦ «Ὁμηρείου Πνευματικοῦ Κέντρου» ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ Πολιτισμοῦ καὶ Ἐπιστημῶν κ. Κων. Τρυπᾶνη, παρουσία καὶ ὄλων τῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν Ἀρχῶν, τοῦ κ. Δημάρχου Χίου, πολλῶν συγγενῶν τῶν δωρητῶν ἐξ Ἀθηνῶν καὶ Χίου καὶ πληθους λαοῦ.

Κατωτέρω δημοσιεύομεν τὴν ἐπὶ τῇ θεμελίωσει τοῦ Κέντρου Εὐχήν, ὡς καὶ τὴν ὁμιλίαν τοῦ Σεβ. κ. Χρυσοστόμου ἐν τῷ Δημαρχεῖῳ τῆς πόλεως.

Εὐχὴ ἐπὶ τῇ θεμελίωσει τοῦ «Ὁμηρείου Πνευματικοῦ Κέντρου» Χίου.

Πρὸς Σέ, Κύριε, ἀνατείνομεν τὰς ψυχάς, κατὰ τὴν εὐσημον ταύτην ὥραν, καὶ τὰς εὐχαριστίας ἡμῶν προσάγομέν σοι, τῷ Αἰωνίῳ Δημιουργῷ καὶ Παντεχνήμονι Λόγῳ, τῷ καταξίωσαντι ἡμᾶς παραστήναι εἰς τὴν θεμελίωσιν κτίσματος ὑψηρεφούς καὶ ἔργου μεγαλειώδους, τοῦτ' αὐτὸ μνημιώδους, δι' ἐπικλήσεως τοῦ Ἁγίου Ὁνόματός Σου, στοιχοῦντες παλαιᾷ ἑλληνοχριστιανικῇ παραδόσει, διατετυπωμένη ἐπιγραμματικῶς ὑπὸ τοῦ μεγάλου Ἐκκλησιαστικοῦ Πατρός, Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ, τοῦ ἐκ τῶν τριῶν Προστατῶν τῶν Γραμμάτων καὶ τῆς Παιδείας: «Τὰς εἰς ἀρίστη παντὶ ἀρχομένῳ καὶ λόγῳ καὶ πράγματι: ἂ π ὁ Θεοῦ ἄ ρ χ ε σ θ αἰ καὶ εἰς Θεὸν ἀ ν α π α ὕ ε σ θ α ι».

Ἰδοὺ γάρ, ἐπὶ παρουσία ἀξίου εκπροσώπου τῆς Κυβερνήσεως τῆς Χώρας ἡμῶν, τοῦ καὶ ἐκλεκτοῦ Χίου Ἀκαδημαϊκοῦ Διδασκάλου, ὡς ἐπίσης καὶ ἐξεχουσῶν προσωπικοτήτων τῆς Ἐπιστήμης καὶ ἐκ τῶν ἐν τέλει, ἐν τῇ Ἐπικρατείᾳ καὶ τῇ Νήσῳ ἡμῶν, ἡγεμονικῇ δὲ χορηγίᾳ εὐγενῶν τέκνων τῆς Χίου, τῆς Ξυνωρίδος δ.λ.ν. τῶν Χίων εὐπατριδῶν (Μιχαὴλ καὶ Σταματίας), τίθεμεν σήμερον τὰ θεμέλια Ναοῦ τοῦ Πνεύματος, τοῦ «Ὁμηρείου Πνευματικοῦ Κέντρου» ἐν τῷ κέντρῳ τῆς πόλεως ἡμῶν, ἵνα στεγάσῃ ἐκδηλώσεις πολιτιστικὰς. Δὸς οὖν, Κύριε, ἵνα καὶ γνησίως πνευματικαὶ ἀποθῶσιν αὐταὶ καὶ ὁ τίτλος τοῦ Ἰδρύματος, ὡς «Πνευματικοῦ», εὐρίσκῃ καὶ ἐν προκειμένῳ τὴν δικαίωσιν αὐτοῦ. Εὐδόκησον, ἵνα τοῦτο καταστῇ πνευματικῆς ἀκτινοβολίας κέντρον, σκοπιὰ τοῦ Πνεύματος καὶ κυψέλη ἐντατικῆς πνευματικῆς δημιουργίας, εἰς καλλιέργειαν τῆς ψυχῆς, δεδομένου ὅτι, κατὰ τὸ θεόπνευστον καὶ αἰώνιον κῦρος ἔχον λόγιον, «οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ Ζήσεται ἄνθρωπος» (Ματθ. 4, 4), ὡς δ' ἡ μακρὰ πείρα ἐδίδαξε τὴν ἀνθρωπότητα: ἡ καλλιέργεια καὶ «ὁ πολιτισμὸς τῆς ψυχῆς εἶναι ἡ ψυχὴ τοῦ πολιτισμοῦ», τεθῇ δ' εἰς διακονίαν τοῦ λαοῦ Σου, ἐπὶ τῷ τέλει, ὅπως, διὰ τῆς παιδευτικῆς προσπάθειας αὐτοῦ, ὑψωνται εἰς ἀνθρώπους οἱ ἄνθρωποι, μυσταγωγούμενοι εἰς τοὺς θησαυροὺς τοῦ Πνεύματος, ἐν ἐποχῇ καταλυτικῇ τῶν ἀξίων, ἀντιπνευματικῇ καὶ ὕλοχαρῇ.

Καὶ νῦν, δέδομεθα ὑπὲρ τῶν εὐγενῶν καὶ φιλογενῶν Ἰδρυτῶν τοῦ ἔργου, συνεχιζόντων παράδοσιν λαμπρὰν καὶ μακραίωνα ιδιωτικῆς πρωτοβουλίας, ἀξιοποιούντων δὲ τὸν

ὕλικόν πλοῦτον αὐτῶν διὰ τοῦ πλοῦτου τῆς ἀγάπης πρὸς τὸ Πνεῦμα καὶ τὴν γενέτειραν, (ἐν ἐσχάτῃ ἀναλύσει: πρὸς τὸν Θεόν καὶ τὸν ἄνθρωπον). Ἀντίδοξον οὖν αὐτοῖς, Μεγαλόδωρε Κύριε, ἐκατονταπλασίονα τὸν μισθὸν τοῦ «πιστοῦ οἰκονόμου» καὶ δὴ «ἀντὶ τῶν φθορῶν τὰ ἀφθάρτα, ἀντὶ τῶν προσκαίρων τὰ αἰώνια, ἀντὶ τῶν ἐπιγειῶν τὰ ἐπουράνια». Ἀξίωσον δ' αὐτοὺς ἰδεῖν τάχιστα ἀποπερατούμενον τὸ ἔργον καὶ τιθέμενον εἰς διακονίαν τοῦ λαοῦ τῆς ἀκριτικῆς ταύτης Νήσου καὶ ἰδιαιτέρας πατρίδος αὐτῶν, ἵνα ὑπὸ Σου ἐνισχυόμενοι καὶ ὑπ' οὐδεμιᾶς ἀντιξοότητος ἢ ἀνθρωπίνης μικρότητος, (συμπαρομαρτούσης, οὐχὶ σπανίως, εἰς τοιαύτας ὑψηλὰς συλλήψεις καὶ εὐγενεῖς προσπάθειας), ἀποκαρδιούμενοι, ἀποθλέπωσιν, ἐν τῷ μέλλοντι, καὶ εἰς ἑτέρων κοινωνικῶν ἔργων τὴν ἰδρυσιν, ἢ καὶ ἐνίσχυσιν ὑπαρχόντων ἤδη τοιούτων, καὶ οὕτως, ἄξιοι γινόμενοι τῆς βαθείας εὐγνωμοσύνης τῶν συμπολιτῶν αὐτῶν, ἀναδειχθῶσι, πρωτίστως, ὑπεράξιοι καὶ τῆς Σῆς εὐλογίας, ἣν ἐπικαλούμεθα ταπεινῶς ἐπὶ πάντας ἡμᾶς, δόξαν ἀναπέμποντες σοί, τῷ Ἐμπνευστῇ τῶν «καλῶν» καὶ μεγάλων ἔργων, καὶ Εὐεργετῇ ἡμῶν, Εὐλογητῷ Θεῷ, εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Εἰς τὴν αἰθουσαν τοῦ Δημαρχείου Χίου.

Ἡ Χίος πανηγυρίζει! Ἡ Ἐκκλησία τοῦ τόπου χαίρει καὶ συγχαίρει. Καὶ ἐπευλογεῖ. Καὶ οἱ γενεές ποῦ ἐπέρασαν καὶ ἐκείνες ποῦ ἔρχονται, εὐγνωμονοῦν. Ἐνα ὄνειρο δεκαετιῶν ὁλοκλήρων, ἐπὶ τέλους, ὑλοποιεῖται.

Τὸ Ἰδρυμα, τοῦ ὁποίου τὸν θεμέλιον ἐθέσαμε πρὸ ὀλίγου, θὰ πρέπει ὅλοι νὰ φιλοδοξώμεν καὶ νὰ βοηθώμεν, νὰ δικαιώσῃ τὸν τίτλον τοῦ σάν «Πνευματικὸν Κέντρον», μὲ γνησίως πνευματικὸν προσανατολισμό.

Ἡ Ζωή, ἀγαπητοί, δὲν ἐξαντλεῖται στὶς βιολογικὲς λειτουργίες τῆς. Τὸ διεκηρύττει ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ τόσο παραστατικά: «Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ Ζήσεται ἄνθρωπος». Δὲν εἶναι μόνον στόμαχος καὶ ἐντερικὸς σωλὴν. Ἐχεῖ μέσα του καὶ κάτι τὸ ἀνώτερο ἀπὸ τὴν ὕλη. Ἐχεῖ τὸ πνεῦμα, τὴν ψυχὴ, ποῦ ἀποτελεῖ τὴν κορυφαία ἀξία μέσα στὸ Σύμπαν, τὴν προσωπικότητα, «δι' ἣν Χριστὸς ἀπέθανε»! Χάρης σ' αὐτὴν ἀποβαίνει ἡ κορωνὴ τῆς Δημιουργίας. Εἶναι «κάλαμος σκεπτόμενος»! Αὐτὴ πρέπει νὰ ἀναστηλῇ, νὰ ἐξαγιασθῇ καὶ νὰ σωθῇ, (γὰρ νὰ ὑψώσῃ τὸν πολιτισμὸν καὶ νὰ σώσῃ καὶ τὴν ἀνθρωπότητα). Καὶ ἂς μὴ λησμονοῦμε, ὅτι στὶς τρεῖς ὕψιστες ἀξίες τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ (τὸ ἄληθές, τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀγαθόν) ὁ Χριστιανισμὸς προσέθεσε καὶ τετάρτη, τὴν ἀξία τοῦ ἁγίου. Ὁ ἐξηγιασμένος ἄνθρωπος, ὁ ἀναγεννημένος ἐν Χριστῷ, ἰδοὺ μὲ λίγες λέξεις ὁ πνευματικὸς ἄνθρωπος. Χωρὶς αὐτὴ τὴν βάση, μπορεῖ νὰ ὑπάρχουν «πνευματικοὶ ἄνθρωποι», ποῦ ὅμως στὴν πραγματικότητα νὰ εἶναι ἀντιπνευματικοί...

Εἶναι, καὶ γι' αὐτὸ, ἄξιοι εὐγνωμοσύνης οἱ μεγάτιμοι εὐπατρίδαι, Μιχαὴλ καὶ Σταματία Ξυλᾶ, ποῦ συνεχίζουν μία λαμπρὰ χιακὴ παράδοσιν τῶν Μεγάλων Εὐεργετῶν τοῦ Νησιοῦ μας. Μὲ τὴν ἡγεμονικὴν τῶν χειρονομία ἔδωκαν, νομίζω, ἤδη ἀπὸ τοῦδε, στὸ Ἰδρυμα σωστὸ προσανατολισμό, τὸν γνησίως πνευματικὸν, καὶ παράδειγμα φωτεινόν. Τοὺς ἡνρόησεν ἡ Θεία Πρόνοια μὲ ὑπερπάρκειαν ὕλικῶν ἀγαθῶν. Δὲν τὰ ἐκράτησαν ὅμως Ζηλότυπα γιὰ τὸν ἑαυτὸν τῶν μόνον, σάν ἀνεξέργητα «τάλαντα». Γνωρίζουν τὴν ἀποστολὴν τοῦ πλοῦτου, ποῦ πρέπει νὰ ὑπηρετῇ καὶ ἀνωτέρους σκοποὺς, πνευματικοὺς. Γνωρίζουν, ὅτι ὄχι μόνον ἡ κτῆσις, ἀλλὰ καὶ ἡ χρῆσις τοῦ πλοῦτου ἔχει σημασία.

Ἀλλὰ, καὶ κάτι ἀκόμη, τὸ πολὺ σημαντικό: Προσφέρουν ἐν Ζωῇ. Δὲν προσφέρουν μετὰ θάνατον, διὰ διαθήκης, ἐκεῖνα ποῦ δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ πάρουν μαζί των στὸ ταξίδι τῆς αἰωνιότητος... Παράδειγμα καὶ τοῦτο πρὸς μίμησιν. Τονίζει ἐμφαντικῶς ὁ Ἱερός Χρυσόστομος: «Κ ἂ ν φ ἰ λ ἄ ν θ ρ ῳ π ο ἰ γ ε ν ὠ μ ε θ α μ ε τ ἄ τ ὁ ἂ π ε λ θ ε ἰ ν, ο ὗ δ ἐ ν κ ε ρ δ ῆ σ ω μ ε ν εἰς τὸ δ ἰ α φ υ γ εῖ ν»!

* * *

Ὅταν ἓνας τόπος διαθέτῃ τέτοιους εὐεργέτας, μεγάλους μεγαλωστί, μὲ τέτοια καρδιά καὶ ἔργα γιγάντια, μὲ

πνευματικούς προσανατολισμούς, ἄς μὴ φοβᾶται τὸ μέλλον, ὅσες καταδρομὲς τῆς 'Ιστορίας καὶ ἂν ἀντιμετωπίζῃ... Ποτέ δὲν θὰ χαθῇ. «Δύναι δ' οὐ θέμις»!

Συναφῶς δέ, ἄς ἐπιτραπῇ νὰ ἀναφερθῶ τελειώνοντας, στὸν θεῖο Ραψωδὸ, ποὺ τὸ ὄνομά του θὰ στολίζει τὸν τίτλο τοῦ 'Ιδρύματος. Στὰ ἐπη του ἔχει καταγράψει μιὰ μεγάλη ἀλήθεια, μὲ πολλὴ παραστατικότητα. 'Αεῖζει σὰν μήνυμα νὰ ἀκουσθῇ ἐπικαίρως σήμερα. Ν' ἀκουσθῇ ἀπὸ ἄτομα καὶ λαοὺς, ποὺ τόσο συχνὰ καταπατοῦν τὸ Δίκαιον καὶ τὴν 'Αλήθεια, ἀπεργάζονται τὴν ἀδικία καὶ τὴν δολιότητα, ἢ τὴν ἐνθαρρύνουν σ' ἄλλους. Καὶ λησμονοῦν, ὅτι στὴν 'Ιστορία ὑπάρχουν Νόμοι, τοὺς ὁποίους δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ παραβαίῃ ἀτιμωρητί, ἐπὶ ἄπειρον...

Βοᾷ, λοιπόν, ὁ 'Ὅμηρος καὶ ὁ παφλασμὸς τοῦ κύματος ἄς παραλάβῃ τὸ μήνυμα γιὰ νὰ τὸ μεταφέρῃ στὴ χώρα κάποιου ἱταμοῦ ἐπιδρομέως: «Ὁ ψ ἐ ἀ λ ἐ ο υ σ ι μ ὺ λ ο ι Θ ε ὠ ν, ἀ λ ἐ ο υ σ ι δ ἐ λ ε π τ ᾶ» ('Αργὰ ἀλέθουν οἱ μῦλοι τῶν Θεῶν, ἀλέθουν ὅμως ψιλὰ...)!

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Τὴν 1ην Μαρτίου τρ. ἔ. ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον εἰς τὸ ἐν Γενεῇ νοσοκομεῖον Cantonal, ἐνθα ἐνοσηλεύετο, ὁ Γεώργιος Χρ. Λαιμός, 'Αρχὼν Μέγας Λογοθέτης τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ 'Εκκλησίας, ἱδρυτῆς καὶ εὐεργέτης πλήθους Φιλανθρωπικῶν 'Ιδρυμάτων. Μεταξὺ τῶν σημαντικωτέρων ἔργων του συγκαταλέγεται ἡ 'Ιδρυσις τοῦ Πατριαρχικοῦ Κέντρου ἐν Chambésy καὶ ὁ δι' ἰδίων χρημάτων μηχανολογικὸς ἐξοπλισμὸς τοῦ Ν.Ι.Κ.Ε.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Τρανουπόλεως κ. Δαμασκηνὸς ἐκπροσωπῶν τὴν Α.Θ.Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχον κ. Δημήτριον ἐξεφώνησε τὸν ἀκόλουθον 'Επικήδειον λόγον:

'Εντολὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τὸ ὅποιον ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἐκπροσωπῶ κατὰ τὴν παροῦσαν ἐξόδιον ἀκολουθίαν σου, ἀπευθύνω σοὶ τὸν ἐπικήδειον λόγον. Καὶ ἡ ἐντολὴ τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Δημητρίου τοῦ Α' καὶ τῆς περὶ Αὐτὸν 'Αγίας καὶ 'Ιερᾶς Συνόδου συμπίπτει πρὸς ἐκφρασθεῖσαν προσωπικὴν σου ἐπιθυμίαν, ὅπως σὲ «νεκρολογήσω». Αἰσθάνομαι ὁμολογούμενος, ὅπως ὁ 'Ιερὸς Αὐγουστίνος, ὁ ὁποῖος πάσχω ἐνδομύχως ἀπὸ τὴν πληγὴν τοῦ τοῦ κατέφευγε ἢ διακοπέσει γλυκυτάτη συνήθεια νὰ ζῇ τὴν στοργὴν τῆς 'Αγίας Μητρός του, ὅταν τὴν εἶδε νὰ παραδίδῃ τὸ πνεῦμά της εἰς τὸν Θεὸν της, ἔζησε τὸ ἀκόλουθον δίλημμα: ἀπὸ τὸ ἓν μέρος ἐπεθύμει νὰ κλάσῃ καὶ νὰ φωνάξῃ μὲ τὴν φωνὴν τῆς καρδίας του, ἀπὸ τὸ ἄλλο ὅμως τὸν συνεκράτει ἡ πίστις, ὅτι δὲν ἦτο πρέπον νὰ ἱερολογῇ «τὸ πένθος ἐκεῖνο μὲ δάκρυα καὶ στεναγμούς, διὰ τῶν ὁποίων συνηθίζεται νὰ θρηνητῇ ἡ ὑποτιθεμένη δυστυχία τῶν θνησκόντων... 'Αλλ' ἡ μητέρα μου δὲν ἀπέθνησκε δυστυχῆς, οὔτε ἀπέθνησκεν ἐξ ὁλοκλήρου. 'Αποδίδειν τούτου μᾶς παρῆχον τὰ ἦθη της, ἡ ἀνυπόκριτος πίστις της», τὰ ἔργα της.

Σοῦ τὸ ἔλεγον τότε, ὅταν ἐξέφραζες τὴν ἐπιθυμίαν καὶ τὸ ἐπαναλαμβάνω καὶ αὐτὰς τὰς ἱερὰς στιγμὰς, πῶς ἡ ζωὴ δὲν νεκρολογεῖται, πῶς ἐκεῖνο ποὺ ἀπέρχεται ἐνδοξα ἐν Χριστῷ «κᾶν ἀποθάνῃ ζήσεται» ('Ιωάν. ια', 25). Δὲν ἀποθνήσκει ἡ μετουσιωμένη εἰς ἔργα ἀγάπης. Ὁ εὐεργετὴς τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων τυγχάνει τῆς ἀθανασίας. Καὶ ἡ ἱστορία ἀπαθανατίζει τὰς ἀρετὰς του καὶ τὴν μνήμην του. «Ὡςπερ ὁ Θεός... λέγει Γρηγόριος ὁ Νύσσης, μεγαλόφρων καὶ εὐεργετικὸς καὶ φιλόανθρωπος... οὕτω καὶ τὸ 'Εκείνου μίμημα τὸν ἄνθρωπον ἡγητέον, ὅταν ἔχῃ κατὰ φύσιν ὁμοίως ἔχειν, καὶ οὕτως ἔχοντα εἶναι ζηλωτὸν, αἰώνιον.

Οἱ λόγοι μου, οἱ ὁποῖοι θὰ ἀκολουθήσουν, ἄδυνατοῦν νὰ ἐκφράσουν τὴν πολὺπλευρον βιωματικὴν σου προσωπικότητα, ἡ ὁποία εὐρίσκεται «ὑπὲρ λόγον καὶ ἔννοιαν». «Οὐ γὰρ πρότεροι τῶν οὐσιῶν αἱ λέξεις—ὡς λέγει 'Ιωάννης ὁ Χρυσόστομος—ἀλλ' αἱ οὐσίαι πρῶται καὶ δεύτεροι τοῦτων αἱ λέξεις». Καὶ ὅμως ἄρξομαι τοῦ λόγου.

Ὁ 'Αρχὼν Μέγας Λογοθέτης τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ 'Εκκλησίας Γεώργιος Λαιμός ἐγεννήθη τὸ ἔτος 1900 εἰς τὰς ἐνδόξους Οἰνουσσὰς τῆς Χίου. Γαλουχηθεὶς ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν γονέων του, Χρήστου καὶ Μαριγῶς, καὶ περατώσας τὴν στοιχειώδη καὶ μέσιν ἐκπαίδευσιν εἰς τὴν γενέτειραν τῶν θαλασσομάχων, ἐγγράφεται ἀκολούθως 18ετῆς τὴν ἡλικίαν εἰς τὴν Νομικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου 'Αθηνῶν, ἐνθα καὶ διεκρίθη διὰ τὴν ἐπιμέλειαν, τὸ ἦθος καὶ τὰς προσδιαζούσας αὐτῷ πνευματικὰς ἀνυσυχίας. Μὲ τὴν διανοητικὴν δξύτητα ἢ ὁποία τὸν διέκρινεν, ἥσκησεν εἰς 'Αθήνας τὸ Νομικὸν ἐπάγγελμα, ἔχων ὡς ἀκαταμάχητον ὅπλον ἐπιτυχίας τὴν εὐθυκρισίαν του καὶ τὴν γνωστὴν εἰς ὅλους ρητορείαν του. Τὴν ἀκαταπόνητον δραστηριότητά του τὴν ἱκανοποιεῖ, δημοσιογραφῶν παραλλήλως ἐπὶ θεμάτων τῆς εἰδικότητός του, κυρίως ναυτιλίας, ναυτικοῦ δικαίου καὶ ναυτικῆς ἐκπαίδευσως. Ἐν συντομίᾳ ἀναφέρω ὀρισμένας ἐκ τῶν κυριωτέρων περιοχῶν τῆς δράσεώς του, μετὰ τῶν πλέον χαρακτηριστικῶν ἐπιτευγμάτων του, ἄνευ αὐστηρᾶς χρονολογικῆς κατατάξεώς των. Γενέτειρα — Πειραιεὺς — 'Αθήναι — Λονδίον — Νέα Ὑόρκη — Λωζάννη — Τσάμπες.

Κατ' ἀρχὴν γενέτειρα — Πειραιεὺς — 'Αθήναι. Διετέλεσε Διευθυντὴς τοῦ Ναυτικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς 'Ελλάδος. Ὑπῆρξεν ἐμπνευστὴς καὶ εὐεργέτης ὅλων τῶν ἐκπαιδευτικῶν 'Ιδρυμάτων τῶν Οἰνουσσῶν. 'Αστείρευτος ἐξ ἐπόψεως ἰδεῶν καὶ φαντασίας, γίνεται ὁ ἐμψυχωτὴς τῶν Συλλόγων «Φίλοι Οἰνουσσῶν», καὶ «Ναυτιλίας καὶ Παιδείας Οἰνουσσῶν». 'Ιδρύει τὸ θαυμασιὸν Δημοτικὸν Σχολεῖον «Ὁ 'Απόστολος Παῦλος» εἰς τὴν γενέτειράν του καὶ τὸν Οἶκον Διδασκάλου τῆς Χίου. ἔχων ὡς μόνιμον γνώμονα τῆς ζωῆς του τὸ τοῦ Μετάνδρου: «Τί ὥραϊον δημιούργημα εἶναι ὁ ἄνθρωπος, ὅταν εἶναι ἄνθρωπος», τὸ ὅποιον εὐχαρίστως ἐπανελάμβανεν, ἰδρύει κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Κατοχῆς συσσίτια δι' ἄπορα παιδιὰ καὶ ὀρφανὰ. Σχεδιάζει τὸ μοναδικὸν καὶ πρωτοπορητικὸν ἔργον ἐπιδοτήσεως τῶν οἰκογενειῶν τῶν ναυτικῶν, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὸν πόλεμον ἀπεκλείσθησαν ἐπὶ 5ετίαν ἀπὸ τοὺς οἰκοὺς των. Ἐξοπλίζει μόλις πρὸ τριετίας τὸ Νοσηλευτικὸν 'Ιδρυμα τῶν Κληρικῶν τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος ἀντὶ 8 εκατομμυρίων δραχμῶν. Καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις, ὅσα «οὐκ ἔστι γεγραμμένα», αἱ ἀμαρτύρητοι καὶ ἄγνωστοι μαρτυρίαι του καὶ εὐεργεσίαι του, ὕλικαι καὶ πνευματικαί, πρὸς τὸν ἄνθρωπον, τὸν ὅποιον ἐγνώριζεν νὰ ἀγαπᾷ.

Εἰς τὸ Λονδίον ἰδρύει πρὸ τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου, τὸ ἔτος 1937, ἐν ἐκ τῶν πρώτων Οἰνουσσιακῶν Γραφείων «ΛΕΜΟΣ & ΠΑΤΕΡΑΣ». Τὸ ἔτος 1952 ἰδρύει τὸ Οἰνουσσιακὸν ἐφοπλιστικὸν Γραφεῖον «Ἀδελφοὶ Γ. Λαιμοῦ». Τὸ ἔτος 1959 ἐμπνέει τὴν σύστασιν τῆς 'Ενώσεως Κυριῶν καὶ Νεανίδων. Εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην προσφέρει τὰς πολυτίμους ὑπηρεσίας του εἰς τὴν ἀναδιοργάνωσιν τοῦ 'Ελληνικοῦ Ἐμπορικοῦ Ναυτικοῦ, μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμον. Ἡ Λωζάννη εἶναι τὸ πλέον μακροχρόνιον ὀρμητήριον τῆς ζωῆς του. Ἐκεῖ ἐγκαθίσταται μετὰ τῆς ἡγαπημένης συντρόφου του Ἀρχοντίσσης Κατίγκως, τὸ γένος Διαμαντῆ Πατέρα, τὸ ἔτος 1948, μετὰ 18ετῆς ἁρμονικὸν μοίρασμα ὅλων τῶν ἐκδηλώσεων τῆς ζωῆς των. Εἰς Λωζάννην πρωτοπόρος εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῆς 'Αδελφότητος τοῦ Ἁγίου Γερασίμου. Συμπαράστατης, πρόθυμος συνοδοιπόρος καὶ σύμβουλος. Ἰδρύει τὴν Φοντασίον Κατίγκω καὶ Γιώργης Λαιμός καὶ ἐκδίδει καὶ διευθύνει τὰ τελευταῖα ἔτη τὴν ἐφημερίδα «ΠΑΝΕΥΡΩΠΗ — ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ».

Ὁ κυριώτερος σταθμὸς τῆς ζωῆς του, ὁ ὁποῖος τὸν καθιστᾷ εὐρύτερον γνωστὸν καὶ μάλιστα ἐπὶ βάσεως διορθοδόξου καὶ διαχριστιανικῆς, εἶναι ἡ ἐνταῦθα βιουμένη πραγματικότητα τοῦ Ὁρθοδόξου Κέντρου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τοῦ ὁποῖου ὑπῆρξεν ἐμπνευστὴς, μέγας εὐεργέτης καὶ κτήτωρ τοῦ 'Ι. Ναοῦ τοῦ 'Αποστόλου τῶν Ἐθνῶν Παύλου. Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον τὸν ἐτίμησε προσφάτως μὲ τὸ ὕψιστον ὀφίκιον τοῦ Μεγάλου Λογοθέτου, καὶ ἐπὶ τῇ εἰς Κύριον ἐκδημίᾳ του τετέλεσθη χθὲς Πατριαρχικὸν Συνοδικὸν Τρισάγιον εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Ἡ Αὐτοῦ Ἀγιότης ὁ Πάππας Παῦλος ὁ ΣΤ', ἐν ἐκτίμησιν τῆς εὐρυτέρας σημασίας τῆς πρὸς τὴν 'Εκκλησίαν συμβολῆς του, τὸν διέκρινε τὸ ἔτος 1972 μὲ τὸ παράσημον τοῦ Ταξίαρχου τοῦ Τάγματος Γρηγορίου τοῦ Μεγάλου.

'Αγαπητοί μου. Ὁ Χριστὸς καὶ ἡ Ἑλλάς ἦσαν οἱ δύο ἀξο-

νες, περί τους οποίους ἐστρέφετο ἡ ζωὴ τοῦ ἀρχοντος Γεωργίου Λαίμου. Ἦτο χριστολογικὸς καὶ παυλικὸς εἰς τὰς πεποιθήσεις του. Φορεὺς ἐνυπόστατος τῶν λόγων τοῦ Χριστοῦ «ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσι, καὶ περισσὴν ἔχωσιν» (Ἰωάν. ι' 10). Ὁ Παῦλος, τὸν ὁποῖον ἐθεώρει ὡς τὸν κατ' ἐξοχὴν ἐνσαρκωτὴν τοῦ πνεύματος τοῦ Χριστοῦ, ἦτο ὁ ἐμπνευστὴς του. Δὲν εἶναι τυχαῖον ὅτι δύο ἔργα του, τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον τῆς Γενετέρας του καὶ ὁ ἐνταῦθα Ἱερὸς Ναὸς, φέρουν τὸ ὄνομα τοῦ Μεγάλου Ἀποστόλου. Ἰσως διότι ἐγνώρισε καὶ ὁ ἴδιος κάποιο δράμα Δαμασκού. Ἰσως διότι ὁ Παῦλος προσδίδει εἰς τὴν φορτωμένην ἀπὸ πολλὰ καὶ ποικίλα γεγονότα ζωὴν του, τὴν ὁποῖαν ἐχαρκτηρίζεν ἡ παλίσροια καὶ ἡ ἀμπωτισ καὶ ἐνίοτε ἡ ἀντίφασις. Ἀνησυχία, εὐθύνη, μέριμνα παντοειδής, πικρία, τραγικότης, ἀλλὰ καὶ ἐπιτυχία, ἀνατάσεις, ἱκανοποιήσεις καὶ ἐνθουσιασμοί. Νοσταλγὸς φωτός, ἠρέσκετο νὰ ἐπαναλαμβάνῃ τὴν εὐχὴν «ὁ Χριστὸς νὰ μᾶς φωτίσῃ» καὶ νὰ ἀναφέρῃ χωρία τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ἀφιερωμένα εἰς φωτεινὰς προτροπὰς. «Ἐνδυσώμεθα τὰ ὅπλα τοῦ φωτός» (Ρωμ. ιγ' 12), «ὡς τέκνα φωτός περιπατεῖτε» (Ἐφεσ. ε' 8). Εἶναι χαρακτηριστικὰ τῆς προσωπικότητός του τὰ ὅσα εἶπε συσχετίζων τὸν καὶ Πατριάρχικὸν Κέντρον κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἐγκαίνιων. «Τὸ Ὁρθόδοξον Κέντρον, ἔλεγε τότε, συμμετέχει τῆς πορείας τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν ἄνθρωπον. Καὶ πιστεύει εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ διαλόγου μεταξὺ αὐτῶν. Προσδοκᾷ δὲ ἐκ τοῦ διαλόγου τούτου τὴν ἐπανάληψιν τοῦ θαύματος τοῦ διαλόγου τοῦ Ἰησοῦ μὲ τὴν Σαμαρεῖτιδα παρὰ τὸ φρέαρ τοῦ Ἰακώβ. Τὸ Ὁρθόδοξον Ἰδρυμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πιστεύει ὅτι ἡ συνεργασία καὶ ἡ ἐνότης ἐνεργείας τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν ἀποτελεῖ τὴν ἀπαραίτητον προπαρασκευὴν διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῆς ἐνώσεως αὐτῶν. Καὶ ἀποτελεῖ ταυτοχρόνως πολὺτιμον ὑπηρεσίαν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου. Τὸ Ὁρθόδοξον Πατριαρχικὸν Κέντρον ἐξέλεξεν ὡς ἔδραν του τὴν ὥραϊαν πόλιν τῆς Γενεύης. Ποία ἄλλη πόλις τοῦ κόσμου ἔχει τὴν ἀκτινοβολίαν τῆς διεθνούς ταύτης πόλεως! Εἶναι γεμάτη ἡ πόλις τῆς Γενεύης ἀπὸ ἐργαστήρια πολιτιστικοῦ, ἀνθρωπιστικοῦ, πνευματικοῦ φωτός... Τὰ ὅπλα τοῦ φωτός θὰ θριαμβεύσουν».

Ἀγαπητέ μου Γιώργη. Μὲ τὴν δύναμιν τῆς βουλήσεώς σου, ἐγνώριζες νὰ ἀλλάξῃς τὸν ἑαυτὸν σου. Μὲ τὴν δύναμιν τῆς ἀγάπης σου νὰ κατακτᾷ καὶ νὰ μεταμορφώῃς τοὺς ἄλλους. Καὶ μὲ τὴν δύναμιν τῆς σκέψεώς σου νὰ πιστεύῃς, ὅτι θὰ ἀλλάξῃς τὸν κόσμον. Δύο γεγονότα ἐπηρέασαν κατ' ἐξοχὴν τὴν ζωὴν σου καὶ σὲ ὠδήγησαν εἰς τὴν μελέτην τοῦ θανάτου καὶ δι' αὐτοῦ εἰς τὴν συνεχῆ ἐργασίαν διὰ τὴν ἀθανασία. Ἡ ἐκδημία τῆς προσφιλεστάτης σου συζύγου, ἀρχοντίσσης Κατίγκως, μεγάλῃς εὐεργετίδος τοῦ ἐνταῦθα Πατριαρχικοῦ Κέντρον τὸ ἔτος 1971 καὶ συγκτήτορος τοῦ ἱ. Ν. τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, καὶ ἡ πρόσφατος ἀπώλεια τοῦ ἡγαπημένου σου ἀδελφοῦ καπετὰν Μιχάλη. Ἐνεβάθυνες εἰς τὸν θάνατον διὰ νὰ γνωρίσῃς καλῶτερον τὴν ζωὴν. Καὶ διήλθες διὰ τῆς κοιλάδος τοῦ κλαυθμῶνος διὰ νὰ προγευθῇς τὴν ἀθανασία. Τὸ εὐθραυστον τῆς ὑγείας σου καὶ τὰ ἐπανειλημμένα πνευμονικὰ οἰδήματα, σὲ ὠδήγησαν εἰς τὴν πρόγευσιν τοῦ θανάτου. Ἦτο συνοδοιπόρος σου ὁ θάνατος καὶ ἄφου τὸν συνήντησες καὶ συνεφιλιώθης μαζί του, ἠδύνασο νὰ ὁμιλῇς προσφάτως ἐν ἡρεμίᾳ καὶ ψυχραιμίᾳ περὶ θανάτου καὶ ψυχῶν ἀναστάσεως. Ἐξῆσα κάπως τὴν παρελθούσαν Παρασκευὴν ἐκ τοῦ πλησίον τὸν ὕπνου σου, καὶ τὴν ἐπομένην, Σάββατον, Ἰην τοῦ μηνός, τὴν εἰς Κύριον ἐκδημίαν σου. Καὶ μὲ ἐπρόβληματιες μὲ τοὺς δύο σου ὕπνους. Ἐπίστευσα ὅτι ἐὰν ὁ ὕπνος εἶναι εἶδος θανάτου, τότε θὰ ἦτο προτιμότερον δι' ἐσέ ἕνα εἶδος διαρκεστέρου ὕπνου. Ἐνεθυμήθην τοὺς στίχους τοῦ Ἀμβροσίου καὶ τοὺς ἐφήρμοσα κατὰ τρόπον ἀλληγορικόν εἰς τὴν περίπτωσίν σου.

«Ὁ Θεός...

ποὺ φωτίζει τὴν ἡμέρα μὲ τὴν λάμψη τοῦ φωτός καὶ χαρίζει τοῦ ὕπνου τὰ ἀγαθὰ τὴν νύκτα, ἃς ἀναπαύσῃ ἀπὸ τὸν μόχθο τῆς ἡμέρας τὸ ἐξαντλημένο σῶμα καὶ ἃς ἀνακουφίσῃ τὸ κατακουρασμένο πνεῦμα καὶ ἃς καταπραΰνῃ τὴν ἀγωνία τῆς οὐδύνης».

Κατὰ τὰς τελευταίας σου ἡμέρας, αἱ σκέψεις σου καὶ οἱ διαλογισμοί σου καὶ τὰ ἔργα σου εἶχον μεταθανάτιον προβληματισμὸν καὶ προοπτικὴν. Ἐξῆσα τὸ μέστωμα τῆς ζωῆς σου, τὴν ἀποθησαυρισμένην πείραν σου, τὴν εἰρήνην τῆς ψυχῆς σου. Ἦτο δυνατὸς μέσα εἰς τὴν ἀδυναμίαν σου, θεϊκὸς ἐπάνω εἰς τὴν κλίνην τὴν ἀσθενείας σου. Σοφώτερος καὶ καλῦτερος, ὅταν αἱ δυνάμεις σου ὀλιγόστευσαν. Αὐτοσυνεκρίνεσο. Διερωτάσο, ἐὰν ἠδίκησες. Πρόθυμος νὰ διορθώσῃς ἐνδεχόμενα ἀνθρώπινα σφάλματα. Μεγαλῶν. Ἀνεκάλεσα τότε εἰς τὴν μνήμην μου τὸ ἐρώτημα τοῦ Σωκράτους πρὸς τὸν Κέφαλον καὶ τὴν ἀπάντησιν τοῦ τελευταίου. «Τόσο μόνο πῆς μου ἀκόμα. Ποιὸ εἶναι κατὰ τὴν γνώμην σου τὸ πιὸ μεγάλο ἀγαθὸ ποὺ ἔχεις ἀπολαύσει ἀπὸ τὴν μεγάλη σου περιουσία;» «... Ὅσοι δὲν ἔχουν στὴ συνειδήσιν τους τὸ βάρος καμμιᾶς ἀδικίας, ἀπαντᾷ ὁ Κέφαλος, τοὺς παραστέκει πάντα μιὰ ἐλπίδα γλυκεῖα καὶ «ἀγαθὴ τροφὸς τοῦ γήρατος», καθὼς λέει κι' ὁ Πίνδαρος· γιὰτὶ, πραγματικῶς, μὲ πολλὴ χάρη εἶπε ἐκεῖνος, Σωκράτη, πῶς ὁποῖος περάσει τὴ ζωὴ του μὲ εὐσέβεια καὶ δικαιοσύνην, γλυκεῖα ἡ ἐλπίδα τὸν ἀκολουθεῖ συντρόφισσα στὰ γερατειὰ του, ποὺ θεραπεύει τὴν καρδιά καὶ κυβερνᾷ τὰ λογικὰ...»

Ὡς πρὸς αὐτὸ λοιπόν, θεωρῶ ἐγώ, πῶς ἔχουν τὰ πλούτη μεγάλη ἀξία, ὄχι γιὰ κάθε ἄνθρωπο βέβαια, ἀλλὰ γιὰ τὸν μετρημένο καὶ φρόνιμο».

Ἦσθάνεσο εὐτυχής, διότι ὑπέστης κατὰ εὐλογημένην σύμπτωσιν τὴν τελευταίαν κρίσιν εἰς τὸ ἐνταῦθα Πατριαρχικὸν Κέντρον, τὸ ὁποῖον τόσον ἡγάπησες, διὰ νὰ ὀδηγηθῇς ἀκολουθῶς εἰς τὸ Νοσοκομεῖον τῆς Γενεύης. Ἰσως διότι εἰς τὸ ὑποσυνειδητόν σου ἐπεθύμεις νὰ ἡρεμήσῃς πλησίον τῶν ἔργων σου, τὰ ὁποῖα ἐφιλοδόξεις νὰ ἰδῇς ὀλοκληρωμένα. Δι' αὐτὸ καὶ ἀπὸ τὴν κλίνην τῆς ἀσθενείας σου ἀνέθεσες τὴν ἀγιογράφειν τοῦ ἱ. Ναοῦ καὶ ὑπέγραψες ἐντολὰς πληρωμῶν.

Ἀγαπητέ μου Ἀρχον Γεώργιε. Ἀπέρχεσαι ἱκανοποιημένος ἀπὸ τὸν μάταιον τούτον κόσμον «ἐκεῖ ἐνθα οὐκ ἐστὶ θλίψις, οὐ στεναγμός», διότι «σπείρων ἐν δάκρυσι» εἶχες τὴν εὐτυχίαν νὰ θερίζῃς ἐν ἀγαλλίασει. Ἐνα κομμάτι ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς ἰδίους τὸ παίρνεις μαζί σου. Καὶ σὺ θὰ παραμείνῃς ὀρθιος καὶ ζωντανὸς εἰς τὴν μνήμην μας. Πεθαίνουν ἰσως μόνον αὐτοί, οἱ ὁποῖοι λησμονοῦνται. Δὲν χάνονται οἱ ἀπερχόμενοι ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, ὅταν ἐξακολουθοῦν νὰ τοὺς τιμῶν καὶ τοὺς ἀγαποῦν ὀχι μόνον αἱ γενεαὶ ἐκεῖναι, αἱ ὁποῖαι τοὺς ἐγνώρισαν, ἀλλὰ καὶ αἱ ἐπερχόμεναι, μέσω τῶν ἀθανάτων ἔργων των. Θὰ ἦτο ἀχαριστία νὰ σβήσωμεν τὴν θλίψιν μας. Ἀλλὰ καὶ βλασφημία νὰ περιπέσωμεν εἰς ἀπόγνωσιν. Ἡ σεμνὴ καὶ ἐνδοξος προσωπικότης σου ἐπιβάλλει νὰ φέρωμεν μὲ ἀξιοπρέπειαν τὸ πένθος μας. Τὸ καλῦτερον καὶ ἀρεστόν εἰς σὲ μνημόσυνον τῶν συγγενῶν καὶ φίλων σου θὰ εἶναι ἡ μῆμησις καὶ ἡ συνέχεια τῶν εὐεργεσιῶν καὶ τῶν ἔργων σου.

Ἐντὸς ὀλίγου, ἀγαπητέ μου καὶ σεβαστὲ Γιώργη, θὰ ἀναπαύεσαι ἐν εἰρήνῃ μετὰ τῆς συζύγου σου. «Μακαρία ἡ ὁδὸς ἣ πορεύει σήμερον, ὅτι ἡτοιμάσθη σοι τόπος ἀναπαύσεως». Σὰς ἀναμένει ἀμφοτέρους προσεχῶς ὁ ἱ. Ναὸς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, διὰ νὰ σὰς στεγάσῃ ὑπὸ τὴν σκέπην του.

Αἰωνία σου ἡ Μνήμη.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Τὴν 29ην Μαρτίου ἐ.ἔ. ὁ ἐνταῦθα ἐπαρχὸς τοῦ Παναγίου Τάφου ἐπέδωκεν εἰς τὸν Διοικητὴν τοῦ Ο.Δ.Δ.Ε.Π. κ. Ἀθανάσιον Ἀρβανίτην τὸν Χρυσοῦν Σταυρὸν τοῦ Παναγίου Τάφου Ἀ' Τάξεως, τὸν ὁποῖον ἀπένευμεν εἰς αὐτόν ὁ Μακ. Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ. Βενέδικτος.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Τὴν 15-12-1974 ἔγινεν ἡ εἰς ἐπίσκοπον χειροτονία τοῦ Ἀρχιεραγματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας ἀρχιμ. Δομετιανοῦ. Εἰς τὸν νεοχειροτονηθέντα ἐδόθη ὁ τίτλος τῆς πόλεως ποτὲ διαλαμψάσης ἐπισκοπῆς τοῦ Ζνέπολε. Τὴν χειροτονίαν ἐτέλεσεν ὁ Μακ. Πατριάρχης Μάξιμος, συμπαρα-

στατούμενος υπό τῶν μελῶν τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου, εἰς τὸν περίβλεπτον 'Ι. Ναὸν τοῦ ἁγίου Ἀλεξάνδρου Νέβσκι.

Ὁ Θεοφιλέστατος Δομετιανὸς ἐγεννήθη τὸ ἔτος 1932. Ἐφοίτησεν εἰς τὴν Ἱερατικὴν Σχολὴν τῆς Φιλιππουπόλεως καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὴν Θεολογικὴν Ἀκαδημίαν τῆς Σόφιας. Ἐκάρη μοναχὸς τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1959 καὶ τὸν Μάρτιον ἐχειροτονήθη εἰς διάκονον. Τὸν Σεπτέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους μετέβη εἰς Μόσχαν, ὅπου παρέμεινεν ἐπὶ τρία ἔτη διὰ μεταπτυχιακὰς σπουδὰς. Τὸ 1962 ἐχειροτονήθη εἰς ἱερομόναχον ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Ρωσίας Ἀλεξίου. Κατὰ τὰ ἔτη 1967-1969 ἐστάλη ὑπὸ τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου ἀλληλοδιαδόχως εἰς τὴν Γαλλίαν, τὴν Ἑλβετίαν καὶ τὴν Ἀγγλίαν πρὸς εὐρυτέρας σπουδὰς. Ἀπὸ τὸ 1970 κατέχει τὴν θέσιν τοῦ Ἀρχιεπισκοπάρχου τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

Τὴν 10ην Μαΐου 1975, καθ' ἣν στιγμὴν ἤχουν χαρμωσύνως οἱ κώδωνες τοῦ Πατριαρχικοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Σάββα ἐπὶ τῇ ἐνδιατάκτῳ Δοξολογίᾳ τῆς ὁγδόης Ἐπετείου τῆς εἰς τὸν Ἀποστολικὸν καὶ Πατριαρχικὸν Θρόνον ἀναρρήσεως τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, Αἰγύπτου καὶ Πάσης Ἀφρικῆς κ. Νικολάου τοῦ ΣΤ', ἐξέπνευσεν ἡρέμως εἰς τὸ ἐν τῷ προστείῳ τῆς Ἀλεξανδρείας Κλεοπάτρα σπουδαστήριόν του ὁ Καθηγητὴς Εὐγένιος Μιχαηλίδης, ἀνὴρ σοφὸς κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς καρδίας τοῦ συγγραφέως τῆς Σοφίας Σειράχ. Ἐγεννήθη ἐν τῇ Ἁγίᾳ Πόλει Ἱερουσαλὴμ καὶ ἀπεφοίτησεν ἐκ τῆς πολιᾶς Σταυριάδος Σχολῆς. Ὡς τόσος ἄλλος λαϊκός, ἐφρόνει ὅτι καὶ εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν ἐντεταγμένος ἡδύνατο χωρὶς νὰ καταταγῇ εἰς τὸν Ἱερὸν κλήρον νὰ φανῇ χρήσιμος εἰς τὴν ἐκθέσασαν αὐτὸν Ἐκκλησίαν διὰ καὶ βλέπομεν τὸν νεαρόν εἰσεῖτι Εὐγένιον νὰ ἐξελισσεῖται εἰς ἱστοριοδίφην καὶ εἰς Διδάσκαλον καὶ ἐγκαθιστάμενον ἐν Αἰγύπτῳ ἀπὸ τοῦ 1913 νὰ διαπαιδαγωγῇ ἄχρι τελευταίας πνοῆς γενεὰς μαθητῶν καὶ μαθητριῶν εἰς Λύκεια καὶ Σχολὰς. Ἐμεσουράνει τότε ὁ Αἰγυπτιάτης Ἑλληνισμὸς καὶ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Μάρκου πολυτεκνος καὶ φιλοτεκνος εἶχεν οὐκιστοφύλους ἱκανοὺς τοῦ ἀναστήματος τῶν μακαριστῶν ἐν Πατριαρχαίᾳ Φωτίου καὶ Μελετίου. Καὶ ὁ μὲν εἶχε προικοδοτῆσαι τὸν Θρόνον διὰ τῶν δύο Πανορθόδοξου φήμης ἐκκλησιαστικῶν περιοδικῶν Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος καὶ Πάντανος, ὁ δὲ γνωρίσας τὸν ἄνδρα ἐξ Ἱεροσολύμων ὠνόμαζε τὸν Εὐγένιον Μιχαηλίδην τῷ 1927 εἰς τὴν διαδοχὴν τοῦ Γρηγορίου Παπαμικαὴλ Διευθυντῆ τῶν Ἐκκλ. Περιοδικῶν. Καὶ ὁ Μιχαηλίδης ἐπὶ 25 συναπτά ἔτη διηύθυνε τὸν Ἐκκλ. Φάρον καὶ ἐπὶ Πατριάρχου Χριστοφόρου τῇ εἰσηγήσει του ἰδρύετο ἐν τοῖς Πατριαρχείοις καὶ περιοδικῶν ἑτερον, ὁ Κάλος Ποιμὴν, διὰ τούτῳ ἀραβοφώνους. Ἐκ τῶν ἰδρυτικῶν μελῶν τοῦ Ἰνστιτούτου Ἀνατολικῶν Σπουδῶν τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης ὑπῆρξεν ἐπὶ ἄλλο τέταρτον αἰῶνος συνεργάτης πολῦτιμος καὶ στυλοβάτης τοῦ ὁργάνου τοῦ Ἰνστιτούτου, Ἀνάλεκτα, ἀρθρογραφῶν ἀραβιστί. Ἐν τῷ μεταξὺ ὡς μέλισσα καὶ μὲ ὑπομονὴν μύρμηκος συνέλεγε τὰ περισσεύσαντα τῶν κλασμάτων τοῦ γραπτοῦ λόγου ἀπὸ τοῦ παρελθόντος αἰῶνος εἰς τὴν Ἑλληνίδα φωνήν, καὶ ἀπὸ 2 ἐτῶν ἡ συλλογὴ αὕτη γνωρίζεται ὡς Μουσεῖον Εὐγενίου Μιχαηλίδου καὶ εὐρίσκειται ἐν πτέρυγι τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Γενικοῦ Προξενείου τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἐρευνητῶν, ὅπως ἄλλοτε ὁ Φάρος τοῦ Σωστράτους ὑπὲρ τῶν πλωϊζομένων.

Ὡς συγγραφεὺς θὰ ἡδύνατο καὶ αὐτὸς ὡς ὁ Δίδυμος νὰ ὀνομασθῇ Βιβλιολάθας, διότι ἠπόρει ἀριθμῶν διὰ νὰ ἀναφέρῃ πόσα βιβλία εἶχε γράψῃ εἴτε εἰς τὴν ἑλληνικὴν εἴτε ἀραβιστί. Τὸ κύνειον ἔσχατον τοῦ εὐσεβοῦς ἀνδρὸς ἐκτυπωθὲν διαρκούσης τῆς ἀσθενείας, ἥτις εἶχε καθηλώσει αὐτὸν ἐπὶ κλίνῃς, εἶναι ἀφιερωμένον εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Σάββα, τὸν ἤγον τῶν κωδῶνων τοῦ ὁποίου ἤκουσε κατὰ τὰς τελευταίας ἐπιχειρήσεις του στιγμὰς. Τὸν Εὐγένιον Μιχαηλίδην, ἄνδρα σοφὸν Ἱεροσολυμίτην, ἐπέπλησαν Ἐκκλησία καὶ Ὁμογένεια ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἐπὶ τῷ ἐξοδιαστικῷ του αἵδαν οἱ κάτοικοι τῆς γῆς Χανάαν τὸ πένθος ἐπὶ ἄλλων Ἀτὰδ καὶ εἰπὶν πένθος μέγα τοῦτό ἐστὶ τοῖς Αἰγυπτίοις» (Γέν. ν' 14).

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Δ. ΜΟΣΧΟΝΑΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ

Π ρ ο κ ή ρ υ ξ ι ς

Προκειμένου νὰ πληρωθῇ κατὰ τὴν διαδικασίαν τοῦ ὑπ' ἀρ. 9/1970 Κανονισμοῦ μία κενὴ θέσις Α' Κατηγορίας Κλάδου Αα1 Γραμματέων Μ.Σ.Ε. ἐπὶ δευτέρῳ εἰσαγωγικῷ βαθμῷ (5φ), διὰ τὴν Μ.Σ.Ε. ἐπὶ τῆς διοργανώσεως τοῦ Ποιμαντικοῦ Ἔργου τῆς Ἐκκλησίας (ἄρθρον 178α τοῦ ὑπ' ἀρ. 11/1970 Κανονισμοῦ), καλοῦνται οἱ ἐνδιαφερόμενοι διὰ τὴν κατάληψιν αὐτῆς καὶ ἔχοντες τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπόμενα ἡξήμενα τυπικὰ καὶ ὁδισιατικὰ προσόντα, ὅπως ἐντὸς 15ῆμέρου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, ὑποβάλλωσιν αἰτήσιν μετὰ τῶν νομίμων δικαιολογητικῶν αὐτῶν εἰς τὸ Γραφεῖον Προσωπικοῦ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας (δδὸς Ἱ. Γενναδίου 14, τηλ. 714.203), παρὰ τοῦ ὁποίου παρέχονται καὶ πλείονες πληροφορίες.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 2α Ἰουλίου 1975

Ὁ Ἀρχιεπισκοπάρχος τῆς Ἱ. Συνόδου

† Ὁ Δέρβης ΚΟΣΜΑΣ

Προκειμένου νὰ πληρωθῇ, κατὰ τὴν διαδικασίαν τοῦ ὑπ' ἀρ. 9/1970 Κανονισμοῦ, μία κενὴ ὀργανικὴ θέσις Β' Κατηγορίας, Κλάδου Β2 Τεχνικοῦ Ἐκδόσεων, ἐπὶ δευτέρῳ εἰσαγωγικῷ βαθμῷ (8φ) τοῦ ἁρθροῦ 3 τοῦ ὑπ' ἀρ. 61/1975 Κανονισμοῦ, καλοῦνται οἱ ἐνδιαφερόμενοι διὰ τὴν κατάληψιν αὐτῆς καὶ ἔχοντες τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπόμενα ἡξήμενα τυπικὰ καὶ ὁδισιατικὰ προσόντα, ὅπως ἐντὸς 15ῆμέρου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν αἰτήσιν μετὰ τῶν απαιτούμενων δικαιολογητικῶν αὐτῶν εἰς τὸ Γραφεῖον Προσωπικοῦ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας (δδ. Ἱωάν. Γενναδίου 14, τηλ. 714.203), παρὰ τοῦ ὁποίου παρέχονται καὶ πλείονες πληροφορίες, ὡς καὶ ἡ λεπτομερὴς προκήρυξις.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 2α Ἰουλίου 1975

Ὁ Διευθυντὴς Ὑπηρεσιῶν

Ἀρχιμ. ΠΑΝΤΕΛ. ΜΠΕΖΕΝΙΤΗΣ

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἐχοντας ὑπ' ὄψιν: 1) τὸ ὑπ' ἀριθμ. 1398/73 Ν.Δ. «Περὶ συστάσεως ὀργανικῶν Θέσεων Διακόνων κ.λ.π.», 2) τὴν ὑπ' ἀριθμ. 348/24.1.1975 ἡμετέραν ἀπόφασιν «περὶ κατανομῆς τῶν ὀργανικῶν Θέσεων Διακόνων εἰς Ἐνοριακοὺς Ναοὺς τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν» καὶ 3) τὸν ὑπ' ἀριθμ. 2/69 Κανονισμόν «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πληρωσιν τῆς κενῆς ὀργανικῆς Θέσεως Διακόνου τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Χρυσοσπηλαιωτίσσης, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικὰ δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 17ῃ Ἰουνίου 1975

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ἱερά Μητρόπολις Γυθείου καὶ Οἰτύλου

Ἐχοντας ὑπ' ὄψιν: α) τὸ Ν.Δ. 1398/1973 «Περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων παρὰ τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀθηνῶν καὶ ταῖς Ἱεραῖς Μητροπόλεσι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ β) τὸ ἄρθρον 52 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς

πλήρως των κενών οργανικών θέσεων 'Ιεροδιακόνων των κάτωθι 'Ενοριακών Ναών: 1) 'Ιερού Μητροπολιτικού Ναού 'Αγίου Γεωργίου Γυθείου, 2) 'Αγίας Τριάδος Γυθείου, 3) 'Αγίου Νικολάου Γυθείου και 4) Παμ. Ταξιαρχών 'Αρεοπόλεως Λακωνίας, καλούμεν τους βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως ἐντός μηνός ἀπὸ τῆς δημοσίευσως τῆς παρούσης ἐν τῷ περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικά δικαιολογητικά μετὰ σχετικῆς αἰτήσεως.

'Εν Γυθείῳ τῇ 16ῃ 'Ιουνίου 1975

† 'Ο Γυθείου καὶ Οἰτύλου ΣΩΤΗΡΙΟΣ

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Κ λ η τ ή ρ ι ο ν Θ έ σ π ι σ μ α

[2]

Πρὸς τὸν Ἀρχιμανδρίτην Φιλήμονα Μανωλιὰν
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φθιώτιδος
(ἀγνώστου διαμονῆς).

Καλούμεν σε, ὅπως ἐμφανισθῇς ἐνώπιον ἡμῶν ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, ὁδὸς Φιλοθέης 21 καὶ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν συνεδριάσεων τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου, τῇ Τρίτῃ ἐβδομάδι τοῦ μηνὸς Αὐγούστου 1975, ἡμέρα (25 Αὐγούστου 1975) Δευτέρα καὶ ὥρα 9 π.μ., ἵνα δικασθῇς ἐπὶ ἀποδιδόμενων σοι κατηγοριῶν. Ἐν περιπτώσει μὴ ἐμφανισεῖς σου θέλεις δικασθῇ ἐρήμην.

'Εν Ἀθήναις τῇ 24 'Ιουνίου 1975

'Ο

Προεδρεύων

Ἀρχιμ. Μάξιμος Εὐδάς

'Ο

Γραμματεὺς

Ἀρχιμ. Δαμ. Λαζαρίδης

Ἐπισκοπικὸν Δικαστήριον

Κ λ η τ ή ρ ι ο ν Θ έ σ π ι σ μ α

Πρὸς τὸν ἱερέα

Γεώργιον Παπαδόπουλον, τέως ἐφημέριον Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς
(ἀγνώστου διαμονῆς)

Καλούμεν σε, ὅπως ἐμφανισθῇς ἐνώπιον ἡμῶν ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, ὁδὸς Φιλοθέης 21 καὶ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν συνεδριάσεων τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου, τῇ 11ῃ Αὐγούστου 1975, ἡμέρα Δευτέρα καὶ ὥρα 9 π.μ., ἵνα δικασθῇς ἐπὶ ἀποδιδόμενων σοι κατηγοριῶν.

'Εν περιπτώσει μὴ ἐμφανισεῖς σου θέλεις δικασθῇ ἐρήμην.

'Εν Ἀθήναις τῇ 20ῃ Μαΐου 1975.

'Ο

Προεδρεύων

Ἀρχιμ. Μάξιμος Εὐδάς

'Ο

Γραμματεὺς

Ἀρχιμ. Δαμ. Λαζαρίδης

Κ λ η τ ή ρ ι ο ν Θ έ σ π ι σ μ α

Ἐπισκοπικὸν Δικαστήριον τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς

Πρὸς τὸν

Ἱερομόναχον Παΐσιον Ὑψηλάντην

(ἀγνώστου διαμονῆς)

Καλούμεν σε, ὅπως ἐμφανισθῇς ἐνώπιον ἡμῶν ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν συνεδριάσεων τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου, ὁδὸς Φιλοθέης 21, τῇ 11ῃ Αὐγούστου 1975 ἡμέρα Δευτέρα καὶ ὥρα 9 π.μ., ἵνα δικασθῇς ἐπὶ ἀποδιδόμενων σοι κατηγοριῶν.

'Εν περιπτώσει μὴ ἐμφανισεῖς σου θέλεις δικασθῇ ἐρήμην.

'Εν Ἀθήναις τῇ 20ῃ Μαΐου 1975.

'Ο

Προεδρεύων

Ἀρχιμ. Μάξιμος Εὐδάς

'Ο

Γραμματεὺς

Ἀρχιμ. Δαμ. Λαζαρίδης

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† 'Ο Σερβίων καὶ Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

† 'Ο Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

A) Ἑσωτερικὸν : Δραχμαὶ 300 ἐτησίως.

B) Ἐξωτερικὸν : Δολλάρια 12 ἐτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»
δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κωνστ. Γ. Μπόνη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Διάλογος μετὰ τοὺς Πατέρας, Θεός, Κόσμος, ἄνθρωπος.

Ἀρχιμ. Μελετίου Καλαμαρά, Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφεῖμ εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Ἀντιοχείας (9—16/5/1975).

Μητροπ. Δημητριάδος Χριστοδούλου, Ἡ περὶ Χριστολογίας διδασκαλία τοῦ ἁγίου Ἱ. Λαμασκηνοῦ.

Πρωτ. Στ. Ἀβραμίδου, Τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν σήμερον.

Συνοδικαὶ Ἐγκύκλιοι.

Παρατηρήσεων στὴλη.

Ἀρχιμ. Ἡλ. Μαστρογιαννοπούλου, Βιβλία περὶ μοναχισμοῦ.

Βιβλιοκρισίαι.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Νεκρολογία.

Παράρτημα.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ Ἀθῆναι, Ἰασιῶν 1 — Τηλ. 710.73

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Ἰωάννης Μιχαήλ. Ἀναστασάκη 3, Ζωγράφου. Τηλ. 787.978.